

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre
7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Megint Prohászka Ottokár.

Budapest, október 24.

(v.) Egy hét óta Prohászka Ottokár a végzetem. A katolikus nagygyűlésen való szereplése öletéből elfogulatlanul méltányoltam az ő érdekes és jelentős egyéniségét; s ama cikkem óta, hajh, nagyon megszenvedek érte. Minduntalan kérdőre vonnak idegesen és türelmetlenül. Hol a protestánsok, hogy mért árultam el a néppárti és jezsuita Prohászka-nak a szabadelvűséget és a szabadkőműveséget. Hol meg a néppárt hivatalos sajtója, hogy Prohászka-t magasztalván, bizonyosan konkolty akartam hinteni a katolikusok közé, pedig hát Prohászka nem liberális, hanem becsületes ultramontán ember, magam pedig keresztény dolgokban nemcsak hitetlen, hanem kontár is vagyok, akire ráérne, hogy tanuljam meg az egyház ismeretét a Prohászka és a Manningok műhelyéből.

Biztos vagyok benne, hogy Prohászka-t én jobban ismerem azoknál is, akik engem támadnak miatta, s azoknál is, akik őt védik meg ellenem. Az én írásom arról tett tanúságot, hogy én Prohászka Ottokárt nem ebből az egy beszédeből ítélem meg, hanem elolvastam s megértettem az ő komoly s mondhatnám korszakos tudományos munkáját. Nem így ellenfeleim. Protestáns vádlóm csupán a néppárti taposkat hallotta, amelyek Prohászka utolsó beszédét jutalmazták. Néppárti vádlóm pedig csupán azon ütődött meg, hogy én könyörtelen liberális lételem elismeréssel hajtottam meg a bilincstelen tudományos gondolkodás lobogóját ama férfiú előtt, akit az ultramontán tábor tudatlanságból számít a maga hívei közé. Vizsgálom kell tehát a nyilvánosság ítélőszéke előtt, kicsoda ez a Prohászka Ottokár, mit akar, mit hirdet, mely utakon jár. Aztán mondja meg a közönség, igazán elárultam-e a szabadelvűséget az ultramontánizmushoz, amint ezt egy tudatlan protestáns állítja s igazán jogosult-e a néppárt ama felfortyanása, hogy midőn kalapot emelek a rendkívüli egyéniség előtt, azt egyttal el is torzítom, hogy így egyenlenséget támaszt-hassak a katolikus egyház hívei között.

Én azt mondtam Prohászka Ottokárról, hogy nála a modern tudomány lelkiismeret teljesen összeforradt a vallásos meggyőződéssel s hogy őt tartom a katolikus teológia amaz új irányja legelőkelőbb s legartalmasabb képviselőjének, amely a katolicizmust ki akarja ragadni a lényegével semmi szerves összefüggésben nem álló babonák és előítéletek fojtó gőzköréből s amely le akarja hántani az egyházról a középkor gondolkodásának elavult rétegeit, hogy így módon közelebb hozzák a katolicizmust a természettudomány szédítő haladásaitól dominált új korszellemhez. Helyt állok azért, amit mondtam. S meddő polemizálás helyett egyszerűen bizonyítok.

De előbb hadd mutassak rá a katolikus felfogás modernizálására célzó e mozgalom mélységére és egyetemességére. A természettudományok óriási mértékű kibontakozása, az exakt ismeretek terén egymást érő felfedezések és találmányok, az ember szellemi horizonjának hihetetlen méretű kitágulása világ-szerte gondolkodóba ejtik a katolikus egyház íróit és bölcselőit. Érzik azt, hogy az egyház hatalmát s a hit bensőségét a természettudományok pazar fejlődése egyaránt veszélyezteti.

S feltámad bennük a világos tudata annak, hogy a hitetlen materializmus és ezzel együtt a lelkek elfajulása s a lelkiismeretek eltompulása csak úgy lesz elkerülhető, ha az egyházban az orthodox áramlat leteszi ósdi fegyvereit s egy új teológiai szellem kap lábra, mely a vallás formáit s magát a hit tartalmát összhangzásba hozza a modern ismeretekből alakult új korszellemmel. Mint a multkor mondtam, az új irányzat hívei a tanító egyház kebelében a tanuló egyházat képviselik. Két izben volt már hasonló helyzetben a katolikus egyház. Mikor a megcsontosodott skolaszticizmust ellenállhatatlan erejével ostromolni kezdte a renaissance. És mikor két évszázaddal később a reformáció vetette el őrefényét a reform-zsinatokban. Mindkét esetben hosszas tétovázás után arraszánta rá magát az egyház — létészőne felriadásának hatása alatt — hogy szakít konzervatív hagyományával s nehogy lemaradjon az előre rohanó korszellem mellől, hát megteszi azt a bizonyos egy lépést előre. Most is ilyen a helyzete. Ha előre nem lép megint egyet, lemarad és visszahanyatlík. Ezért sarkalják szóval és tettel a bátor haladásra az ő előrelátó és helyesen gondolkodó hívei. Ki van adva közöttük a jelszó, hogy a középkor a maga sötétségével és elfogultságaival nem lényege a katolicizmusnak, hanem az egyház fejlődésének csupán egyik fázisa, s tehát ki kell vezetni a katolikus gondolatot a középkor tévedéseiből a modern korszellem verőfényes területére. Hatalmas ez a forrongás az egyházban. Ehrhardtnek azt a bátor könyvét, mely az ujkori kulturának a katolicizmussal való kibékítését sürgeti s melyet az egyház denevérei — egy pater Rössler, egy Braun prépost — vakmerő rágalommal illetnek, ezt a szép és nemes törekvő könyvet nem kisebb ember, mint Belopotoczky Kálmán, a császári és királyi hadsereg tábori püspöke látta el tüntető és helyeslő előszóval. Egy egész sora a ragyogó és mélytudású katolikus íróknak lelkesen hirdeti az új ígét s nem riad vissza az obszcuránsok leggaládabb rágalmaiktól sem. És én azt mondom, ha Prohászka Ottokár gyönyörű könyvét németre fordítanak le, akkor ez az egész új irányzat az ő lábai körül telepedne meg, az ő ajkán csüngen, sőt vallaná hivatott vezérének.

Most pedig bizonyítok.

Az általánosán divó egyházi felfogás a kegyetlen askézist, a meddő őnanyargatást éretnyek s a tulvilágon jutalmazandó érdemnek ismeri el. Az *uralkodó* egyházi felfogás is ezen a csapáson halad, hiszen csak nemrégiben hozta be Róma a kontemplatív szerzetes-rendekre a legszigorubb obszervancia szellemében tartott reformokat. Halgassuk meg, mit mond erre nézve könyvében Prohászka:

A vallásban is lehetséges a sötét askézizmus, egyoldalú, szegletes, (szűk látókörrel; sok jóakarattal *nagy sivársággal*. Kár e kedélyekért, hogy nem állnak a természetesség alapjára s nem párosítják az ideális irányzatot a lét harmonikus felfogásával. A puszták profétáihoz hasonlítanak, kik teveször-öbven járnak s a virágot tapossák. Egbe-meredő bérecek ők, tiszták, derültek, meredekek, de *örvényes falaikra természetlenül hullanak a nap meleg sugarai*.

De beszél Prohászka Ottokár még világosabban is. Olyan világosan, hogy félre nem értheti őt sem barát, sem ellenség. Mikor a

vallásos vakbuzgóság üvöltő derviseiről van szó, akik dühük tajtéjával oltanak el a tudomány fákltyját, s akik szolozsmákat rikácsolva szeretnék tulharsogni a korszellem új igazait, akkor Prohászka imígyen szólal meg:

Kisszerű mindig a heveskedő schizmák divatja. *A zelóták s a fanatikusok nem a jénynek gyermekei, hiszen mindig sötétek; akár a tudománynak zelótái, akár a vallásosság fanatikusai legyenek. Zárjuk ki az ész s a hit, a természetet s a kinyilatkoztatás készülődő harmoniájából ez indulatos, iskolázatlan, üvöltő hangokat.*

Ilyen elüljáró beszéd után lát hozzá Prohászka a geologia titkainak mesteri kézzel való feltárásához. Programja az, hogy a tudományt nem szabad diskreditálni, hogy az egyház oltára nem építhető fel a tudás romjaiból, hanem igenis a szabadon kutató és szabadon ítélő szellem ha önként hódol meg istennek, e hódolásban üli a maga legsebbe diadalát. És elindul Prohászka a „voraussetzungslose Wissenschaft“ meredek utjain. Magyarazza a föld életének különböző korszakait. Lapozgat a teremtés óriás albumában, a föld méhének közeibe s bemutatja csilagunk biográfiáját a kambri formációtól a Triazon és Jurán keresztül, le a diluviümig. És véges-végig pap létere is természetűdős marad. Nem sandit félénken a biblia felé, szabad-e a tudományos felfedezéseket még akkor is hirdetni, ha ellentét mutatkozik közöttük és a szentírás között. Buvárláztól égő keblének nem szűk a reverenda; emelt fővel, nyílt szívet és hangos szóval hirdeti, hogy a biblia nem cölfolthatja meg a természetűdományt. *és nehogy ráfogással vádoljanak néppárti pennák, hát megint az ő tulajdon szavait idézem:*

Teljesen fölösleges volna a genezis elbeszélése miatt *megreformálni a modern asztromológiát s kritizálni Kepler törvényeit*. Aki ily merész vállalatokra indul, az nemcsak az *eredményekért felelős*, melyek magyarázatait jellemezni fogják, hanem a helyes rendszer ellen vét, mely sohasem engedheti meg, hogy a szentírás elbeszéléseket természetűdományi fejtegetéseknek nézzük.

Majd egy másik helyen e felfogás érvényesülésétől azt várja el, hogy *„a Galilei eset soha sem fog többé ismétlődni“ s hangsúlyozza, hogy az ő-szövevényben épp oly kevésbé szabad természetűdományt keresnünk, mint az evangéliumban. Legmerészebb és legtündöklőbb az ő tiszteletreméltó szokimondása ott, ahol a genezist a tudomány vívmányával állítja szemközt. Hogy az Isten hat nap alatt teremtette a világot az ő *legyen* szavával, ezt Prohászka szerint az egyház sohasem tekintette dogmának. Mégis nagy a Prohászka érdeme, mikor a szentírásal szemben így szól:*

„Fénynek, verőfénynek mondhatom a természetűdományos fölismerésnek a térfoglalását! Hova lesz ez új fényben a szentírás kozmogeniája hat napjával s csendes ünneplő sabbathijával? Hova tűnnek el e verőfényben leírásai a hat nap munkájáról? *Naiv elbeszélései a teremtő Istenről, ki legyen szavával fényt derít, azután erősséget épít, az erősségre ráttízi a napot és holdat nappali és éjjeli óramutatóul?!*“

Ily uton haladva konstruálja meg Prohászka Ottokár — egyháza dogmáinak érin-tetlensége mellett — a híves új módszerét,

a vallás új tartalmát s az Isten új fogalmát. Amit a korszellem érez, azt ez a pap ki meri mondani nyílt őszinteséggel: hogy az antropomorph istennek elavult képzete a mai korban elvesztette értékét és hatalmát. Az ember a maga gyarlósága révén a természet öröktörvényeiben cselekvésbe lépő végtelen istent nem tudta felfogni és átérteni, s az írás szavát megfordítva az ember képe szerint való istent teremtette meg. Istent, aki számon tartja, ki imádkozik, ki nem, aki esőt küld a processziók könyörgéseire, meletted ad a hívők fohászadásaira. Ez az ember módjára ügyelő, ellenőrző s intézkedő isten, az orthodox egyházi felfogás istene, akit a modern korszellemtől irtózó papok szólnak ki, reformra szorul. Az egyháznak fel kell i mernie a tudomány segítségével az istenség igazi lényegét. Prohászka e kérdést így fejtegeti:

„Az egyszerű hívő ugy hiszi, hogy imádsága miatt ad az isten esőt s ha nem imádkoznék, nem adna; lehetséges, hogy közvetlen belenyúlást is gondol magának isten részéről a felhők s a szelek s a villamos feszültség állapotába, s hiszi, hogy ezt az állapotot isten most megváltoztatja s a változás következtében eső esik a földre. De ez merő antropomorphizmus, az istennek ember formára való elgondolása. Antropomorphizmus elképzeli istent, hogy most tesz valamit, mert kéri, amit nem tenne, ha nem kérték volna.“

Igy gondolkodik Prohászka Ottokár. S el-mélgéseiének csúcspontja az, hogy „amikor a tudományok behatolnak a dolgok rejtekeibe, akkor a vallás sem bukhat el a naiv fogalmak sekélyes vizeiben“, annál kevésbé, mert az a naiv antropomorph vallás, mely az Istent embernek gondolja, „a tudatlanságnak s az öntudatlanságnak ez az evangéliuma“, nem szerezhet igazibb megnyugvást a tudomány emlőin táplált hitnél.

Hát, kérem, itt van Prohászka Ottokár egyénisége. S most következzenek meg érte, de újra kimondom, hogy ostoba hazugság erre a mély gondolkodóra, a modern szellemnek e theologiai uttódjére az ultramontánizmust ráfogni. A katolicizmus felüdítése s az egyház regenerációja körül világszerte buzgólkodó szellemek között ő a legbátrabb, leghecsületesebb és legészintébb. Csak az kell, hogy könyve valamely nyugoti nyelven is

megjelenjen s tüstént világhírré tesz szert és szerzőjének juttatja az egyházi renaissance vezérszerepének minden dicsőségét. Addig pedig legyünk büszkéek arra, hogy ez a rendkívüli könyv egy ragyogó magyar léleknek gyümölcse.

Az *Alkotmány*nak az eddig elmondottakon felül még csak egyet felelek. Ő azt mondja nekem, hogy tanuljam meg Manning bíbor-noktól, miben áll a katolikus egyház lényege. Szabad-e ebből azt következtetnem, hogy az *Alkotmány* a Manning szellemében fogja fel a katolicizmust? Ha igen, szíves, kedjék a néppárt a jezsuita szerzetnek Magyarországól való kitűzését sürgetni. Mert ez a fenkölt lelki angol egyháznagy a maga egyházmegyéje területén a jezsuitákat eltöltötte a vallásnak és a laikus tudományoknak tanításától. Ugy látszik, hogy kazárlétemre én nemcsak Prohászkat, hanem Manningot is jobban ismerem a Molnár János apát ur újságíróinál.

BELFÖLD

Az üdennap. A képviselőház pénzügyi bizottsága október 27-én, hétfőn délelőtt féltizenegy órakor ülést tart, melyen az 1903. év első négy hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló törvényjavaslatot fogja tárgyalni.

Az iskolaszékek új rendje. A kultuszminiszter rendeletet intézett a megyei tanfelügyelőkhöz és a községi hatóságokhoz s a községi iskolaszékek számára új utasításokat adott ki. Az utasítás két részből áll. Az első rész az iskolaszékek hatásköréről és teendőiről, a második rész pedig a községi elemi iskolák rendtartásáról szól. Az első részben említésre méltó, hogy csak magyar állampolgár lehet az iskolaszék tagja s csak ahol ilyen alkalmas tag nem található, ott szabad kivételesen idegen nyelvű isko-aszéki tagot is választani. Sem a tanítót, sem rokonát nem szabad iskolaszéki tagnak megválasztani. A községi iskolaszék teendői: a tantermek és az esetleges iskolai építkezések körüli felügyelet, a felszerelés, az időszaki és évi tisztogatás ellenőrzése szintén az ő feladata. Minden községi iskolában nemzetiszínű zászlónak kell lennie. Összeállítja az iskolaszék az iskolai költségvetést, az alapvagyon leltárát és szorgalmazza az iskolaiépítési alap létesítését, valamint az iskolai könyvtárak anyagi ügyeit. Az iskolaszék szorgalmazza még a tanítói fizetést,

amit vagy havonként vagy negyedévenként, de mindig előre kap a tanító. Ha terményben kapja, akkor novemberig kiadandó. Az iskolaszék a tanítónak bizonyítványt is adhat a tanfélélet meghaltatásával. A tanítót az asztásból kizárandó, aki nem tud magyarul, aki nem magyar állampolgár, vagy 1882. óta nem magyar nyelvű képzésben, tanfelügyelői látamozás nélkül kapott oklevelet. Ha tanító nem jelentkezik a pályázaton, tanítónót kell választani. Az öreg tanító mellé, ha magyarul nem tud, magyar tanítót kell beosztani. A főváros községi iskoláira ez az utasítás nem vonatkozik.

A bán Endapesten. Gróf Khuen-Hédervary horvát bán ma reggel Zágrábról Budapestre érkezik. Az *Agramer Zeitung* jelentése szerint a zágrábi község-tanács néhány tagjának kezdeményére a község-tanácsosokat legközelebb értekezletre hívják össze, hogy tanácskozzanak a legutóbbi zavargás alkalmával okozott károk megtérítéséről.

Hunyadvármegye és a nemzetiségi törvény. Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága, mint Déváraól táviraloazzák, ma tartotta Barsay Kálmán főispán előktele alatt őszi rendes közgyűlést, amely alkalommal nagyobb vita volt Pozsonyvármegye átirata körül, amely a nemzetiségi törvény módosítását előzoza. A vita folyamán Mara László alispán erőlyesen helyreigazította Hosszu Ferenc, Muntján Aurél és Vlad Aurél bizottsági tagoknak azt a tévedését, hogy a román ajku magyar honpolgárokról, mint külön nemzetről beszéltek. Az alispán tiltakozó szavait a közgyűlés nagy többsége tüntető és zajos eljenzéssel helyeselte. Dr. Rosenberg Ignác azt indítványozta, hogy intézkessék feirrat a törvényhozáshoz az 1868. évi 44. t.c. előlése és oly törvényalkoása iránt, mely a magyar nyelvnek használatát minden közvonnakozásban kötelezővé teszi. Dr. Muntján Aurél pártja az átiratot és azt indítványozza, hogy oly törvény alkotását kérje a törvényhatóság, amelyben a nemzetiségeknek szelesebb jogkör biztosittatik. A közgyűlés nagy többséggel elveté ezt az indítványt és az átirat felett napirendre tért.

Az ügyvédi rendtartás. Az ügyvédi rendtartás reformja tárgyában az igazságügyi minisztérium által adott megbízás alapján a budapesti ügyvédi kamara tükára 1892-ben eladódó tervezetet készítet, mely az igazságügyi hatóságok véleménye alapján már egyeztetve előadottot s ebben az alakban 1898-ban belet mutatta a minisztériumnak. Ezt a tervezetet az ügyvédség reformjára vonatkozólag, különösen az 1901. évben Budapestten tartott országos ügyvédgyűlésen kifejezre jutott eszméknek és kívánalmaknak megfontolásával és lehető figyelembevételével való átdogozása végett visszaadták a tervezet szerkesztőjének. Együttal egy másik szakfértunak is megbízás,

TÁRCA

Kurucok Párisban.

(Première a Nemzeti Színházban.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Abrányi Emil.*

Uj darab *Berczik* Árpádtól. Erdemes multjánál, jeles tehetségénél, kedves egyéniségénél fogva megérdemli *Berczik* Árpád, hogy tisztelegjünk előtte, valahányszor kilép a színpadra, hogy közönséggel és kritikuskokkal (ez a másik csapat a félelmesebb) csatát vívjon a sikerért.

Hogy biztosabb kilátással menjen a háreba: most a kurucokat hívta maga mellé segítségül. A Rákóczi katonáit. Azokat a kurucokat, akik még nem a kapituláltak a majtényi mezőn. De megessett vele az a malőr, hogy ezeket a kurucokat már elvitték előle mások, noha ő volt a verbunkos káplár; ő volt az, aki a kuruc dalákat először toborozta össze. Kuruc vitézei harcoltak Ocskay brigadéros táborában, turtangos csinyeket produkáltak ifjabb Bokor Józsefnél, aratták a riedő tapost a thököliánus kessai polgármester, Feja Dávid oldalán, sőt Rodostóiék elkiadottak a bujdósó fejedelemmel és bús tárogatójukkal a Márványntenger partján fakasztottak könnyet a közönség szeméből.

Berczik Árpád a maga kurucait már akkor csatarendbe állította, amikor Kisfaludy Sándor révén fényes sikere volt a nemzeti színpadon. A Párisban járó kurucok vigjátéki témája kevéssel a *Hunyj szerelme* után fogant meg benne, sőt az egész darab jóval hamarabb elkészült, mint a pár év óta színrekerült összes kuruc-darabok. Miért nem rukkolt ki a maga kurucavali idejkorán? Nem tudom. Technikai akadályok nem igen foroghattak fönn. Vagy talán a volt intendáns tul-érzékeny lojalitása volt az ok, aki nem szerette az olyan darabokat, ahol lázadó alati-valók szerepelnek? Vagy talán *Berczik* szerény,

habozó, túlságosan óvatos természete, mely az utolsó simítást még mindig utolsóelőttinek tartja, hosszasan érlel minden invenciót, folyvást azon töpreng, hogy a jót valami jobbval váltása föl, nem igen bizik magában és fél a közönségtől? Annyi bizonyos, hogy mások megelőzték. A kuruc magyarok történelmi viselete végig-ragyogott a színpadokon és a restaurált tárogató — Schunda V. József révén — gyönyörű kesergésével helyet foglalt a megható, magyar sziveket édesen gyöttrő hangszerek sorában. A kurucokról letörődött az első meglepetés üde hamvaszása. A kurucok mások számára aratták le csatarend-vágó sarlójukkal azt a nagy, fogékony érdeklődést, amit az újság izgere okoz.

Berczik Árpád írói vénája most is a régi mederben foly, a nyájas kedély, a vidám naivság, a bonóságra hajló, komor analízisekkel nem törődő tréfa virágos partjai közt. Senkit mássá nem tehetünk, mint a milyen. Sajnáljuk-e vajjon, hogy a *Berczik* Árpád írói modorán, régóta megállapodott írói egyéniségén sem változtathatunk? Sőt én szívem mélyéből irigylem ezt az édes, gyermekesen mosolygó vidámságot, mely sokszor az egész életet rózsás farsangi bohózatnak tekintti, ahol az okos emberek szomorú figurá játszanak a rakoncátlan nekiruszaskodók oldalán; mesének, ahol minden a mesemondó vágya, kívánsága, jó szíve szerint alakul. Irigylem ezt az isteni derüt, mely úgy játszik az emberekkel, mintha bábok volnának. Irigylem ezt a naiv jókedvet, ezt az örök növendék-leánykát, aki sohasem nő ki a rövid-ruhából és pajkos grimaszokat vág a hideg ész felé, nem törődve azzal, hogy ez az öreg guvernántrá nécelt homlokkal tartja előbe a logika szigorú szabályait. Mások haragudhatnak rá és szemére hányhatják, hogy bohókás jó kedve, esztalankodó hajlamai miatt nem tud fölemelkedni a lélektani megokolás alapján fölépített előkelő vigjáték színvonalára. Mások elítélhetik azért, hogy legjobb vigjátékainak a remekül kezdett tónusába illetlenül rikkó színeket vegyít és egy-egy kitünő jelenet után gyermekes vásottisággal zökkenti ki kellemes hangu-

latából a műértő, komoly névű. En a magam részéről irigylem ezt a javithatatlan gyermekességet.

Párisba, Versaillesba vinni II. Rákóczi Ferenc kuruc-magyarait, XIV. Lajos parifóms udvarába, a legfortélyosabb, legparillózottabb franciák közé, akik valaha asszonyokat és népeket ámitottak: vigjátéki ötletnek határozottan szerencsés. A mai magyar és a mai francia közt már nincs sok különbség. A magyar gavallér, aki Páris boulevardjain kokotkora vadász, a magyar művész, aki a kormány stipendiumát Páris bohém-negyedeiben költi el: külsőleg majdnem szakaszott olyan, mint a bennszü- lött párisi flánör és belőleg is igyekszik hasonlítani hozzá. (Ami már baj, mert a nemzeti karakter rovására megy.) De a II. Rákóczi Ferenc korabeli magyar, ha Párisba ment, nem hagyott el semmit nemzeti sajátosságából. Jellemét, nehezen hajló derekát, egyenességét, szókimonását éppen úgy magával vitte, mint a mentéjét, a kucsáját, a görbe kardját és a különös eszímáit. Ezek a faji vonások, ezek a férfias, primitív erőf érdekes és mulatságos összeütkezésbe jöhettek lépten-nyomon az akkori franciák tükörimsa finomságával, menütt-lépéseivel, akik a legbajó- sabb nyelv birtokában, a legfényesebb udvar közepette, mint a jó modor, a perfect izlés, a szelímes ravaszság szuverénjei állhattak szembe a mi magyarjainkkal.

Azt hittem és méltán vártam, hogy a mi érdemes szerzőnk első sorban ezt az ellentétet alkotta ki új darabjában. A korfészt szempont- jánál ez mulatságos, hálás és művészi feladat lett volna. Várakozásom csak kis mértékben teljesült. Témájának ezt a legbecesebb részét *Berczik* Árpád elhanyagolta. Valami keveset kapunk a korfészt ellentétől imitt-amott, kivált a második felvonás- ban, ahol Armand Pomponne Anna marquise palotájában vagyunk, s ahol két francia nemes és több grande dame társaságában még egy simaképt, simanyelvű abbécse is fölép. De két kis francia marquis, akik alig töltenek tíz-husz percet a színpadon, pártrosodit játszanak és je-

adnak az ügyvédség gyakorlását szabályozó törvénytervezet készítésére. E munkát készítése most van folyamatban.

A földadó-reform költségei. A Budapesti Tudósító ma kikorrigálja az országgyűlési gyorsiroda tévedését. A gyorsiroda ugyanis a pénzügyminiszter expozéjának azt a részét, mely a földadó-reform költségeiről szól, félreértette s az új kataszteri munka költségeit tizenhét millió koronával jegyezte fel, holott csak tizenkét millióba fog kerülni.

Az állami elemi iskolai tanítók fizetésrendezése. Az állami elemi népiskolai tanítók összes létszáma 4100, még pedig 80 tanító 1400 K., 387 tanító 1200, 2050 tanító 1000 és 1588 tanító 800 korona fizetéssel; a fizetések összege 3,892,000 korona. Ez a fizetésbeosztás csak ideiglenes, mert mint félhivatalosan jelentik, az állami tanítók fizetése az állami tisztviselők fizetését rendező új törvényben szintén rendezve lesz. Az állami tanítók fizetésrendezése iránt a tárgyalások a pénzügyminiszterrel, aki ez ügy iránt a legjobban indultat viseltek, végleg befejezték, még pedig olyan eredményre, amely a tanítók jogos és méltányos érdekeit az állam pénzügyi viszonyainak megfelelően teljesen kielégíti.

A Kossuth-párt értekezlete. Az országgyűlési függetlenségi és negyvennyolcas-párt hétfőn este hat órakor értekezletet tart, melyen az indennit s az általános politikai helyzetet fogja megbeszélni.

A póttartalékosok behívása.

Budapest, október 24.

A képviselőház véderő-bizottsága ma délután 5 órakor báró Podmaniczky Frigyes elnökelele alatt ülést tartott, melyben a kormányt báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter és Gromon Dezső államtitkár képviselte. Az előadói tisztelt Műnch Aurél tőltötte be. A bizottság a póttartalékosok behívásáról szóló törvényjavaslatot készült tárgyalni.

A napirend előtt Bakanyi Samu kér szót. Konstatálja, hogy a véderő-bizottság legutóbbi üléséről szóló tudósítást egyes organumok olyan kommentárral kísérték, mintha az ellenzék a törvényjavaslatra nézve kompromisszumot kínált volna a kormánynak. Erről szó sem lehet. A függetlenségi és 48-as párt intranzigens ellensége a javaslatnak, mely ellen küzdeni fog minden parlamenti eszközzel. A párt szónokai csak a legsérlemesebb pontokat emelték ki, de kompromisszumot nem kértek és el sem fogadjának.

E nyilatkozat után báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter szót és ezeket mondotta:

Amidőn kedden a bizottsági ülés az előrehaladott idő miatt a mai napra elnapoltatott,

lentéketlenül imitilják a Molière darabjaiból ismert Clitaudereket; egy francia abbé, akinek nem az a főhibája, hogy szintén csak fölbukkan és megint eltűnik, hanem az, hogy nincs benne semmi tipikus vonás a XIV. Lajos uralmának végső korszakából; négy-öt francia hölgy, akik úgy viselik magukat a Torcy külügyminiszter ellen irányuló konspiráción, mintha egy magyar nőgyesület választmányi ülésén fejtéknek ki korteskedő elevenséget: ezekből az elmosódó, jellemetlen figurácskák közül nem alakulhat jóvalóbb milió; és ezek az alakok nem méltók arra, hogy a Párisban lézengő kurucokkal szemben az ellentétes francia lúdvár kiemelkedő sajátságait képviseljék.

A stilszerű hiányt kell szemére vetnem Torcy marquisnak is. Jól tudok mulatni a parodisztikus vonásokon és csöppet sem nehezelek érte, ha nagyképi minisztereket, Oxenstierna mondásának az inkarnációját, maró szatírával odadobnak a közneveltség martalékául. De a historiai igazság ellenére játszani könnyűséggel teljes hülyéket csinálni olyan miniszterekből, akik bizonyos korszakokban epochális szerepet játszottak hazájuk és egész Európa történetében: ehhez csak az operettnek van joga. Torcy marquis, a Roi Soleil külügyminisztere, a nagy diplomáciai cselzések középpontja, az európai háborúk egyik főtenyezője: nem lehetett a csónesed agylágyulásnak ebben a stádiumában, nem lehetett olyan agy- és gerincvelőtlenné mannequin, amilyennek Berceik feltünteti.

Arnould-Pomponne alakjában sok kedves asszonyi vonást halmozott össze a szerző, de a korhó galantéria szempontjából ő sem kifogástalan. A primitív magyarságról valósságos hévvel, szűzies naivsággal lelkesedik ez a hölgy, mert szerelmes Rátkyba, a francia-magyar huszárezred dalhás ezredesébe. Csak a darab végén sül ki, hogy ő is a nagystíli kacérok fájából való, akiknél a szerelem nem érzés, hanem szeszély. Lelkének ezt a tulajdonságát elejétől fogva látnunk kellene. Látnunk kellene a marquisban a kor tipikus asszonyát, aki a rezon, a számítás, a képzőletés, a hiúság, a tulcsiszolt illem retortáin desztillálja

az ülés végén kijelenttem a tisztelt bizottság előtt, hogy a szőnyegen levő törvényjavaslatra vonatkozólag eddig felhőzöttakra nézve a mai ülés alkalmával bátor leszek az érdemleges választ megadni.

Tisztelt bizottság! A magyar kormány teljes tudatában van annak, hogy az előttünk fekvő törvényjavaslatból kifolyólag egyes állampolgároka bizonyos tekintetben súlyos terhek háramlanak; de a kormánynak kötelessége mindenkoron szem előtt tartani azon megdönthetően elvet, melynek az utolsó trónbeszédében is legfelsőbb helyről kifejezés adatott, hogy t. i. az állam biztonságának és hatalmi állásának legnagyobb biztosítéka saját erejében fekszik.

A tisztelt bizottsággal még hétfőn bizalmasan közölt adatokból méltóztatnak meggyőződni, hogy véderőnk fejlesztésében az utolsó 34 év alatt mennyire maradtunk vissza.

Az állam biztonságáról minden körülmények között gondoskodni a kormány kötelessége, mely ennél fogva, — bármennyire tájlatja is az ez által a nemzetre háramló erőmefeszítéseket és áldozatokat, — mindent elkövetni tartozik, hogy véderőnk minden eshetőséggel szemben teljes megnyugvással helyt állhasson.

Ezen törekvésén azonban a kormány korántsem úgy értelemezi, hogy egyszerűen utánozzuk azt, ami e részben nagy és gazdag nemzeteknél történt, hanem kénytelen oly javaslatokkal a nemzet elé állni, melyekkel közgazdasági erőnk teljes méltánylásával elérjük azt, hogy a monarchia és vele a magyar állam minden körülmények között saját lábán sikeresen megállhasson.

Ezen törekvésből kiindulva viszont kötelessége a kormánynak, hogy előterjesztéséinél csakis az elkerülhetetlen szükségletet tartva szem előtt, kerüljön minden oly intézkedést, mely felesleges, vagy a vexációjellegű viseli magán, vagy éppen valóban jogos érdekeket sérthetne.

A mondottakat figyelembe véve, kötelességemnek tartotam az elmult ülésekben meghallgati a tisztelt bizottsági tagok nézeteit és a tapasztalatok alapján kijelentem, hogy a kormány egyrészt kötelességszerűleg mindent el fog követni, hogy a véderő tőkéletesbítését célzó javaslatai elogadtassanak, másrészt azonban nem zárkózik el a tisztelt bizottságban hangoztatott egy némely — megengedem — indokoltnak látszó óhajnak megfontolásától.

De igen bölcsen méltóztatnak tudni, sőt a mult tárgyalások alkalmával a tisztelt közjogi ellenzék egyik kiváló tagja maga is hivatkozott arra, hogy bár ő pártállásánál fogva más óhajtaná, mégis a jelenleg fenn-

hig rózsavízű a szerelmet. Látnunk kellene, hogy amikor a szája tele van szerelemmel: a szíve egészen üres. Látnunk kellene, hogy amikor legjobban rajong a magyar huszárezredes bajuszáért: akkor kacérkodik legjobban Torcy külügyminiszterrel és akkor szereti legjobban a — papagályát. De Berceik ezt a nőt olyan lelkesnek, nemesnek, odaadónak, sőt mély érzésűnek rajzolja, hogy szerelmét őszintének hisszük. S a végén minden ámenten nélkül teljesen megadólja magát. Mintha nem az a nő fejezné be a darabot, aki elkezdte. Két különbözőből téből van összeállítva s az egyik fél ellentmond a másiknak.

A Párisban kurucodók magyarok közül csak a mellék-alakok rajzát mondhatom sikerültnek. Baranyai uram, a süveges magyar, a „szövetkezett státusok“ képviselője, aki nem bízik a francia hittegetésben és dacosan, orozslánlépésekkel sétál a francia barázdabillegetők közt: suiyois, érdekes kuruc. Illosay sem rossz, aki egyszerre mond igent és novet, egyszerre remél és desperál, egyszerre ád igazat az optimistának és a kétkedőnek. Szentpétery uram, a tőzstozó magyarság képviselője, a csélesapnak született papuoshős, aki Eperjestől és hitestársától roppant távolságban kacér francia grófnéik szoknyája után fut, — a puha jellemű magyar, aki francia lázba esik és hamar magára veszi az idegen erkölcsöt, idegen ruhát: egy kis tulzás leszámításával szintén élvezetes vigjátéki alak. De Rákóczi Ferenc híres ügyvivője, báró Vetési-Kökényesdy László nem ád méltó fogalmat arról a jeles magyar diplomátáról, aki éveket töltött az európai diplomácia központjában, nem eszúzott el a francia királyi termek parkettjén és nagyesszű, armányos miniszterek ellenére, akik nagyon kevésbé vették az egész magyar mozgalmat: kiváló eredményeket vivott ki fejlődéme javára. Ennek az erős eszű, erős kezű magyarának olyan kevés az energiája és az ügyessége ebben a darabban, hogy még a naiv leánykáját, a kis Zsófit sem tudja visszatartani, amikor életbevágó dolgok forognak kockán. A párisi kurucok a Rátkyba szerelmes Pomponne marquisé révén sakkot akarnak adni a Rákóczi-ellenes külügymi-

álló törvény alapján a véderőt illető kérdések megállapítása alkalmával a monarchia két államában egyenlő elvek tartandók szem előtt.

Mint ahogy ez tényleg így van, a magyar kormány, minden kötelességszerű jóakarátának dacára mai nap nincsen még azon helyzetben, hogy a felvett kívánásokra végelesen nyilatkozhatnék. A kormány ugyanis támaszkodva azon tényre, hogy a szóban forgó javaslatok egy és ugyanazon napon terjesztettek a magyar és az osztrák törvényhozó testületek elé, azon feitevésben volt, hogy ezen javaslat Ausztriában is azonnal az illető bizottsághoz fog utasítani, ami azonban az osztrák kormánytól nem függő okok miatt be nem következett, minél fogva az osztrák kormány még nem volt azon helyzetben, hogy a javaslatot az osztrák képviselőházhoz illető bizottságban tárgyalathassa és annak nézeteit meghallgathassa.

Mihelyt ez megtörténik, a magyar kormány egy percig sem fog késmi egy a magyar, mint esetleg az osztrák képviselőház bizottságában felmerült aggályok megbeszélése, metálan elvárhatása, vagy pedig esetleg módosított megállapodás céljából az osztrák kormánnyal erintkezésbe lépni.

Kénytelen vagyok tehát a tisztelt bizottságot kérni, hogy ezen időpont bekövetkeztéig — amely remélhetőleg mielőbb be fog állni — napolja el a tisztelt bizottság további üléseit, mert csakis a jelzett eljárás alapján lehetek azon helyzetben, hogy az itten felmerült aggályokra érdemleges választ adhassak.

Báró Fejérváry Géza még csak egy megjegyzést óhajtatni. Tóth János egy minapi kérdésére felelvé, kijelenti, hogy a javaslat elfogadása esetén az 1867. évi XII. törvények értelmében gondoskodás fog történni az alkotmányos fedezetről is.

Tóth János: Minthogy a miniszter az ellenzéki kifogásokra érdemleges választ nem adott, csak azt jelenti ki, hogy a közjogi ellenzék elvi álláspontját s politikai meggyőződését megint semmi sem fogja, bármi sorsa is legyen tovább a javaslatnak. A honvédelmi miniszter utalt nyilatkozatában az országgyűlést megvívó trónbeszéd egy passzusára. A közjogi ellenzék már feltráti javaslatában azt válaszolta e passzusra, hogy a katonai tervek mértéken túl egy vonalal sem gyarapítja. Ma is ez az álláspontja. Az elnapolási indványhoz hozzájárul.

Udvarj Ferenc kijelenti, hogy ő eddig szóhoz nem jutott, mert pártjánál, a néppártnál, nagyobb ellenzéki párt szónokait előbb meghallgati helyesebbnek tartotta. Kijelenti, hogy a néppárt nem fogadja el a javaslatot de minden enyhítéshez szívesen járul hozzá. Szóváteszi, hogy nemrégiben 70.000 forintnyi költséggel a honvédkerületekben adátsági állásokat rendszeresítettek, mely állásokat teljességgel feleslegeseknek tartja.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter az érdemleges felszólásokra most nem válaszol, mivel

niszternek. Minden attól függ, hogy a marquis biztosra vegye Rátky viszonszerelmét és ne tudja, hogy az ezredes Zsófit, a Kökényesdy leányát tekintni preumptív menyasszonynak. De Zsófia szereti Rátkyt, féltékeny a marquisné és a döntő pillanatban apja mellől, az ügyvivő mellől beront a hatalmas asszonyhoz, hogy mindent fölfedezzen és mindent elrontson, amit az ügyvivő eddig épített. A kiváló ügyvivő nem parancsol hallgatást fruska leányának, nem löki vissza vasmarokkal. Sőt! Megy a leányával, mint a kezec bárány, megegy vele a marquisné szalonjába és csak időnkint sóhajtja: *Jaj, ez a leány! Ez a leány! Ez még valami nagy bajt csinál, megfáradt!* Kihéz sóhajtja ezeket a lamentáló szavakat? A párisi kurucokhoz, akik az ügyvivővel együtt némán asszisztálnak Zsófiára felgerjedésének. Noha mindnyájan tudják, hogy Zsófiának ez a kisleányos föllépeése nagy célokat tehet semmivé.

Őszintén megvallom, hogy a Párisba küldött kurucoknak ez az anyámasszonyosága, málésszúsága kellemetlenül hatott rám. Ha már magában véve az is egy kissé odíózus, hogy azt, amit a magyar megszokott tragikus színek, szentségesen fájdalmasnak tekinteni: a Rákóczi-ügyet állandóan Versailles és párisi krinolinok hatáskörébe utalják, — nagyon kívánatos lett volna, hogy a magyar kurucok több méltósággal lépjenek föl és a vigjáték határain belül nemesebb tónusban, férfiasabb energiával képviseljék a magyar faj vonzó tulajdonságait a finom és korrumpált francia környezetben. Élso sorban pedig éppen az az ur, aki Rákóczi Ferencnek direkt megbízottja, képviselője volt: *Vetési Kökényesdy László*.

Dorothy néni, a babonás némbér, aki hisz a ráóvasásban, a kártyavetésben és búbszemek dobál a marquisnére, (egyik éppen az orrahagyón találja) hogy ilyen módon elszakítsa tőle Rátky ezredes szívet: Dorothy néni mulatságos alak volna, ha tudnánk — szakácsnéja volna báró Kökényesdy Lászlónak és nem a sógornéje. Igaz, hogy a világ akkor nem volt olyan művelt, mint

előbb a bizottságnak az elnapolásról kell határoznia. Tóth Jánosnak az válasza, hogy a kormány nem osztja a 48-as párt azon nézetét, mintha a nemzet az aidozatokesség báráján tal tulment volna. Egyébként a kormány az 6 javaslatiban mindig figyelemmel van a nemzet súlyos gazdasági állapotaira.

Münch Aurél előadó méltányolva a miniszter előterjesztését és annak indokait, a bizottságnak a javaslat elnapolását ajánlja.

Bakonyi Samu: A honvédelmi miniszter nézete szerint Magyarország biztonsága követeli e javaslat megszavazását. Báró Fejérváry mai elnapolási indítványának indokai, ime, tehát azt mutatják, hogy a közügyek folytán odajutottunk, miszerint az osztrák kormánynak ilyen vagy amolyan helyzete a Reichsrathban már véderőnk lejeltesére is beolýással van, azon elöl, hogy a de egáció is minduntalan benyulni a törvényhozás jogába. Ebből is kitűnik, milyen jogos a közjó ellenéeknek az a kívánása, hogy Magyarország véderője önálló legyen.

Fischer Gyözö utal arra, hogy ő a minap kérdezte a miniszteröl, miképpen alakul majd Ausztriában a javaslat sorsa. Akkor a miniszter azt mondta, hogy mi ne törödjünk azzal, miként kezeli Ausztria a maga alkotmányát. Legyen tehát a kormány követékezes. Ha bevárjuk az osztrák bizottsági tárgyalást, várjuk be az osztrák plenáris tárgyalást is, nehogy újra a maihoz hasonló helyzetbe kerüljünk.

Münch Aurél Bakonyival szemben hangsulyozza, hogy a delegáció soha se nyult bele a törvényhozás jogába. Eppen ezzel a törvényrel kapcsolatos kérdésben a delegáció rendkívül skrupulózusnak mutatkozott. Pócherrel szemben utal arra, hogy miután ma a Reichsrath együtt ül, be kell varni, amíg ezt a javaslatot ő is a bizottsághoz utasítja. Ha nem volna együtt, a 14. § alkalmazható volna.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter megjegyzi, hogy ő soha sem állította, hogy e javaslat minden aron keresztülvendö. Általánosságban mondta, hogy a véderő lejeltesére szükséges javaslatok elvégzése szükséges. De nem éppen ez a javaslat és nem éppen ebben a formában.

Bakonyi Samu Münchhellyel szemben hangoztatja, hogy a véderő szervezeti kérdéseit az 1867. XII. t. c. kizárólag a magyar törvényhozásnak tartja fenn. Mar pedig a taracok ügyében a delegáció szervezeti kérdéssel foglalkozott.

Vézi József Bakonyival szemben konstatálja, hogy az 1867. XII. t. c. nem a törvényhozás számára tartja fenn a szervezeti ügyeket, hanem a felső vezéröl jogai köze utasítja öket a vezéröl és vezényelt ügyeivel együtt. Ez esetben tehát a procedura kifogastalan volt. A korona a maga felsőjogi körében elődöntötte ezt a belsezervezési kérdést, a delegáció a kötséget megállapította s a kormány most kéri a törvényhozástól a kötsékeket.

Münch Aurél hozzájárul Vézi közjogi felógásához.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter igazat ad Vézi Józsefnek s idézi az 1867. XII. t. c. szövegét, mely e felógást támogatja.

Bakonyi Samu igazat adna Vézi Józsefnek, ha itt belsezervezésről volna szó, ám itt a delegáció a szogálati idöt változtatta meg. (Eljöntmondás.)

Tóth János: Ha Vésznek igaza volna, mi itt ma nem is tárgyalhatnánk, mert ő leiségre elvégezte volna az egész ügyet a koronajogi dominiumban. Hiba volt mégis ezt a kérdést összekövenni az újoncléltas-

sal, amely Magyarországnak egy ősi alkotmányos jogát képezi.

Münch Aurél zárószava után az elnapolási indítványt a bizottság egyhangyul elfogadta.

Tóth János kérdést intéz a bizottság elnökéhez az iránt, hogy a képviselöházat miért ársztották el rendörökkel.

Fischer Gyözö az elnök iránt kíméletből nem akarta felhozni ezt a kérdést, de kéri, hogy ne kényeszerítse a képviselöket arra, hogy rendöri sorfal között keljen haladniok.

Báró Podmaniczky Frigyes elnök kijelenti, hogy ez a kérdés nem az ő hatáskörébe tartozik, hanem a képviselöház elnökének dolga. Am ha rendör nem lesz, gondoskodjanak a felszóló urak arról, hogy a képviselöket ne inzultálják, amint az már más alkalommal megtörtént.

A napirend ki lévén merítve, az elnök az ülést bezárja.

A polgári perrendtartás.

Budapest, október 24.

A képviselöház igazságügyi bizottsága tegnap este 5 órakor Hódossy Imre elnökele alatt ülést tartott, amelyen folytatta a polgári perrendtartásról szölv törvényjavaslat általános megvitatását. A kormány részéről Flósz Sándor igazságügyminiszter és államtitkára, Mohay Sándor voltak jelen.

Simonyi-Semadam Sándor általánosságban elfogadja a javaslatot, reméve, hogy azokat, amiket ő kifogásol, a részleteknél lehet javítani. A javaslat egyik legörb hibájának tekinti, hogy abban tul-teng a bírö hatalma. Az ügyvédi érdekek szempontját teljesen mellékesnek tekinti. Ö a javaslatot, csak a tél érdeke szempontjából bírálja. Már előbb kiejtett álláspontjából kifolyóan társasbírószághoz utáná a válópereket, mert azokban lökötű jogi kérdést kell megírni, amelyre az egyes bírö, aki a ténykérdésben jár el helyesebben, kevésbé alkalmas. Felemlíti még, hogy a javaslat beosztása szokatlan mind az osztrák, mind a német perrendtartásötöl eltér és a könnyü tájékozódást gátolja.

Isekkut Gyözö általánosságban szintén elfogadja a javaslatot. Különbséget tesz a javaslat alapelvei és egyéb részletei között. Azok az alapelvek, amelyek nem lehet változtatni: a szóbeliség, a közvelenség, a bizonyítékok szabad mérlegelése; minden egyéb részlet olyan, amely a cél vezérelése nélkül módosítható. A föslyt arra helyezi, hogy az egyes bírök ne legyenek tulhámozva és leügyelet ne a munka mennyiségére, hanem annak minőségére helyezze a súlyt. Ebből a célból célszerűnek tartaná a királyi táblákon a tanácselnökök számát szaporítani. Ellenzi a javaslat rendszerében az officialis címe alatt, különösen a házassági és a törvényeségi eljárásba behozott új rendelkezéseket, nevezetesen a kir. ügyész közremöködését; a házasságvédöl intézmény és a hivatalból való lejelteszté lemtartását kívánja. Végül kifogást tesz a javaslatnak az ügyvédi meghatalmazás korlátozását tartalmazó rendelkezése ellen.

Flósz Sándor igazságügyminiszter mindenekelött

ter francia öltözete is. A hullámzó allonzs-parókátöl kezdve a pírossarku cipö csattjával minden kifogástalan. Es Náday kabinetalak volt benne. Játéka is ellenállhatatlanul, szuverén módon komikus. Elég volt, hogy a per-fektéjtes orr-hangján bizonyos francia szavakat mondjon, például: *Chloé!... Un mot!... Fardon, madame!...* és minden emberöl kitört a kacagás, még azokból is, akik nehezteltek a bohózatos tónus miatt és elhatározták, hogy haragudni fognak a szerzőre.

Fényes megjelenés volt a második felvonásban Faulayné grófnöje a többi szalondáma toilettjével együtt. Ezt a csoportozatot csak az utolsó felvonás pástorjátéka multá fölüli. Ebben a keccses ballet-betétben a színésziskola legszöbb és legkareusabb növendékei lejtették gyönyörü kosztümökben és nagy gráciával a menüettet. Ezt a táncot a szinfalak közé rejtett vonós zenekar Bocherini-féle bájos muzsikával kísérte.

Rózsahegyí abbé-ruhája festeni való; a két marquis (Pálffy és Horváth Zoltán) öltözéke szintén. A párisi kurucok magyar fölszerelését sem örheti gáncs. Azokat sem, akik benn voltak ezekben a drága magyar ruhákban: Gyenes (Vetési László) Ujházi (Szentpéteri), Gabányi (Hilovay), Deszöl (Királyi) Adam, az írödeák, és Gáll (Baranyai). — Gál zajos tapsok közt ment ki a szinfalak közé a Ne hagyj magyar a németnek kezdetü ströfa zamatos elszavalása után. Tapsot érdemelt volna az a jelenet is, amikor a párisi kurucok tárogató mellett elénekelték a Balogh Adam nótiáját.

Cs. Alszeghy Irma nem lehetett ravaszabb, elmésőbb, mint a szerepe, de nagyon szép külsöl és tömérdek bájt adott hozzá a magából. Ligeti Juliska a francia ügyvivö leányát tette rendkívül kedvesöl öszintéségöl, igazi, egészséges naivitásával.

Bercsik Árpád négyszer jelent meg az első felvonás után.

hangsulyozza, hogy ennek a javaslatnak kérdése nem pártkérdés, hanem szakkérdés. Kijelenti továbbá, hogy habár az az ő munkája, azzal szemben teljesen objektív állásponton van és bármely megjelvezést örömmel fogad, mert az a célja, hogy minél tökéletesebb törvényt alkossunk. Kéri a bizottságot, hogy az általános vitában általánosságban maradjon és a részletekre a részletes tárgyalásnál terjeszkedjék ki. Az eddigi előadottakból az általánosságban felhozottakra a következökben reflektál: Az előzetes békötétést nem lenne helyes kötelezővé tenni, mert a békötetés csak akkor lehet sikeres, ha a békötetés ismeri az ügyet, a felek azt elődjá és a bíröl látja, hol van az eltérés, amelyre nézve az egyeztetést meg lehet kísérelni. Ebben az esetben azonban az ügyet mindjárt el is lehet dönteni s így a külön békötetésnek nincs oka és az csak időbe kerül. A javaslat egyébként inkluzív megengedi, hogy a bírö a per bármely szakában, tehát felebebezésben is megkísérelje az egyezséget. Simonyival szemben felhozta, hogy sem az osztrák, sem a német perrendtartás beosztása nem jobb, mint a javaslaté. A beosztás nem valami absztrakt elven alapul, hanem a per menetéhez simul. Mindenesetre átékinthető és világozsabb ez a beosztás, mint például a német perrendtartás, mely külön általános részt készítve, két-öszakítja az eljárás szabályait és azok feltöltését megnehezíti. Simonyi megjelvezésre telemliti, hogy azért kezdödik a javaslat a hatáskör szabályozásával, mert a hatáskör legörb tulajdonsága a bíróságnak, mely hely a per szempontjából bírnia kell. Hölöl felszóalásával szemben utal arra, hogy a jogegységet a Kuria biztosítja, de azért nem lehet megengedni, hogy minden per a Kurjiára legyen felvitelöl. Arra az ellenvelésre, hogy a kis ember tíz törintja éppen olyan védelemre tarthat igényt, mint a vagyonosnak száz-ezer törintja, megjegyzi, hogy a közérdek és a nemzeti vagyon objektív szempontjából tíz törint mindíg kevesebb, mint száz-ezer forint. Hölölként az a kívánás, hogy minden ügy elsőlöku megírására a járásbírószágra bízássék, ez ödöl szinten nem tartja kivitelölnek. Azok a feltételek, amelyekhez azt Hölöl is köli, nehezen lennének megvalósíthatók és mindez csak elődözna a reformot. Szivakkal szemben megjegyzi, hogy a javaslat a bírónak minden módot meg akar adni arra nézve, hogy igazságosan határozhasson. Hogy alkalmat adjon a feleknek álláspontjuk kifejtésére; nem pártolja a formalizmust, de azt kívánja, hogy a bírö közremöködök az igazság kiderítésében és nem engedi meg, hogy passzív viselkedök; ez a pártalanságot éppen nem veszélyezteti. A járásbírószági eljárásokat az ügyvéd által nem képviselt ölet még ki is kell a bírónak tanítani, mi már 1868. óta így van.

Kijelenti, hogy nagyrabecsüli az ügyvédöl kart, teljesen méltányos annak állását és benne az igazságszolgáltatásnak hatalmas támaszát látja. De hangsulyozza, hogy ügyvédi kérdést nem szabad a perrendtartásból csinálni. A Szivák részéről hat pontban öszelgöztelt ugynevezett ügyvédi sérelmekre megjegyzi: 1. A válópereköl a részleteknél fog szólni. 2. A járásbírószági ítélet ellen felebebezésnél az ügyvédi kényszer bíránya nem a javaslat novuma. Megvan az már a sommás törvényben.

A szölv álláspontja előbbi tervezeiteiben ezzel elöntés volt, de a sommás törvény gyakorlata nem mutatkozott veszélyesnek és ezért nem szeretné a felek személyes lelépnetését szükség nélkül korlátozni. 3. Az, hogy a házassági békötetésnél az ügyvéd jelen lehet-e, aárendelt kérdés, de kijelenti, hogy ebben semmi ellenszenv sincs az ügyvédség irányában; itt csak arról van szó, hogy mikor lehet sikeresebb a békötetés, mikor van több kilátás a békötésre; akkor-e, ha csak a felek maguk vannak a bíröl előtt vagy akkor-e, ha az ügyvédek, a hozzátartozók jelenlétében történik; ezt a részletes tárgyalásban meg lehet vitatni. 4. A 611. szakasz és ezzel kapcsolatban a fizetési meghagyás ellen felhozott támadásokra itt csak annyit jegyez meg, hogy 1.00-ban mintegy 10.000 fizetési meghagyási kérelem közül mintegy 120.000 ebben az eljárásban elintéztetett. Nem alapos tehát az a vád, hogy a fizetési meghagyási kérelem közül mintegy 120.000 ebben az eljárásban elintéztetett nem alapos tehát az a vád, hogy a fizetési meghagyási intézménye egyáltalában nem vált be; a mai szabályozás sok tekintetben javítja a javaslatot, amiröl majd a részleteknél lehet bővebben beszélni. A 611. §. csak iolyománya annak a kétségtelenül helyes elvnek, hogy a szükségesnél több kötséget nem szabad a perrel a feleknek okozni; ebben sem vezet öt az ügyvédi kar irányában ellenszenv. 5. A 34. §-ban sem lehet ügyvédi sérelmet látni; a kérdés csak az, hogy indokolt-e a kereskedelmi ösztálynak oly messzevönö privilégiumot adni, aminöt a mai könyvvivonati illetékesség tartalmaz. A 34. §. ellen Szivák részéről felhozott egyes indokra megfölet már az edötte szölv; a hazai ipar szempontjából felhozott másik indokot szölv nem öri; éppen ellenkezöl áll a dolog, mert a mai könyvvivonati illetékesség leuntartása esetében lenne hazai iparunk a külfölddel szemben inferioritásban, amennyiben a nemzetközi jog szabályai szerint azt az illetékességet, amelyet mi külfölddel szemben igénybe veszünk, a külföld is igénybe veheti a mi állampolgárainkkal szemben és mi kénytelenek lennének a külföldi bíróságnak a külföldi kereskedö javára könyvvivonati illetékesség alapján a mi nem kereskedö állampolgáraink ellen hozott ítéletét végrehajtani. 6. A tanu és szakértöl kötségségnek előlegetési kötségség tekintetében felhozott észrevételmre megjegyzi, hogy e javaslat az ügyvédre ilyen kötelezettséget nem állít föl. A javaslat szerint a fél kötelezöt az kötséget előlegezni és legfölebb azt lehet mondani, hogy ez a kérdés az ügyvéddel szemben nincs megoldva.

A többi függö kérdésnek, a magánjogi törvénykönyvnek, telekkönyvi rendtartásnak, az ügyvédi rendtartásnak tárgyalásötöl ennek a javaslatnak sora

most; 1705-ben sok babonás asszony élehetet a magasabb körökben is; de a babonáságot ilyen együtöly hiszékenységgel és groteszk mohósággal mégis csak a parasztok, az öregebb eselédék körében gyakorolhatták. Torcy közel jár az operett határához; Dorka néni tiszta operett. Bármennyire rözött is a kacagás, amikor Ráközi Szidi buvös mozdulatokkal irt a karjával és azt mondta hozzá: „Hurka, burka, buburka! Habakukk! Habakukk!...” éreztem, hogy olyan állású asszony, mint Ráközei ügyvivöjének a sögörnöje, ilyen bolondságokat rem csinál és ennek az alaknak egy Scribe-féle intrigue-darab színvonalára törekvö történeti vigjátékban nincs helye.

Rátky György, a francia-magyar huszárezredes alkalmat adott a színházi szabónak, hogy ragyogó uniformist szabjon a Császár dalás termetére. Pompásabb egyenruhát keveset láttam a nemzeti színpadon. Az ezüstszinörös kék dolmány, a prémes lehr mente, a hosszán lölögö piros tarsoly, a barnás eszima-pár: valóságos remekmü. Belsőleg ez az ember semmitmondó. Voltaképpen nem is ember, hanem tromf. Nagylelkűen kivágja magát, amikor szükség van rá, hogy a szerelmes marquisnöt fölvezezzék. Olyan szerencsés, olyan pontos és olyan kevésbé szellemes, mint egy ütökártya. A harmadik felvonásban a marquis is kiábrándul belöle, de szerencsésen nem hagyja cserben, mert legvégöl elüti Zsófit (a cour-dámát), aki mindig szerette ezt a huszárezredest. Az ezredes is mindig szerette Zsófit, csak nem tudta egészen bizonyosan. A párisi kurucok fáradozása is jó véget ér, mert Torcy külügyminiszter, hogy a magyar ügy ne függjön a marquisnötöl és vetélytársra, Rátky, feleségül vehesse Zsófikát, ö pedig a marquisnöt: a magyarok pártjára áll és nem ellenzi többé, hogy tetemes francia pénz éleszso az akkortájt különben is diadalmas szabadságharcot.

Az új darab kiállítása becsületére és diszére válik a Nemzeti Színház új igazgatóságnak. Minden újonatját, ragyogó és korhü. Császár egyenruhájáról már megemlékeztem. Ez a tökéletesség maga. De pompás a Torcy külügyminisz-

sát nem lehet függővé tenni. Reflektálva a hallott észrevételekre és kifogásokra, Szivákval szemben hangsúlyozza a miniszter, hogy a javaslat felülvizsgálatát nem szabad a büntető perrend semmisségi panaszaival azonosnak tekinteni, a javaslat felülvizsgálata nem semmisségi panasz, hanem teljes revízió in jure. A kir. ügyésznek bázsági perekben stb. közreműködése szintén részletként, és csak annyit említi fel, hogy a javaslat nagy költségparódus és a per végbejelenésének gyorsítása céljából el akarja kerülni a bázsági perekben a hivatalból való ketős felelősséget, ami azonban az ügyész közreműködését a közérdek megővására szükségessé teszi. A Kuria tehermentesítésének is ez egyik eszköze lesz. A miniszter kéri a javaslat elfogadását.

Visszatérve Soma első sorban azt hangsúlyozza, hogy a perrendtartásra égető szükség van. Ma a sommás eljárásban szóbeli tárgyalás, szabad megértekezés; a rendes eljárásban merev írásbeliség annak minden visszasságában uralkodik; ez a kettős eljárás oly terde helyzete teremt, hogy a javaslatot már csak azért is el kell fogadni, mert ezt megszűnteti. A javaslat azonban egy a célú kifizető irány, az alapelvek és a rendszer szempontjából is kipróbált utakon halad és azokat helyesen valósítja meg. A percaesura, a per előkészítése helyesen vannak abban megoldva. Szólok minden szót sajnálva a bizottságban a szabad megértekezés elvének minél tágabb körben rendszerre tétele ellen felelősséget; ez és a javaslat többi irányeszméi kiegészítik egymást. A kereskedelmi hatáskör kérdése úgy látszik a váltótörvényesség fenntartása körül forog, de szólok szerint váltótörvényeseket tenni lehet tartani az ülnöki intézkedés fenntartása nélkül. A könyvkivonat ítéletesség tekintetében teljesen osztja a javaslat álláspontját. Az ügyvédi kérdés tekintetében azon az állásponton áll, hogy ha a szóbeli perre rátermett, a szóbeli eljárás követelményeinek megfelelően képes ügyvédi kart akarunk, akkor az ügyvédekkel szemben is arra az álláspontra kell helyezkednünk, amelyet a javaslat az ülnökökkel szemben eloglalt, t. i. a statusquo álláspontjára. Ezért a járásbírósi hatáskörnek kiterjesztését elleni a különösen a váltópereket a törvényes hatáskörben hagyja meg. Ezekre szükségessé tartja az ügyvédek közreműködését és a törvényes hatáskör fenntartását. Erre nézve egyik indoka az, hogy a járásbírósi eljárás nem türi meg az ügyvédi kényszer. Felveti azt az eszmét, hogy nem lehet-e váltópereket a járásbíróshoz akképpen utasítani, hogy azokat a járásbírósg három tanácsban ügyvédi kényszer melletti intézi el. A királyi ügyésznek magánjogi perekbe való bevonását ő is aggályosnak tartja, különösen politikai szempontból, amennyiben a kir. ügyész a miniszteri utasítástól függ. Egyébként a javaslatot általánosságban elfogadja.

Ezzel a tárgyalás folytatása f. hó 28. ának délutáni 5 órájára határozott el.

KÜLFÖLD

A szerb királyi pár Oroszországban. Vuics volt miniszterelnök bukásának az okát egy bécsi lap így adja elő: Vuics, aki nem volt képes keresztülvinni azt a tervet, hogy a cárné elfogadja Draga királynét, a következő ravasz dolgot eszelte ki: Hivatalosan tegyék közzé, hogy a királyi pár a cári párt meg fogja látogatni és hajón induljon utnak. A szerb partok mentén azonban Draga királynénak hirtelen meg kellett volna betegednie és kiszállt volna, Sándor király pedig egyedül folytatta volna utját Livádiába. Az orosz udvar elfogadta ezt a megoldást, de amikor Vuics Sándor király elé terjesztette, a király mérhetetlen haragra lobbant és felszólította Vuicsot, hogy azonnal adja be lemondását.

Evvél a verzióval homlokegyenest ellenkezik a következő belgrádi jelentés:

A bulgáriai és romániai orosz követéseket hivatalosan értesítették, hogy a szerb királyi pár Livádiába utaztatja a két országot a Duna mentén érinteni fogja. A román kormány elhatározta, hogy a szerb királyi pár elé Sturza miniszterelnök vezetése alatt Turn-Szeverinbe üdvözlő küldöttséget küld ki. A belgrádi román követ erről a szerb kormányt értesítette.

Most tehát ismét megindulhat a kombináció a fölött, hogy csakugyan fogadja-e a cár a szerb királyi párt, vagy nem, mindaddig, míg határozott döntés nem fog történni ebben a tragikomikus dologban.

Orosz lapok a szerb kormányválságról. A *Novoje Vremja* azt írja, hogy Bécsben kissé korán parentáltak el a szerb-orosz barátságot. Az új szerb minisztérium összeállítása Ausztria-Magyarországnak semmi reményt nem nyújthat arra nézve, hogy a szerb külügyi politikában kedvező fordulat áll be a monarchia javára. Az, hogy a külügyi tárcát Antonics veszi át, aki hű embere a királynak, csak akkor bírja jelentőséggel, ha maga a király is Ausztria karjaiba vetné magát. Ezt azonban a *Novoje Vremja* nem hiszi addig, míg be nincs bizonyítva. S hogy a szerbeknek is valami lélekemelőt mondjon az említett orosz lap, biztosítja a szerbeket, hogy míg Oroszországgal kötődve mennek, addig Bosznia és Hercegovina nem veszett el a szerbségre nézve.

Válsághírek Bülowról. A birodalmi gyűlés jelenlegi vámtarifa-vitája alatt és folytán többször fölmerült az a hír, hogy gróf Bülow kancellár állása meg van rendülve. Ezt a hírt nagyobbára alldetségi lapok terjesztették. Berlinből mérvadó helyről ezt a hírt a leghatározottabban megcáfolták s kijelentik, hogy sem a vámtarifa, sem a boer tábornokok fogadtatásának kérdésében semmi nézeteltérés sincs a császár és a kancellár közt.

A Reichsrathból. Bécsből jelentik nekünk: A képviselőház ma elfogadta a rosszaló-bizottságnak Berger ügyére vonatkozó indítványát, azután áttért a sürgős indítványok tárgyalására folytatására. *Klofac* megokolja a prágai munkahiányra vonatkozó indítványának sürgősségét és azt mondja, hogy a munkások nem alacsonyított, hanem tisztességes munkát akarnak. A kormány telelén világosan, hogy akar-e valamit tenni a munkátalanokért vagy addig akar-e várni, míg Prágában az éhség és kétségbeesés utcai zavargásra kényszeríti a munkásokat. *Kink* azt mondja, hogy a kormány akciójának az egész birodalomra kell kiterjeszkednie. A válság általános. Kéri a kormányt és a házat, hogy egyesüljön erővel segítsenek a bajon. Azután *Wittek* vasutügyi miniszter szóval föl. Elisméri, hogy a munkahiány immár igen súlyos bajjá növekedett, de a kormány minden tőle telhető elkövet a baj enyhítésére. A kormány igyekezett az engedélyezett hitelek keretén belül az iparnak segítséget nyújtani. Az 1900-1902. években a vasutügyi kormány összesen 60 millió korona összegű megrendeléseket tett. Ezen megrendelések azonban csak úgy voltak lehetségesek, hogy a kormány igénybe vette a későbbi évekre megszavazott hiteleket is.

Azután *Formanek* cseh nyelven fejtette a mezei munkások sanyaru helyzetét. *Brzeznovsky* és *Presl* ugyancsak cseh nyelven beszéltek.

Hybes azt mondja, hogy a segítőakciónak nem szabad egy városra szorítkoznia, hanem ki kell terjednie valamennyi tartományra. Az általános válság oka, szerinte, a kapitalizmus.

Klofac zárószava után a ház egyhangulag elfogadja a sürgősséget és az indítvány érdemét a *Kink* által javasolt módosítással, hogy a segítőakciót az egész ausztriai munkásság érdekében kell megindítani.

Romanzük, *Breiter* és *Daszynski* sürgősségi indítványa kapcsán, amely a galiciai földműves-sztrájk-ról szólt, botránny támadt.

Breiter ugyanis elmondotta, hogy az egész keleti Galiciát elárasztották katonasággal, természetesen idegen anyanyelvű katonákkal s főképpen magyarokkal. Valóságos magyar-járvány volt az. A magyar huszarak elloptak mindent, ami a kezükbe került, a nőket pedig üldözték. A földbírtokosokat kirabolták a magyarok. A galiciai nép bálaadó istenitiszteleket tartana, hogyha a magyar csapattektől megszabadítanák Galiciát. Jagdoroban a magyar katonák sok földművest agyonlőttek. Felhívja a miniszterelnököt, hogy vegye le a galiciai nép nyakáról ezeket az embertelen katonákat.

Romanzük szintén becsmérelte a katonaságot. *Gnievosz*: A katonák beszéltesen viselkedtek! *Romanzük*: Különösen a magyar huszarak garázdálkodtak.

Lecher: Jobban értenek hozzá!

Romanzük: Tény az, hogy minden mozgatható jószágot elloptak és asszonyokat aljasan üldözték. (Halljuk! Halljuk!) Meg tudom nevezni az asszonyok egyikét.

Gnievosz: Inkább a katonát nevezze meg!

Tschok: Valószínűleg többen voltak.

Ellenhogen: A katonák nem viselnek számot a mellükön!

Fernerstorfer (Gnievoszhoz): Ön megint aljasságokat védelmez! (Nagy zaj.)

Gnievosz: Mindig is fogom védelmezni a katonaságot!

Fernerstorfer: Igen, ön védelmez minden sehonait! (Nagy zaj.)

Gnievosz: A katona nem sehonai!

Fernerstorfer: A schlachta a legnagyobb aljasság!

Gnievosz: Bár volna ön olyan becsületes, mint a schlachta!

Fernerstorfer: Ezt kikérem magamnak! Ne hasonlíson össze engem azzal a bandával! (Nagy zaj.)

Gnievosz: Ön magáról veszi a mértéket. Így végződött az izgatott szóváltás.

Az elnök erre felbeszélte a tárgyalást és berekeszti az ülést. A legközelebbi ülés kedden lesz.

Apró külföldi hírek. A pápa, egy párisi lap szerint, sajátkezü levelet írt Ferenc József királynak és Luitpold bajor régenshercegnek, amelyben arra kéri

őket, hogy nyissák meg országaikat az üldözött franciaországi szerzetes-rendek előtt.

Carnegienek a német császárhoz intézett fölszólítását, melyben az európai Egyesült-Államok eszméjét pendíti meg, berlini lapok gúnyosan tárgyalják s ki-vihetetlennek mondják.

A boer tábornokok csak néhány napig maradtak Londonban, azután visszatérnek a kontinensre. Amerikai utjok fölött még nem határozta.

A görög király bécsi látogatása, a görög ellenzéki lapok szerint újabb bizonyítéka annak, hogy Görögország Romániával együtt a hármasszövetséghez csatlakozott, ha nem is nyíltan, de abban a formában, melyet a görög és román király pár évvel ezelőtt az abbáziai találkozó alkalmával megállapított.

Albán-kongresszus fogtak tartani Nápolyban jövő héten az Olaszországban élő albánok. Ez értekezleten fognak végrelesen dönteni a fölött, vajjon *Castrioti Skanderbeg di Auletta* márkít, vagy pedig *Castrioti d'Aladro* herceget fogadják-e el albán trónkövetelőnek. Az előbbi egy nápolyi, az utóbbi pedig spanyol aristokrata és mind a kettő Skanderbeg leszármazójának mondja magát. Mind a kettőnek nagy pártja van: van azonban egy harmadik párt is, amelyik albán nemzeti főderéköt óhajt.

Draga királyné özsece, *Lunjevica* főhadnagy Párisba utazott, Belgrádi lapok szerint „tanulmányi célból.” Rálér.

HIREK

Budapest, október 24.

BUDAPESTI NAPLO. Október 15-én új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

A király köszönete. A kolozsvári ünnepek egyik legszebb jelenete volt, amikor a kolozsvári gazdák a király képviselőjének, *József Apost* főhercegnek buzakalász-koszorút adtak át azzal a kérelemmel, juttassa az a trón számlója elé. O fel-ségét is mélyen meghatótta az egyszerű magyar népnek ez a hódolata s köszönetét küldte a derék földműveseknek. A miniszterelnök erről levélben értesítette *Béldi Akos* főispánt és felkérte a királyi köszönet tolmácsolására.

Frigyes főhercegek Budapestén. *Frigyes* főherceg nevével és leányaival ma este Pozsonyban Budapestre érkezett. A főhercegi család a keleti pályaudvarnál a pármái herceg, neje és fia várták, azonkívül *Lachnit* államásönök és *Pavlik* rendőrfőfelügyelő. A főhercegek vacsora után *Bélyére* utaztak vadászatra.

A cárné idegbeteg. Néhány nap előtt irtunk arról, hogy a cárné Livádiában súlyosan megbetegedett és hogy Meherewski orvosprofesszort, a pétervári híres ideggyógyrást táviratilag hívták a cárnéhoz. Most Pétervárról azt az értesítést kapjuk, hogy a cárné tényleg idegben szenved. A betegség a múlt héten tört ki rajta, egy spiritizista séance alkalmával, amelyet egy *Philippe* nevű spiritizista rendezett a cárné villájában. A séanceon a cári pár is résztvett s a mutatványok oly izgató hatással voltak a cárnéra, hogy még az előadásban rosszul lett.

Zseni József hazatérése. *Zseni* József, az Országos Nemzeti Szövetség igazgatóságának tagja, aki a szövetség zászlaját kivitte az amerikai magyarokra, az e hó 26-án délután 1 óra 50 perokr érkezett vonattal tér haza Budapestre. Az Országos Nemzeti Szövetség tagjai ünnepi fogadásban részesítik Zsenit s e célibl vasárnap délután háromnegyed két órakor gyülekeznek össze a keleti pályaudvar érkező oldalnak előcsarnokában.

Darányi a Fertő vidékén. Sopronból jelentik: *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter ma délben az államvasutak gyorsvonatával *Prandorf*ra és onnét a Fertődéki vasut különvonatával *Nezsiderbe* érkezett. Kísérőben volt gróf *Sáchenyi* Emil soproni főispán, *Kvassay* és *Rapaics* miniszteri tanácsosok, *Faragó* Lipót osztálytanácsos, *Szentágh* Tamás főgeológus, *Borsody* Géza rábaszabályozási igazgató. *Prandorf*on csatlakozott a miniszterhez gróf *Czirák* Béla, *Nezsiderben* herceg *Esterházy* Miklós. A nezsideri állomáson gróf *Bathányi* Tivadar képviselő üdvözölte a minisztert, mire a miniszter válaszában kijelentette, hogy a Fertő lecsapolási ügyét kívánja a helyszínen tanulmányozni. Erre a miniszter kíséretével együtt kocsira szállt és beutazta a Fertőnek mosonmegyei partvidékét. Délután 6 óra tájban érkezett a társaság *Festerháza*ra, ahol herceg *Esterházy* Miklós látja kísérelében vendégül a minisztert és kíséretét.

— **Röck Szilárd és a tanítók.** Még az akták hosszadalmas utazásaiban is példátlan az a rekord, amelyet egy alapító-leveléi aktái értek el a főváros és a kultuszminisztérium közötti ide-oda vándorlásban. Kerek tiz esztendőbe került, míg megértette egymást a két fórum s egy végtelenül jölelki emberbarát nemes intencióinak érvényesülését tíz esztendő hátráltatta a bürokratikus huzavona. Röck Szilárd nagy alapítványt tett a fővárosi tanítók legjobbjainak megjutalmazására. Az alapító-levelére nézve azonban a fővárossal szemben kifogásokkal élt a kultuszminisztérium s míg a kifogások elintéztettek, ahhoz csekély tiz esztendőre volt szükség. Végre mégis rendbejötték s a tanács ma kiírta a pályázatot az alapítvány kamataira. E szerint 1903-ban és 1904-ben tizenhárom-tizenhárom tanító kap ezerkétszáz korona jutalmat. A pályázatokat november harmincadikáig kell benyújtani.

— **Eulenburg herceg állapota.** Berlinből táviratozza tudósítónk, hogy Eulenburg herceg bécsi nagykövet valamivel jobban érzi magát. A *Lokalanzeiger* közlése szerint a herceg szabadságidejének letele után nemcsak állásáról fog lemondani, hanem végleg kilép az állami szolgálatból s visszavonul a magánéletbe.

— **Matlekovics Sándor Bécsben.** Bécsi letelezőnk táviratozza, hogy Matlekovics Sándor ma az alsóausztriai iparegyesületben felolvasást tartott. Kisebretében voltak Budapestről az országos iparegyesület igazgatóságának több tagja, köztük lovag Falk Zsigmond és Thek Endre alelnökök. Gelléri Mór igazgató. Jelen volt báró Call kereskedelemügyi miniszter és több osztályfőnök, a kereskedelmi minisztérium több tanácsosa, számos reicusrati képviselő és mintegy 300 előkelő osztrák gyáros.

A felolvasó szerint a magyar ipar fejlődése kedvező képet mutat az utóbbi harminc évben, amár még mindig nem felezi az országos ipariekben való szükségleteit. A kézműipar egy része, mely a kapitalisztikus követelményekhez nem tud simítani, Magyarországon is sanyódik ugyan, de általában emelkedik a gyárpariz, a kézműipar is. Az előlételek egy virágzó iparhoz Magyarországon megvan: az ország népessége állandóan növekvő; a városoknak, nevezetesen Budapestnek fejlődése építkezéseket igényel és éleníti az építőipart; a vasúti haladatlak erős kibővülése az 1867. évben 2000 kilométerrel az 1900-ban volt 17.000 kilométerre nemcsak az építőipart, hanem a vas- és gépipart is táplálja; a magyar mezőgazdaságnak az intenzív gazdálkodásra való átmenetelre tartós foglalkozást ad a legkülönfélébb iparágaknak. Ilyen előlételek mellett fejlődnie kell az iparnak. Az 1900. évi adatok szerint a tulajdonképpen való ipari népesség 710.000 lélekre rug. Az 1898. évben a magyar kereskedelemügyi minisztérium fölvetette a gyárszerű vállalatokat; e fölvetél szerint volt 2364 vállalat 3438 gépkezelővel, 280.000 négyzetméter tűzfelülettel, 262.000 lóerővel, 245.000 alkalmazzal. Ezekben a vállalatokban 327 millió méterháza szemet használtak fel és az 1898. évi termelés értéke 1866 millió korona volt.

Az iparágak legnagyobb része az utóbbi három évtizedben keletkezett. Még a nagy malomipar is 4-8 nagy közlomalommal és 359 millió korona évi termeléssel, fejlődésnek az újabb időkben köszönheti; 1851-től 1858. 1867 óta 433 malomot építettek. A budapesti nagy malomok 1870-ben 3.106.000, 1900-ban 7.472.000 méterháza gabonát őröltek meg.

A 127 géppár között 1880 óta 44 épült és majdnem mind új berendezést kapott.

A **vastermelés** 1868 óta 1,1 millióról 45 millió mmáza nyers- és üntött vasra emelkedett. A **vilamosági ipar** egészen új; jelenleg 8 vállalat működik és 9 millió értékű árut produkál. 1890 óta három kábel-, drót- és villamos-vezetékgyár épült és izólámpákat is tetemes mennyiségben gyártanak. A 20 **cukorgyár** közül 1889 óta kilenc nagy gyár jött létre, amelyek az összes termelésnek 57%-át állítják elő; a gyártott cukor mennyisége 1867-8-tól 139.000-ról 970.000 méterháza emelkedett. A magyar lojvasztás csak 560.000 méterháza. A **szeszipar** is névszerint az ipari szeszgyárak erős fejlődést mutatnak; a lözött szesz mennyisége 1880-1-től 1893-ig 645.000 hl-ről 1.174.000 hektoliterra emelkedett. A **sörfőzés** 1889 óta tesz nagyobb haladást; az 1868-9-ben gyártott 625.000 hektoliterről 1898-9-ig 1.566.000 hektoliterra emelkedett a termelés; 1869-9-ben csak 8 gyár termelt 10.000 hl-nél többet, 1898-ban ellenben már 17. A **bőrgyártás** most 60 üzemet tüntet fel, amelyek közül 1880 óta 17 egészen újonnan létesült s a legtöbb újonnan rendezett be.

A **vegyszési iparágak**, melyeknek termelése 838 millió korona, egyes ágakban nagy fejlettséget mutatnak. A **szővőipar**, a hazai nagy szükséglethez viszonyítva, még nagyon gvege. Textilárúkból (tonalak és szövetek) 1898-ban 376 millió korona volt a lojvasztás, amelyből a hazai ipar csak 527 millió fedezett, tehát csak 14%-ot. Az 1898. évben 1,0 textilipari vállalat állott fenn. A textilszekmához tartozó legtöbb gyár 1880 óta keletkezett. Az **évegipar** Magyarországon nagyon el van maradvá; 180 óta történetik kísérletek új gyárak a pitására; mindezek nem prosperálnak. Az **agypipar** részben megerősödött; közei 300 tégla- gyár van 286 m K. évi termeléssel; a gőlcöcsérek izakosok nagyobbára kielégítik a hazai szükségletet; ellenben porcellánban, kőedényben és layceban az osztrák gyártmányok uralkodnak a piacon. A **papiripar**ban sem elég erős még Magyarországon, noha a 29 gyár törekvően halad előre.

A felolvasó ezután ismerletle az állami ipar-támogatás történetét, visszamenve az 1869. évig, de

kiemelve, hogy a rendszeres iparfejlesztés gondolata csak az 1876-78. évi kiegyezési tárgyalások alatt érlelődött meg. Szólt az iparoktatás fejlesztéséről, amely 1901-ben összesen 3.898.000 koronába került az államnak, a községeknek s a kereskedelmi és ipar-kamaráknak; szólt a kivitelezési kereskedelmet támogató intézményekről, az adókedvezményekről s a szövetkezeti törvényről, az az iparnak a közszállítások révén való támogatásáról, végül a közvetlen szubvenciókkal való támogatásról. A közszállításiokról egyebek közt ezeket mondja Matlekovics:

„A magyar államnak nemcsak nagy adminisztratív apparátusával, hanem nagy magángazdasági vállalatokkal igazgatásával is, amelynek az államvasutak dohánnyárák, állami erdők, állami uradalmak, állami bányák és kohók, módjában van a magánipart igénybe vennie. A közvélemény hatalma arra kényszerítette a kormányt, hogy a magyar iparnak ne csak előnyt, hanem kizárólagos jogot adon az állami és egyéb hatóságok szükségletek fedezésére. Ez a hazafias eljárás egyébként más államokban is el van fogadva és Carnegie, az amerikai milliárdos magáról Nagy-Britanniáról is úgy beszél, mint olyan államról, ahol a „homemade” még magasabb árak mellett is előnyben részesül.”

A halgatóság nagy figyelemmel kísérte a jeles magyar nemzetgazda felolvasását és végül lelkes ovációkkal adott kifejezést elismerésének a tanulságos előadásért. A felolvasás után Matlekovics tiszteletére az elnökség szűkebbkörű vacsorát rendezett.

— **Gróf Nádasdy Ferenc betegsége.** Gróf Nádasdy Ferenc, a budapesti főúri falkavadász-társaság elnöke a múlt héten egy vadászaton annyira meghűlt, hogy már nap óta súlyos betegen fekszik a Múzeum-utcai Zichy-palotában.

— **A spanyol-amerikai háború igazi oka.**

A napokban a bostoni kikötőben vesztegő *Olympia* nevű cirkálóhajó födélzetén agyonlőtte magát egy John Morris nevű hajószísz. Ez a tengerész-hadnagy az egyetlen ember volt, aki a *Maine* katasztrófájából élve menekült meg. Akkoriban ezen a hajón teljesített szolgálatot. A hajó légberepülését az amerikaiak egy spanyol torpedónak tulajdonították, vagy legalább is annak akarták mindenáron tulajdonítani és ez volt a háború közvetlen oka is. A katasztrófáról Morris hadnagy valószínűleg többet tudott, mint bárki más és mert nem beszélt, kitört a gyilkos háború. Hogy mi volt rejtélyes hallgatásának az oka, azt nem lehet bizonyosan tudni, de talán közel jár az igazsághoz az Imparcial, amely most öngyilkosságával kapcsolatban ezeket írja:

Morris hadnagy öngyilkosságának oka egyelőre még ismeretlen, de beavatott körökben nem tartják lehetetlennek, hogy ez az öngyilkosság a *Maine* katasztrófájával szoros kapcsolatban van. Ezt a feltevést erősíti meg a new-yorki *World*-nak Kansas-Cityből kelteztett következő távirata is:

Morris hadnagy öngyilkosságának híre itteni barátjai között éppen nem kellett feltűnést, mert mindnyájan tudták, hogy a hadnagyot a „*Maine*” katasztrófiája óta rögeszmék gyötörték. Morris barátjai azt hiszik, hogy az öngyilkosságnak csak ez a katasztrófia lenet az oka. Morris ugyanis annak idején első elektrikus volt a „*Maine*”-nak, és a katasztrófia után, amíg Kansas-Cityben tartózkodott, semmi áron sem akart a szerencsétlenség részleteiről beszélni, ami barátait arra a gondolatra hozta, hogy Morris ismerte a veszedelmek okát, amely nem a spanyol torpedóra vezethető vissza, hanem egy a hajón levő hibás villanyos vezetékre. Ez a tudat valószínűleg olyan lelkiismereti furdalásokat okozott Morrisnak hogy csak a halál árán vált tőük megmenekülni. Morris egy őszinte vallomással könnyíthetett volna ugyan a lelkiismeretén mert a hibás vezetéket nem ő készítette, de nem volt lelki ereje hozzá, hogy egy szerencsétlenül elhunyt bajtársának emlékéit denunciólja.

Ha ezeket az okokat pártatlan szemmel mérlegeljük, feltétlenül arra a következtetésre jutunk, hogy a „*Maine*” katasztrófájában tényleg nem volt semmi része a spanyol torpedónak és ezt tudva, a spanyol-amerikai háború roppant igazságtalansága egész bormalosságában szemünkbe ötlök. Mennyi vérnek kellett folynia, mennyi életnek kellett elpusztulnia egy véletlen miatt! . . .

— **A telefondijak leszállítása.** A telefondijak leszállítása ügyében Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter a Magyar Gyárparcosok Országos Szövetségének ez ügyben október elején tett előterjesztésére válaszolva, kijelenti, hogy a jelenleg érvényben levő telefondijszabás álla ános reviziójának szükséges volta nem kerülte el figyelmét és az ezzel kapcsolatban tervezett díjleszállítás kérdésének sikeres megoldása ez időszert is foglalkoztatja. Amint a viszonyok megengedik megteszi a miniszter a telefondijak mérsékése ügyében szükséges intézkedéseket. A miniszteri leirat végül kiállításba helyezi a vidéki magyar városoknak Ausztria jelentékenyebb vidéki telefontálozátaival a szövetség által kért összeköttetést is.

— **Talián önértet.** Fiume sűrűn beszéltek magáról. A házartsó olasz menyecske semmiképpen se akar belenyuzodni abba a sorsba, hogy ha mi rakjuk tele a testét gyönggyel, drágasággal, hát egy kis méltányos tisztességűtást is követelhetünk érte. A legújabb botrányos esetről az *Magyar Tengerpart* ezt írja:

A fiumei honvédelaktányban megtartott ellenőrzési szemlén Piáner György százados a legénység előtt magyarul olvasta fel az új szabályrendeletet. Azután megparancsolta az őrmesternek, hogy ugyanazt olasz és horvát nyelven is magyarázza meg a katonáknak. Ekkor azonban a sorból előugrott egy fiumei legény és odaszólt a századosnak:

— Itt Fiumében, olasz földön, százados urnak olaszul kellene a legénységgel beszélni! Az önérteteskedő honvéd nem folytathatta tovább dorgálását, mert azonnal lefogták és vasraverték.

— **A Csemege-síremlék leleplezése.** Vasárnap délelőtt 11 órakor leplezik le Csemege Károly síremlékét a Kerepesi-földön. Az ünnepségre Ploss Sándor igazságügyminiszter is kiállításba helyezte előjvetelét, az igazságügyminisztérium pedig testileg vesz részt az ünnepségen. Elutazással mentették ki távollétüket: Bernáth Géza igazságügyi államtitkár és Olaj Lajos országgyűlési képviselő. A síremlék Donáth Gyula kitűnő szobrászunk műve és nemcsak méltó lesz a nagy jogász emlékéhez, de egyúttal egyik kiváló díszes lesz a kerepesi-úti sírkertnek. Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke, a következő levelet intézte dr. Gyomai Zsigmond ügyvédhez, a síremlék-bizottság egyik tagjához:

Igen tisztelt ügyvéd ur! Legnagyobb sajnálatomra nem lehetek jelen néhai Csemege Károly kiváló jogtudósunk síremlékének leleplezésénél, akinek emlékét ugvis mint a hazai tudomány és közélet egyik kitűnőségét, ugvis mint igaz barátomat a legbensőbb kegyellettől őrzöm. Felhalmozódott magányomra emléztetésére kell felhasználnom a képviselőház ülésezésében most beálló szünetet és ezért néhány napra a óvárosból el kell utaznom. Kiváló tisztelettel gróf Apponyi Albert s. k.

— **A legújabb párisi botrány.** Hirtudunk tegnap arról a párisi botrányról, melynek központjában a François című lap áll. A lap kiadóhivatala állítólag ötvenezer frankot zsarolt ki Radolin hercegtől, a volt párisi német nagykövettől. Most aztán kiderülnek ennek a lelete érdekes zsarolási ügynek a részletei is. A François már a nyáron hosszú cikket közölt arról a szerepi kalandról, melynek a fiatal német trónörökös és Miss Deacon voltak hősei. Ezek a közlemények nagyon kellemetlen hatást tettek a bernini udvarnál s Radolin herceg jónak látta, hogy a lapot elhalgattassa. A hallgatás díja ötvenezer frank volt, melyet Radolin készségesen megfizetett s azt hitte, hogy amit mondani szokás: az eset le van tujva. A François szerkesztőségében azonban másként gondolkoztak s nemrégiben újból megkezdtek a Deacon kisasszony regényének közlését s egyúttal megértették Radolin herceggel és Deacon kisasszony édes anyjával, hogy újabb tízezer frankért hajlandók volnának halgaltani. Deacon kisasszony édesanyja akkor levélben értesítette Radolin herceget a zsarolási kísérletről, a herceg pedig haladéktalanul megette a följelentést a François szerkesztőségére ellen.

— **Hazaság.** Eckstein Gyula pécsi bankhivatalnok eljegyezte Freiler Paulinát, övegy Freiler Ferencné leányát, Poesen.

— **Munkásotthon-megnyitás.** A VIII. kerület általános jótékony-egyesület a jásztevárosi előjárásági elölteben már régóta tart fenn népkonyhát és munkásotthon.

E jótékony intézményüket most a fővárosi jótélemből egy 3000 kötetet tartalmazó munkáskönyvtárral és új egyleti helyiséggel bővítették ki, melyet ma adták át rendezésének. A mai válas tiznyai ülés keretében tartott megnyitó ünnepélyen Berzevicsy Albert disznók is megjelent. Dr. Havass Rezső királyi tanácsos, eínök nyitotta meg az ülést, köszönetet szavazta a jóvároknak. Hanvay előjárónak, dr. Eömer Jánosnének és Glück Frigyesnek, kiknek elősorban köszönhető a Munkásotthon kibővítése. Berzevicsy Albert dr. Havass eínök kir. tanácsossá történő kitüntetése alkalmából üdvözölte. Dr. Sely Sándor ügyvéd az egyesület föltakarja ezek után fölolvasta jelentését az egyesület múlt évi működéséről, valamint a jövő évi munkaprogrammot. Berzevicsy disznók és dr. Havass eínök záróbeszédre után az új helyiségeket átadták a munkásoknak.

— **Egy író kiutasítása.** Berlinből jelentik, hogy a szociáldemokrata *Vorwärts* híradása szerint a rendőrség Bernstein orosz-német zenészetű író kiutasította Berlinből. A rendőrség végzését azzal okolta meg, hogy Bernstein politikailag kellemetlen idegen, bár sem Berlinben, sem Oroszországban soha sem vett részt politikai mozgalmakban. Bernstein erre Hamburgba ment, de onnan is kiutasították, azzal a megokolással, hogy a szerződéses viszony következtében a Poroszországból való kiutasítás a Hamburgból való kiutasítást is maga után vonja.

— A honvédkéntesek mint kezelőisztek. A felsőfokú évi október hó 7-én kelt legfelsőbb elhatározásával megengedte, hogy a folyó évtől kezdve, honvédi évkéntesek korlátolt számában tartalékos kezelőisztté való kiképzésben részesítsenek. A kiképzésre önként jelentkező egyévi önkéntesek a Budapestben évenként leállítandó kezelőiszti tanfolyamnak nyerne december 1-től kezdve négy havi elméleti oktatást, ezután két hónapi tartama a csapatok alosztályaihoz a számvívó aliszti szolgálat gyakorlati elsajátítása s végre a hátralevő négy hónapra a csapatok kezelőbizottságaihoz ugyancsak gyakorlati továbbképzés végett iognak beosztani. A tartalékos kezelőiszti vizsgát sikerrel letett egyévi önkéntesek a vizsga eredményéhez és gyakorlati alkalmasságukhoz képest lesznek honvédtartalékos hadnagy-kezelőisztté, vagy honvédtartalékos kezelőiszti vizsgát tett tüzérmestereké kinevezve. Ez intézkedés következtében ő felsőfokú jóváhagyta a véderőről szóló utasítás módosítását, illetve a második részbe igatott új szakaszt, mely az egyévi önkéntesek tényleges szolgálatáról szól a kezelőiszti szakmában. Ez intézkedés következtében hangzik:

1. Azon cétből, hogy a háború idején beálló nagyobb szükséglet honvédi kezelőisztekből a tartalékba fedezhető legyen, katonaiállománybeli egyévi önkéntesek kérelmére a kezelőiszti szakmában nyerve kiképzést. Ezen kiképzésre azonban csak annyi egyévi önkéntes bocsátatik, amennyit a háború esetében lefedendő nagyobb szükséglet igényel.

2. Azon egyévi önkéntesek, akiknek megengedtetett, hogy a kezelőiszti szakmában kiképeztesse, nyolc havi katonai kiképzetésük után a kezelőiszti tanfolyamba vesznek részt s ennek befejeztével a számvívó szolgálat gyakorlati elsajátítása végett az alosztályoknál, később pedig a kezelőiszti szolgálat gyakorlati elsajátítása céljából a csapat kezelőbizottságoknál alkalmaztatnak.

3. Az említett szakmában való kiképzés iránti kérvények a tényleges szolgálat megkezdése után október hó 31-ikéig azon csapatnémeti nyújtandók be, melynek az illetők tényleg szolgálnak, ezek által pedig az anyakönyvi lap másolatának csatolása mellett a honvédelmi miniszterhez terjesztendők fel.

4. Azon egyévi önkéntesek, akik a tényleges szolgálati év eltelte után a megszabott vizsgát letették, azonnal a tartalékba helyezendők s a szervezet szerinti szükséglet mérvéhez képest tartalékos hadnagy-kezelőisztekké, illetve kezelőiszti vizsgát tett tartalékos tüzérmestereké nevezetnek ki. Ellenben azok, akik az illető vizsgát nem tették le, kötelesek állományi illetékes alosztályukhoz bevonulni s ott, ha csak a szabadságolás tekintetében a 18. §. 18. a) pontja nem alkalmaztatik, a katonai állományban még egy évet tényleg szolgálni.

5. A második tényleges szolgálati év alatt azok, akik méltánylásra érdemesnek találattak, a 19. §-ban foglalt 10-telék mellett, saját kérelmükre résztvehetnek a katonai állománybeli egyévi önkéntesek oktatásában. A második tényleges szolgálati év eltelte után szabadságukban áll, vagy a tartalékos kezelőiszti vizsgát ismételni, vagy a tartalékos tiszti vizsgát letenni és azután — tekintet nélkül ezen vizsga eredményére — a tartalékba helyeztetnek át.

6. Egyebekben a 18. §. megfelelő rendelkezései nyerne alkalmazást.

— Az egyetemi ifjuság tüntetése. Az egyetemi ifjuság ma este hét órakor az egyetemi épület előcsarnokában gyűlést tartott, hogy szerveze akcióját a pórtartalékosok behívására vonatkozó törvényjavaslat ellen. Az egyetemi hallgatóknak ekkor még nem volt tudomásuk báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszternek a véderőbizottság mai ülésén tett kijelentéseiről s ezért szónokai, *Bihar Jenő*, *Hoffmann Ottó* és *Weigl Imre* erősen kikeltek a honvédelmi miniszter s az általa előterjesztett törvényjavaslat ellen. A tanácskozás vége az lett, hogy a gyűlés egy harmatagú végrehajtó-bizottságot küldött ki az akció vezetésére és a tegnapi értekezlet határozatának keresztülvitelére. A gyűlés után az egyetemiek egy csoportban kivonultak az egyetem épületéből, ahol báró *Splényi Odón* rendőrtanácsos már állást foglalt egy csomó rendőrrel, hogy az esetleges tüntetéseket megakadályozza. A rendőrtanácsos felszólította az egyetemi ifjuságot, hogy csendben vonjon haza, mert a rendőrség nem tűr meg semmi-lye csoportosulást. Az ifjuság erre a felszólításra azzal felelt, hogy elénekelték a Kossuth-nótát. Az ének után felhangzottak az ismert jelszavak:

— About Fejérváry! Le a rendőrséggel!

A rendőrtanácsos erre kiadta a jelszót a rendőröknek, hogy verjék szét a tüntetőket. A mintegy 3—400 főnyi tömeg a rendőri közbelépésre bemenekült az egyetem épületébe s onnan nézett farkasszemet a rendőrséggel, amely az aulába nem hatolhatott be. Eközben felledeztek odabent egy szenesládát s az abban talált kőszendárbakkal kezdtek dobálni a rendőröket. Már-már kitörni készült a csapat a rendőrség és a diákság között, amikor megérkeztek az egyetem épületébe *Hentaller Lajos*, *Bakonyi Samu* és *Pozsgay* függetlenségi képviselői, akiket a pártkörből hívtak oda az ifjuság küldöttjei. Megérkezésük lecsillapította egy kissé az izgatott hangulatot. Az ifjuság hallani kívánta a képviselőket, akik engedtek

az ifjuság kívánásának. Mindhárom képviselő az ellenkét nagy diadalmal mondta Fejérvárynak a véderőbizottság mai ülésén tett kijelentéseit és figyelmeztette az ifjuságot, hogy további tüntetésnek most már nincs helye. De tegye el az ifjuság a puskaport arra az időre, ha a kormány a mostanihoz hasonló me-renyletet akarva elkövetni a nemzeti közérzés ellen. Kérték az ifjuságot, hogy most már csendben vonuljanak el, mert ők a rendőrséggel szemben felelősséget vállaltak a történésekért. A diákság erre a Váci-utcán át a *Független Magyarország* szerkesztő-sége elé vonult, ahol *Dienes Márton* és *Seress László* szerkesztők és *Pozsgay* képviselő intéztek beszédet az ifjusághoz, csöndes szétoszlásra szólítva fel őket. A felszólításnak meg is lett a hatása, mert az ifjuság a Vámbáz előtt lévő térre vonulva, ott a legnagyobb rendben szétoszlott.

— A boer tábornokok és a porosz tisztek. A *Vorwärts* közölte azt a hírt, hogy a német császár hadiparancsot adott ki, amiben megtiltotta a tiszteknél, hogy részt vegyenek a boer tábornokok fogadásában. A hír megeafolták. A cáfolat azonban csak annyiban érdemel hitelt, hogy helytelen a parancs szövege, amit a szocialista újság közölt. Ez persze nem sokat változtat a tényen. Hogy a császár kifejezte azt az ohaját, hogy a tábornokokat fogadó tömegben ne legyen uniformis, arról tud a *Berliner Tageblatt* is. Ez az újság írja meg, hogy egy magas-rangú tiszt, aki látni akarta a boerok bevonulását, szintén beállt a tömegbe. Egy rendőr azonban figyelmeztette, hogy a tiszteknél meg van tiltva a bevonulás utáni mutatkozni. A tiszt erre hazament, átöltözött polgári ruhába és úgy nézte végig a tábornokok bevonulását.

— A transzbériai vasut. Párisból nagyfontosságú vasúti értekezlet lefolyásáról értesülünk. London, Moszkva, Irkutsk és Szibérián át Pekingig 15 nap alatt, a földközúti utazás pedig 40 nap alatt lesz maholnap lehetséges. Ki hitte volna ennek keresztülvihetőségét, pedig éppen mielőbbi valóstítása érdekében ültek tanácsot rövid idő előtt Párisban a keleti khinai vasut-lársulat meghívására a francia nyugat-északi és az orleansi vasutak, a nemzetközi vasúti hálókocsi-társaság, valamint a német, belga, hollandi, angol, az osztrák és a magyar államvasutak küldöttjei. A vasúti díjszábsí, csatlakozási kérdéseken kívül elég nagyfontosságú volt — figyelemmel az oroszországi viszonyokra — az utlevél kérdése is, amire nézve általában megnyugtató kilátások nyílnak. *Nagelmackers György*, a hálókocsi-társaság vezérigazgatója ugyanis Párisban az értekezlet után meghívta az emlelt nagy vasutigazgatóságok képviselőit ebédre a társulat tényes szállója, az *Elysée Palace* hotelba, mely alkalommal igen sikerült beszélgetést éltette az orosz cárt, akinek egyenes ahajlására épült, ugymond, a transzbériai vasut, amelynek alap-kövét ő tette le még mint cárevis, amely munkálatokhoz jobban mondva az első asónyomást ő tette meg édesatyja, néhai III. Sándor cár életében. Rendkívüli politikai, technikai és pénzügyi akadályokkal kellett e vasut létesítésénél megküzdni, hozzávéve a zord klimatikus viszonyokat, a sivar pusztaságok sokféle természeti akadályait. E vasutvonal tizezer kilométernél hosszabb és így a világ leghosszabb vasútja. A vasut Szibérián át vezet, amelynek emlelté borzalmat keltett és Khinán át, amelynek népessége csak pár év előtt is e munkálatok erélyes meghúsitása mellett küzdött, hogy megoltsamháza, hite szerint, halottainak nyugalmát. *Nagelmackers* ezek után bővebben kiterjeszkedett a régi kőhónapi utazási időtgyénylő utirányfal (Jóreménység-ök, Szeaz-csatornán át) való összehasonlításokra, utalt a cár akaratára, amelyel az utlevél kérdése is, ugy Oroszország kivanalmi, mint a szabad közlekedés igényeire képest is mielőbb megfelelő megoldást fog nyerni. *Nagelmackersnek* a cárra mondott nagyhatású beszéde után, *De Peare*, a kelet-kinai vasutak igazgatója, *Loubet* köztársasági elnököt, majd *Griolat*, a francia északi vasut alelnöke viszont *Nagelmackers* t, a hálókocsi-társaság vezérigazgatóját köszöntötte fel. A hálókocsi-társaság kocsijaiból álló transzbériai luxus-vasutak *Moszkva* és *Irkutsk* közt immár hetenkint három-sor közlekednek. Jövő január hótól e luxus-vonatok *Moszkva* és *Port-Arthur* közt már rendszeresen fog-nak közlekedni.

— Magyar tanítók Rómában. Rómából táv-íratokzik nekünk, hogy a magyar római katolikus tanítók ma odaérkeztek. A pápa hét óráig fogadja a zarándokokat, mely alkalommal zászlójukat is meg fogja áldani.

— A budapesti Leány-Egyesület folyó hó 25-én, szombaton délután 4 órától este 9 óráig a Nemzeti Szalon helyiségeiben (Ferenciek-tere 9. sz.) saját javára összejövetelt rendez. Belépti-jegyek meg-hívó előmutatása ellenében a helyszínen válthatók. A belépti-jegy ára egy korona. Meghívó kapható *Dr. Mezei Pálnál* (Nagykorona-utca 13. szám).

— A nagyokat futni engedik. Párisban nagy feltűnést okoz, hogy egy *Boulaine* nevű bankár, akit család miatt letartóztattak, a vizsgálóbíróval való kihallgatása után megszökött. Jobban mondva a szökés módja az, ami most a párisiakat izgatja. A vizsgálóbíró megállapította, hogy a *rendőrök elősegítették Boulaine* bankár szökését, míg a rendőrök a vizsgálóbíróra akarják kenni a szökés sulyát. Azt állítja, hogy a vizsgálóbíró a bankárral szemben elnézőbb volt, mint más rabokkal szemben, mindig barátságosan beszélgetett vele s megengedte, hogy kihallgatása után mindig restaurántra vigyék, hogy ott ebédelhessen. Így az utolsó alkalommal is elkísérték a *Lapré* vendéglőbe, ahol Boulaine chambre separeéba ment s ott egy *urral és egy asszonnyal ebédel és pöszgöött*. Azután elvezették a rendőrök egy házhoz, amelynek két kapuja van; *Boulaine* azt mondta nekik, hogy ebben a házban dolgo van s át akarja venni az ideiglenes szabadon-boesztásához szükséges pénzt. *Boulaine* a ház egyik kapuján bement és a másikon eltűnt.

— Orvosok az egyletek ellen. A Budapesti Orvosok Szövetsége ma este közgyűlést tartott az Orvos-Egyesület helyiségeiben. A gyűlés egyetlen tárgya iránt, mely az egyletek elleni állásfoglalást ölelte fel, nagy érdeklődés nyílvánult. A doktorok két pártja, az egyletek és az egylet-ellenesek harcias hangulatban vonultak fel.

A közgyűlést babaró *Schwarzer Ottó* elnök nyitotta meg. A napirend előtt *Dr. Kozma Artur* szólaít fel, aki a főszólalások sorrendjére nézve azt indítványozta, hogy a szónokok fölíváltva szólalhasanak fel a szövetség javaslata mellett és ellen.

Emmel az indítványok elfogadása után *Dr. Waldmann Fülöp*, a szövetség titkára, mint a végrehajtó-bizottság eladója ismertette a végrehajtó-bizottság javaslatát az egyleti cenzusról és az egyleti orvosok fizetési cenzusáról. Az egyleti cenzusról szóló javaslat 1000 pontjai: Jómódu vagy vagyonos egyén az ingyenes orvosi szolgalmányt nem veheti igénybe; nem vehetik igénybe nevezetesen olyanok, akiknek napi keresete 8 koronát, évi jövedelme a 2400 koronát meghaladja, továbbá azok, akik belterületen 600 koronánál, külterületen 400 koronánál nagyobb lakbért fizetnek saját használatukra szolgáló lakásért, végre azok, akik 60 koronát meghaladó III. oszt. egyenes adót fizetnek. Az egyleti orvosok fizetési cenzusára vonatkozólag a végrehajtó bizottság javaslatának kiemelkedő pontjai:

Az egyletek bruttó-jövedelmének 25%-át kötelesek az orvosok díjazására fordítani s kötelesek minden 200 tagra egy orvost alkalmazni.

A közgyűlés a részletes tárgyalás alapjául elfogadta a javaslatot. A részletes tárgyalásnál *Dr. Torday Ferenc* szólaít fel elsőnek, aki inhumánusnak tartja, hogy 2400 korona évi jövedelemmel bíró egyének már ne részesülhessenek ingyenes orvosi kezelésben. A 2400 K. helyett 3000 koronát ajánl. A közgyűlés többsége az eredeti javaslatot fogadta el. A következő pontnál *Dr. Kozma Artur* ki akarja hagyni a lakbérre vonatkozó intézkedést, mert ez tag teret nyit a visszaéléseknek. *Dr. Hofbauer Imre* főszólalása után a szakaszt változatlanul elfogadták. *Dr. Lichtmann Samu* indítványára a közgyűlés többsége kimondta, hogy 50 korona helyett 80 koronában állapítja meg a III. osztályú egyenes adó maximumát azokra nézve, akik még tagjai lehetnek az egyleteknek. *Flesch Nándor*, *Jurkiny Emil* és *Wein Manó* doktorok indítványára a közgyűlés elvetette a végrehajtó-bizottságnak azt a javaslatát, hogy a tennti intézkedések visszaható erővel nem bírnak, Ellenkezőleg, kimondta a közgyűlés, hogy *rendelkezések visszaható erővel bírnak*.

Az egyleti orvosok fizetési cenzusára vonatkozó intézkedések sorába a közgyűlés *Dr. Lichtmann Samu* indítványára bevette a következő pódást: „Az egyleti orvosi fizetéseknél állapítassék meg okvetlenül egy fizetési minimum is és pedig 1000 tagnál több bíró egyletnél évi 1000 korona, 1000-nél kevesebb taggal rendelkező egyleteknél évi 800 korona.”

Leghevesebb volt a vita a javaslat ama pontjánál, mely kimondatni akarja, hogy az egylet minden 200 tagra köteles egy orvost alkalmazni. *Dr. Kozma Artur* az eredeti javaslattal szemben elfogadásra ajánlja a jözevárosi orvos-társaság ama indítványát, hogy egy orvos *egyáltalában ne vállalhassa több tag* kezelését, mint 300-ét akár egy, akár több egylet keretében. *Dr. Hofbauer Imre* élénk színekkel testvére az orvos-nyomort, kielteti, hogy az eredeti javaslat nem biztosítja az orvosok helyzetének javítását, mert nem mondja ki, hogy az orvos hányszor 200 tagot kezelhet és mert egy orvos e szerint egyik, másik és harmadik együletnél is vállalhat 2—200 tagot. Többek főszólalása után végre is elfogadta a közgyűlés az eredeti javaslatot.

Egyéb tárgya az ülésnek nem volt.

— A martiniquei áldozatokért. Szatmár-megye alispáni hivatala újabban 55 korona 84 fillér adományt küldött a *Budapesti Újságírók Egyesületéhez* a martiniquei szerencsétlenek felségítésére. A legutóbb kimutatott 10983 korona 12 fillér és 10 frank gyűjtés a mai adománnyal kitesz 11088 korona 96 fillér és 10 frankot.

— Baleset a pályaudvaron. A rákosi rendező-pályaudvar ma délután sulyos baleset történt. Az egyik tolváltoz mozdonyon robbanás volt, amely elől menekülve *Lázár Béla* 35 éves mozdonyvezető és *Megő István* 28 éves lüto legrótt a gépről. A gépész életveszélyesen megsérült, a lüto könnyebb természetű sebekkel került a lókus-kórházba.

— **Sikkasztó irnokok.** Alsó-Kubinból jelentik, hogy *Kiszely E.* és *Nádasi J.* szolgabírói irnokokat körülbelül 6000 korona elsisakozása miatt felfüggesztették állásuktól, *Zmeskál Aladár* főszolgabíró ellen pedig az ellenőrzés elhanyagolása miatt fegyelmi vizsgálatot rendeltek el.

— **Humbertné büntetése.** Egy párisi telegramm jelenti, hogy a *Petit Parisien* lennartással közli azt a hírt, hogy a rendőrprefektúrának egyik magasabb hivatalnokát elmozdították és hogy még más rendőrhivatalnokokra is ugyanez a sors vár. A nevezett lap szerint a kormányban bizonyítékai vannak arra nézve, hogy a szóban forgó hivatalnok gyanus szerepet játszott a Humbert-ügyben.

— **Halálozás.** *Beretvics Endrét* ma helyezték örök nyugalomra főalmási bíróként. A holtestet ma reggel 9 óra 20 perckor különvonat vitte *Silly-Sápra*, onnan pedig halottas-kocsin kétórányira fekvő bírtokára szállították. A különvonaton az özvegyen és sógorán dr. *Magyar Lászlón* kívül a holtestet elkísérték báró *Potmaniczky Géza*, *Hegedűs Sándor* és neje, *Beniczky Adám* és neje, gróf *Keglevich Gábor*, *Katona Gyula* és neje, *Fáy Béla*, *Biró Zsigmond*, *Krajcsik Radó* és neje, *Dessauffy Emil* és neje, *Széles Kálmán*, *Bessenyei Ferenc* stb. A holtestet a főalmási temetőbe vitték, hol már az egész vidék intelligenciája megjelent a miután az ottani ref. lelkész elbucuztatta a halottat, a családi sírjába örök nyugalomra helyezték.

A tót nemzetiségű törekvések egyik leghevesebb harcosa hunyt el Esztergomban: *Matty János* apát-kanonok, aki több tót lapot is alapított, köztük a régi *Slovenske Noviny* is. Az utóbbi években győgyhatatlan agybántalomban szenvedett, amely végül halált okozta. A tót tuzók sajtója hosszú cikkekben emlékezik meg az elhunyt kanonokról.

— **Földrendés.** Ma reggel 6 óra 5 perckor erős földrendés volt Zágrábban. Mint levelezőnk táviratozza, a lakosság rémületen menekült a szabadba, de baj nem történt. A földrendés négy másodpercig tartott.

— **Sikkasztás egy takarékpénztárban.** A honfoglalásról takarékpénztárban — mint *Kornenbürgből* táviratozzák — sikkasztást fedeztek fel. A hiány 150.000 korona. A sikkasztást *Grienwald Lajos* könyvvizsgáló követte el.

— **Színész-tanya.** *Hatvani Károly* volt színigazgató e héten kvetvelesen nem színigazgató, hanem írtalmérsi engedéllyel folytatódt. Holnap, vagyis szombat este nyitja meg ugyanis saját vendéglőjét az Alsó- és Dohány-utca sarkán. Az új vendéglő *Színész-tanya* név alatt fog szerepelni. És méltán, mert a vendéglős volt színigazgató, a vendéglős pedig az egykor híres énekesnő, *Hatvani Csillag* Anniája. De fontosabb ennél, hogy a vendéglős is színész lesznek. Mert azok biztatták Hatvani, hogy nyisson vendéglőt. Husz év óta minden fővárosi művész, aki Hatvani színtársulatánál vendégszerepelt, egyuttal nála is ébédelt. A vendégművészek a harmadik fogásnál lösz helyett ilyenén sóhajokban törtek ki: „hej, ha Budapesten ilyen jó kosztot lehetne kapni!... Hatvaninál eszébe jutottak ezek az előismerő sóhajások és vendéglőt nyitott. Reméli, hogy a színészek következetesen maradnak sóhajásaihoz. Ő maga nagyon ügyel, hogy a színésztanya megőrizze jellegét. Még az ételapokat is színpakra nyomatja, s hort csakis Németh Józseftől vásárol. Eleinte azt tervezte, hogy sugót szerződött főpincérnek, de ettől a tervtől elállott, mert a sugó, a helyett, hogy kauciót adott volna, előleget kért. A honpapi bemutatóra annyian készülnek a színésztanyából, hogy az új vendéglős alighanem kénytelen lesz kikapasztani a fekete táblát: minden his-pörkölt élket. Úgy halljuk, hogy az érdekes premierre elővételben sok rostélyos elkelt. Nem baj, Hatvani szívesen megismétli az előadás virágvasárnapig mindennap.

(x) **Próbáljon egyszer szerencsét Lukács Vilmos** bankházában Budapest V. Fűző-utca 10.!!!
1/4 oszt. sorsjegy 12.— K. 1/2 a 6.— K. 1/4 a 3.— K. 1/8 a 1.50 K.

Az álmatlanság halottja.

(Egy törvényszéki elnök öngyilkossága.)

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, október 24.

A magyar bírói karnak egy tehetséges és tekintélyes tagja lett ma öngyilkossá a fővárosban. Kínzó, súlyos idegbetegség érlelte meg benne a halál gondolatát s ma reggel végre is hajította azt. Dr. *Sárkány József*, a szolnoki törvényszék elnöke — aki éveken át a budapesti törvényszék kedvelt bírása volt — az öngyilkos. Azért utazott tegnap Szolnokról a fővárosba, hogy itt — távol családjától — hajtsa végre sötét szándékát, mert az élet rá nézve gyötörő álmatlansága folytán elviselhetlenné lett. Tragikus halála nagy kiterjedésű, előke ő családát borított gyászba és mély részvétet keltett a bírói kar minden rétegében, mert az elhunyt nagyon sokan ismerték és szorgalmáért, tehetőségéért nagyra becsülték.

*Sárkány József*et tavaly december elsején neveztek ki a szolnoki törvényszék elnökévé s akkor családijával együtt Szolnokra költözött. Már akkor idegbajos volt s bajának gyógyítására hosszabb időt töltött Kaltenleutgebenben, de betegségéből nem tudott teljesen kigyógyulni. Az idén Lussinpiccolóban nyaralt, de állapota nem javult, sőt egyre rosszabbodott. Az utolsó időben különös, ideges magaviselete már általános hitűtést keltett ismerősei körében. Tegnap délután Budapestre utazott s itt este találko-

zott vele egy volt bírótárs, amint a Kerepesi-úton fölszállott a villamosra.

— Hogy vagy? — kérdezte tőle.

— Barátom, nagyon rosszul, — szólott kétségbeesett hangon *Sárkány* s azután sietve elbucuzott ismerősétől. Még az esie meglátogatta bátyját, *Sárkány Andor* közoktatási miniszteri tanácsost, aki a Molnár-utca 27. száma alatt lakik. Körübeül egy óráig maradt bátyjánál s amikor elbucuzott, azt mondta, hogy este színházba megy s néhány napig szándékozik Budapesten maradni. Hogy azután mit csinált, az nem bizonyos. Valószínű, hogy éjjel egy óra felé a Balaton-kávéházban volt, mert e kávéház egyik pincére az öngyilkosban állítólag fölismerte a kávéház egyik vendégét, aki éjjel ott néhány levelet írt.

Úgy látszik, hogy a halálra szánt ember az éjjeli kávéházakban s az utóan várta meg a reggelt. Kévéssel hat óra előtt az Erzsébet-körút 1. számú ház udvarán megjelent egy előkezően öltözött úriember s *Oleinik Zsuzsanna* viceházmesternével szóba elegyedett. A házmesternő tovább söpörte az udvart, pár perccel később észrevette, hogy az ismeretlen, dult arcu ur a harmadik emeleti folyosóról más alá az udvarra. Főlkialtott, hogy mit keres ott, mire az idegen azt felelte, hogy semmit s csakhamar ismét eltűnt a lépcsőházban, de nem ment le az udvarra, hanem a negyedik emeletre, ahol a folyosón egy ideig föl s alá járkált. A negyedik emeleten lakó *Schutt István* cselédjének is feltűnt az idegen ur és megkérdezte, hogy mire vár. Ekkor már hetedfél órára járt az idő s a ház élénkülni kezdett, ami még izgatottabbá tette a beteget s egyszerre a széles párkányzaton át fejjel lefelé az udvarra vetette magát.

A nagy zuhanásra a ház lakóinak nagyrésze az udvarra ösődült, ahol az öngyilkos teljesen összezsuzott testtel a keramikkövezeten fekvött. Feje szét volt roncossá, keze és lába eltört; nyomban meghalt. A házbeliek a mentőőkrét telefonáltak, akik kivonultak ugyan de dolguk nem akadt. A halottat a ház portása pokrócokkal takarta be, amíg a rendőrség kiküldöttjei megérkeztek. A lökapitányságról *Barna Béla* rendőrtisztviselő ment az eset helyére, rendőrorvossal és több rendőrről. A rendőrorvos előbb a halált konstataálta azután pedig a halott személyazonosságát állapították meg.

Zsebeiben két nyílt levelet találtak. Az egyiket a rendőrséghez címezte és szövege a következő:

Budapest, 1902, október 23. A szolnoki törvényszék elnöke voltam, kínzó álmatlanság kergetett a halálba. Ismertek, Tehát, ha lehet, ne boncoltassanak. A legegyszerűbb és kíméletes uton tudassák esetemet nőmmel és a budapesti törvényszék elnökéggel. Dr. *Sárkány József*.

A második levél címzés nélküli, nyílt levél volt és a következőképp hangzik:

Nevem dr. *Sárkány József*, k. törvényszéki elnök Szolnokon. Ma délután jöttem be és győgyhatatlan álmatlanság miatt ugrottam le, hogy meghalva pihenhessek örökre.

Barna fogalmazó egy töltött revolvért, egy dobozban fehér port, melyről kiderült, hogy morfin volt, 80 korona készpénzt, egy vasuti szabadjegyet s egyéb iratokat talált az öngyilkos zsebében s néhány levelet, ezeket a tárgyakat magához vette s a holtestet beszállította a törvényszéki orvostani épület boncolótermébe.

Az öngyilkosságról első sorban az elhunyt bátyját, *Sárkány Andor* miniszteri tanácsost értesítették, aki azután kíméletesen tudtára adta a szomorú esetet atyjának, *Sárkány Józsefnek*, a tábla nyugalmazott alelnökének, aki az Eötvös-tér 2. számú házában lakik. *Sárkány Józsefnek* Szolnokon lakó özvegyét táviratban értesítették az öngyilkosságról. Az elhunyt különben levelet is hagyott hátra feleségének címezve s bélyegét is ragasztott rá, de nem adta föl. *Sárkány József* özvegye, *Haader Margit*, ma dében már Budapestre érkezett és egyenesen apósának, *Sárkány Józsefnek* Eötvös-tér 2. számú palotájába hajtattott. Az özvegyet sógora, dr. *Sárkány Andor* miniszteri tanácsos fogadta, mert az elhunyt édes apja a hir hallatára annyira rosszul lett, hogy most az ágyat nyomja. Az eset különben annyira megindította *Sárkány Andort* is, hogy a délutáni órákban ő is kénytelen volt ágyba dőlni. A rokonság tagjai részint ma este érkeztek, részint pedig holnap reggel jönnek meg, Az Eötvös-tér 2. számú palotában sokan jelentek meg a délután folyamán s nagyviák hátra névjegyeiket, különösen számosan a felső bíróságok tagjai közül.

Az öngyilkos törvényszéki elnök feleségén kívül két gyermeket hagyott hátra. Az egyik, *Miklós* a Ludovika-akadémia növendéke, a másik, *Agata* a Sacré Coeur-intézetben nevelkedik. Családján kívül testvérei, *Andor* kultuszminiszteri tanácsos, *Ilona*, *Kazy* János barsmegyei löspán neje, *Margit*, *Kazy* László neje, *Béla* huszárszázas, *Jenő* huszárohadnagy és atyja, idősb. *Sárkány József*, a tábla nyugalmazott alelnöke

gyászolják. Idősb. *Sárkány József* kérésére az öngyilkos holtestét nem fogják fölboncolni.

Az öngyilkos törvényszéki elnök fia volt idősb. *Sárkány Józsefnek*, a budapesti királyi tábla nemrég nyugalmába vonult alelnökének. Bírói pályáját a budapesti törvényszéken kezdte. Sok éven át bíró, majd törvényszéki bíró volt a büntetőtörvényszéken s legutóbb a törvényszék főlebbviteli tanácsához volt beosztva elcádonak. Puritán jellemű, de ideges, zárközött ember volt, aki még bírótársaisal is csak hivatalos ügyben érintkezett.

Most egy esztendeje nevezték ki a szolnoki törvényszék elnökévé. Az odaváló esküdtbírósg tárgya tudvalevőleg *Szentpéteri Sára* pernyitását s az itéletőtanásban *Sárkány* elnököt. Az esküdtbírósg ura bűnösnek nyilvánította a rab asszonyt, akit a bíróság a verdikt alapján életfogytig tartó fegyházra ítelt. A jogi szaklapok akkor kíméletlenül támadták az elnököt. Az vitatták, hogy *Szentpéteri Sára* ártatlan a térje meggyilkolásában, s hibáztatták az elnököt aki szerintük rosszul megzövegezett kérdésekkel szinte provokálta a marasztaló vereikett. Ez a kérdés ugyanis úgy szölt hogy bűnös-e *Szentpéteri Sára* a gyilkosságban mint bűnség azért, mert nem hívott idejében segítséget a halálát vívódo férjéhez. *Sárkány* mód nélkül fölizgatta a támadás, s levében megkérte egy újságíró-barátját, hogy védelmezze meg őt a támadással szemben.

Csendélet

a belga király udvarában.

— Jelenet. —

A király: Nos, mi újság, marsal?

A marsal: Semmi különös, felség. A nép az éjszaka az ön palotája előtt ismét énekel.

A király: Ah! Minő kedves figyelem.

A marsal: Ugy van. A Marseillaisét énekelte.

A király: Miért ne énekelné? A Marseillaisé egy velünk barátságos viszonyban levő ország hivatalos himnusza.

A marsal: Ahogy veszzük. A Marseillaisé után az *Oh Lipót* . . . kezdetű dalt énekeltek.

A király: Ah! Egy új dal! Minő kedves figyelem! Hogy megy a szöveg?

A marsal: Ha jól emlékszem, ilyenformán (Énekel):

Oh Lipót,

Lipót, a népek adj cipőt,

Az éhezőknek adj cipőt,

Lipót!

Oh Lipót,

Lipót, a népek adj cipőt,

Mezítalásnak adj cipőt,

Lipót!

A király: Én adjak?

A marsal: Így énekeltek.

A király: Hat mi vagyok én? Pék vagyok én? Szuszter vagyok én? Nem értem a népet. Egy zsömle egy sou, egy pár cipő készen véve nyolc frank, hiszen olyan olcsó az élet!

A marsal: Az élet egyre drágul, felség. A szén-sztrájk kitört. A szén ára fölment.

A király: Adjon ki egy rendeletet, hogy a szén ára megint lemenjen. Majd adok én nekik!

A marsal (finom mosolylyal): Parancsára, felség.

A király: Nekem mindegy, mert a palotámban légfűtés van. A lég ára nem ment föl, ugy-e?

A marsal (még finomabb mosolylyal): Nem, felség.

A király: Na látja. Hát hagyjon nekem békét a nép. Én nem bántom a népet. Én nem is uralkodom. Hát mit akarunk tőlem? En itt ülök és intézem a családi ügyeimet, ők meg csináljanak, amit akarnak. Én ugyanis csak névleg vagyok király.

A marsal: Ön, felség . . .

A király: Tudom, amit tudok. (Körülnéz): Itt nyitva van valami . . . légvonatot érezek . . .

A marsal: Minden be van csukva, felség.

A király: Nini . . . ezért van hideg . . . ez az ablak be van törve . . . és ez is . . . és a harmadik is . . . mi ez?

A marsal (zavartan): Felség . . . a nép idevonult az este és látni kívánta felségéd imádozt alakját . . . nagy lelkesedésben virágoskrokot dobáltak fel . . . így tört be az ablak. (Feltéleztük.)

A király: Hát ez a kő, hogy kerül ide a szőnyegre?

A marsal (elhűve): Ez a kő?

A király: Igen. Egy flaszterkő.

A marsal: Ezt . . . ezt . . . ezt rákötötték a virágoskorra, hogy nehezebb legyen. (Kínosan mosolylyal): A nép mindenre gondol.

A király (megborzongva): Minő gyöngéd figyelem. (Hallgatósí): Micsoda lütyülés ez?

A marsal: A szél lütyül, felség. (Ijedten): Talán bevonulnak a belsőbb termekbe . . .

A király: Nem, nem, Micsoda ordítás ez kiinn?

A marsal (sáppadtan): Valami zászlószontelés, felég. Vonuljunk a belsőbb termekbe.

(*Künn üvöltve éneklék a Marseillaisot. Az ablakok reszeknek.*)

A király (örve): Hát bántom én őket? Hát beavatkozom én a dolgukba?

A marsal (reszekteve): De f-felség, csak nem gondolja, hogy ...

(*A nagy eszűr is elkezd reszekteni.*)

A király: Vezessen a belső termekbe. A karját, marsal ...

A marsal: Parancsára, felség. (*Talfehér arccal:*) Ha jól tudom, a mai lunobre hivatalos a schwerini herceg, a tesszálai fejedelem, aztán ...

A király: Hát kit bántok én? Hát bántom én őket?

A marsal: Aztán ... aztán ... ki hivatalos még a lunobre?

(*Bemennek a belső termekbe. Egy síhedor, akit a pajtásai főlemltek, beröghöz az ablakon.*)

— o. —

FŐVÁROS

(*) **A főváros közgyűlése.** A szerdáról elmaradt ügyeket ma intézte el a főváros közgyűlése. Első sorban **Feléké Béla** indítványát, amely oda irányult, hogy a tanács a fővárosnak folyamatosan levő pörös ügyeiről félévenként kimerítő jelentést tegyen a közgyűlésnek. **Feléké Béla** ma szóval is megokolta indítványát és kimutatta a sültélen látó jogügyi bizottsággal szemben, hogy nem kíván lehetlent. A jelentéstétel nem szaporitáná szerinte se a közgyűlésnek, se a jogügyi osztálynak munkáját, de megtudná legalább a főváros közgyűlése, hogy a fontosabb pörök folyamataiban vannak-e téve, vagy sem.

Szalai Mihály azt a közvetítő indítványt teszi, hogy az ügyesség igiten tegye meg a jelentést a pörökről a tanácsnak, a tanács azonban ezt ne terjessze a közgyűlés elé, hanem nyomassa ki a főváros hivatalos lapjában s így aztán minden bizottsági tagnak módjában lesz az, hogy az illető ügyeket tanulmányozhassa. — **Baracs Marcell** és **Kasics Péter** felszólalása után **Fülépp Kálmán** tisztí ügyész az eddigi álláspontját védi, amely szerint a pörök nyilvános előadása káros hatással járna. Tiltakozik az ellen a főváros ellen, mintha a főváros ellen indított pör eleve nyert pörnek volna mondható. A főváros pörreit kiváló jogászok kezelik, akiknek a képzettségét általában elismerik a jogászok körében. Abban az esetben, ha Szalai nem céloz egyebet, mint azt, hogy a hivatalos lapban csak nagyon kivonatossal közöljék a pörös ügyek állását, nem ellenzi Szalai indítványát. Miután **Feléké Béla** maga is megelégedett Szalai közvetítő javaslatával, a közgyűlés ezt egyhangulag határozattal emelte. Vita kerekedett a **Vármegyeház-utca** meghosszabbításának kérdésénél is és a tanács javaslata ellenére a többség régi határozatát feuntartotta, amely tudvalevőleg a meghosszabbítás mellett foglal állást. A közgyűlés aztán átengedte a **Vörösmarty-szobor** helyéül a **Gizella-teret** és **Pázmány Péter** és **Verbőczy István** szobrai számára a **Klotild-paloták** előtt levő kis parkokat.

(*) **A III. kerületi iskolaszék.** A III. kerületi iskolaszéki választásnál a szavazatok összeolvasása csak a késő éjjeli órákban ért véget. **Palotai Rezső**, a választás elnöke a következőkben hirdette ki az eredményt:

Rendes tagok lettek: **Kozáry László**, id. **Halász Gyula**, dr. **Szaay Sándor**, **Észécsy Károly**, **Zboray Gyula**, **Szabó József**, **Bauer Máttyás**, dr. **Benze Benő**, ifj. **Hauszmann József**, ifj. **Hoitzspach Nándor**, **Rácz Ferenc**, dr. **Raisz Aladár**, **Prebocska József**, **Benedek Sándor**, **Bercsik István**, **Günther Béla**, **Kugler József**, **Láng György**, **Schwarzmann Lajos**, ifj. **Szolnoky László**, **Cristofoli Fortunato**, **Ruh Géza**, dr. **Botzenhardt János**, **Polvika Károly**, **Gebhardt József**, **Komocsy Endre**, **Szende Alajos**, **Pfeifer István**, dr. **Berger Lipót**, dr. **Unterberger Adólf**, **Végh János**, dr. **Reisz Mór**, dr. **Mittelmann Bernát**, **Linzenpölcz Ferenc**, **Sagmüller József**, dr. **Sziklai Salamon**, **Berger Armin**, **Stöcker Alajos**, **Skrinár János** és dr. **Stern József**. **Póttagok:** **Galy József** ifj., **Lenz Ferenc**, **Fodor József**, **Schitz Géza**, **Ruda Győző**, **Molnár Antal**, **Moskovics Károly**, **Benedek József**, **Kis Károly**, **Nebenführer József**, **Zwarg József**, **Hibérth Vilmos**, **Lesch György**, **Maurer Rezső**, **Kudeika Károly**, dr. **Bosányi Béla**, dr. **Fekete Mór**, dr. **Kibuhoczy János**, **Gebhardt Rezső** és **Domonkos Ferenc**.

E szerint a hivatalos listából kimaradt **rendes tagok:** **Eder Antal**, **Gerned Mihály** és **Henthaller Frigyes**; ezek helyébe megválasztattak az ellenzéki lista következő tagjai: **Linzenpölcz Ferenc**, **Sagmüller József** és **Skrinár János**.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Niobe.** A **Népszínház** színpadán nap-nap után a legnagyobb gondtal folynak a próbák a legközelebbi eredeti énekes újdonságból, a **Niobe** című daraból. Az operettet, melynek szövegét **Pásztor Árpád** írta, zeneszerzője, **Stoll Károly**, a **Népszínház** főrendezője rendezi s a darab a próbákon annyira haladt már, hogy egy-két hét múlva megvárhatják már a bemutatót is. A címszereplő **Kéry Klára** kisasszony játszsza s érdekes, hogy ez lesz a legelső verses szerepe. A kiváló művész partnere **Kovács Mihály**. Kivüle jelentékeny szerepe van **Ledófszky Gizellának**, **Siposénak** és **Szirmainak** is. A darabhoz új kosztümök készülnek s újak lesznek a díszletek is.

A színház közvetlenül a fényes sikerű **Casanova** előadásainak nagy sorozata után és közvetlenül a **Niobe** nagy várakozást keltő bemutatója előtt még egy énekes francia bohózatot mutat be a napokban, **Az anyóst**, amelyet **Komor Gyula** fordított. A darabban a színház három új tagja mutatkozik be: **Ledófszky Gizella**, a **Magyar Színház** volt jeles énekesnője. **Láng Etel**, a jónévi kómika és **Pázmán Ferenc**. A férfiszerepek **Kovács**, **Németh**, **Nydrái**, **Ujvári** és **Szirmai** kezében vannak.

** **Hírek a Magyar Színházról.** Vasárnap este újabb a népszerű **Sötét kamra** kerület színe. A kacagató bohócságnak ez lesz a huszonkilencedik előadása. Hétfőn utjára föl a színház a **B. A. L. E. K. (Cabinet Poperin)** című francia operettet, amely a Magyar Színháznak hosszú ideig volt legsikeresebb műsor-darabja. Ugyanazok a jövő hét folyamán mutatja be a színház **Pierre Weber Balkézról (Main Game)** című bohózatát. A háromfelvonásos darab nemcsak Párisban, de a múlt év folyamán az összes nagy külföldi színpadokon nagy sikerrel került színpadra.

** **A Fővárosi színház Pócsott.** Dr. **Schwimmer Aurél** **Fifine** című operettje nagy sikerrel került tegnap bemutatásra a pécsi Nemzeti Színházban. A közönség zajos tapsokkal jutalmazta a szereplőket és a jelölt szerzőt. Az operettet háromszor egymásután megismélték.

** **A Városligeti Színházban** vasárnap ismét két előadás lesz felére leszállított helyárral mellett. Délután a **Notredamei harangozó**, esti 7-kor a **Molnár és gyermeke** kerül színpadra, amelyben **Mária** szerepét **Felá Irén** játssza.

** **Színházi statisztikák veszedelme.** Meglepő felfedezést tett nemrégiben a **Burgszínház** orvosa. Rájött, hogy a színházi statisztikák egyre-másra megbetegedtek egyazon bajban és csakhamar megállapította, hogy a statisztikák színházi jelmezei terjesztik a betegséget. A színházi orvos sürgősen elrendelte a fertőzött kosztümök megsemmisítését s egyben intézkedett, hogy a jelmezeket minden előadás után fertőtlenítsék. Csakhogy ez a gondoskodás papíron maradt; a jelmezeket sem meg nem semmisítették, sem nem dezinficiálták — takarékosági szempontból. E miatt nagy az elégedetlenség és a félelem a **Burgszínház** statisztái közt s valószínű, hogy a mooskos jelmezek miatt még esetleg lesz a **Burgszínház** vezetősége és statisztái között.

** **Növendékszínesek vizsgálati előadása.** A Színházművészeti Akadémia növendékei vasárnap folyó hó 26-án **Gál Gyula** tanár vezetésével melettt tartják a **Várszínházban** első vizsgálati előadásukat. Színpadra kerül: A három testőr. **Herzog Ferenc** 3 felvonásos vígjátéka. A több szerepeket játsszák: **Berki Amália**, **Harmat Hédi**, **Sárdi Valéria**, **Szenturmay Béla**, **Barsony István**, **Kotsis Lóránt**, **Molnár László**, **Rátkai Márton** és **Szilágyi Ivor**.

** **A Theatre Francais klakkfőnöke.** Megemlékeztünk róla, hogy **Julies Caerite** igazgató megszűntette a **Theatre Francais**ban a klakkot. **Darlud**, a klakk főnöke, erre 80.000 frank kártérítést írand pört indított a színház ellen s azt adja elő keresetében, hogy ó a színház rendes alkalmazója volt, évek hosszú sora óta tölti be ezt az állást s lett jó szolgálatokat a színháznak, most pedig ötvennyolc éves korában nem mehet más életjára. Párisi színházi körök nagy érdeklődéssel várják a kiakciókhoz pörének az eredményét.

** **Kamara-esték.** A **Hübny-Popper-Kemény-Szerémi** vonósnyeg-ársulat első kamara-estélye hétfőn, november 10-én lesz a **Royal-szálló** termében. **Pahien Richard** zongoraművész közreműködésével. Az első kamara-estély műsora a következők: **Csajkovszky**, vonósnyegies f-dur **Brahms** zongoranyegies f-dur, **Haydn** vonósnyegies g-dur. Berletjegyek hat estélyre, valamint jegyek ez első estélyre a **Harmonia** zenemű-és zongorakereskedésben, **Váci-utca 20. sz.** a. kaphatók.

MŰVÉSZET

□ **A Nemzeti Szalon kasszá kiállítását** vasárnap október 26-án nyitja meg gróf **Andrássy Gyula**, a Nemzeti Szalon elnöke. Ily gazdag kiállítás még nem igen volt a vidéken. A kiállítás gróf **Zichy Rezső** palotájában van, melynek izlées berendezése fokozza a látást érdekességét.

□ **A Hoftiteltaxenfond és a magyar művészet.** Így együvé kerülnek ugyan e közlemény címeiben, különben pedig nincs sok közük egymáshoz. Eddig semmisen volt, de hogy ezután legyen, a meghatározottabban óhajtjuk, mert teljes jogunk van hozzá. A Hoftiteltaxenfond nevű s Bécsben kezelt alappól, mely rendjel-adományozás, udvari szállítói cím, miegymás után járó illetekből gyűlik össze, az osztrák kormány évente négyezer forintot költ művészeti célokra, mert ez ennek az alappal a rendelkezésére. Mivel azonban ez közös alap, amelyhez mi is hozzájárulunk, bennünk 34-4 százalék illet meg belőle, vagyis 137.000 forint — kétszázhetvennégyezer korona évente. Ezt 1867 óta kellett volna kapnunk, vagyis a mi *lucrum cessansunk* az elmúlt 35 esztendő alatt *tiemillió korona*. Jog szerint ennyit kellett volna a magyar művészetre fordítani. Széduletes összeg ama csekély évi donációhoz képest, melyben a magyar művészet a budget révén részesül, s melynél a kis Belgium éppen tízszer többet költ a művészetre. Nincs szárnalmasabb valami, mint a megfordított perspektíva, mint visszakinteni a multba, s azon töprengeni, hogy mit lehetett volna művelni oly eszközökkel, melyeket többé vissza nem kapunk. Ezt a tíz millió koronát legalább aligha kapjuk vissza. De mégis akaratlanul elképzeljük, hogy mivé lehetett volna véle fejleszteni a magyar művészetet, mennyi gyönyörű műtárggyal lehetett volna ékesíteni az ország fővárosának parkjait és utcáit, mennyire lehetett volna véle fejleszteni a műizlést a közintézetekben, iskolákban, a fővárosban, mint az ország nagyobb városiban freskókkal, szobrokkal, képekkel, műipari tárgyakkal s így közvetve mennyire lehetett volna segíteni a művészeket s mennyire szárnyat lehetett volna adni az új tehetségeknek. Ezen tételödni azonban most méddő dolog, s inkább azon igyekszünk, hogy a jövőre nézve biztosítsuk magunknak azt, ami jogosan a miénk s érvényesítsük igényeinket a Hoftiteltaxenfond harminenegy és négy zted százalékára. Mert ha kvóta, akkor legyen kvóta nemcsak az adásban, de a kaptásban is.

□ **A Gellért-szobor átadása.** Az eskü-téri hid budai oldjárója fölött, a Gellért-hegy oldalán immár teljesen készen áll Gellért püspök szobra. A csanádi püspök által tervezett ünnepi leleplezés elmarad, de a hivatalos átadás a napokban megtörténik. A szobrot **Szell Kálmán** miniszterelnök adja át a székes főváros polgármesterének, aki beszed kíséretében átveszi az emléket. A tíz szobor ünnepét nagy lényenylé akkor tartják meg, ha az utolsó szobor is elkészül.

□ **Az Orvos-szövetség mátkiallítása** már csak szombaton és vasárnap marad nyitva reggeli 9 órától esti 5 óráig közönséges beéptidj (1 korona) mellett. A szombaton este 8 órakor kezdődő bezáró-hangversenyestélyhez meghívók az esti pénztárnál a Városligeti Műcsarnokban kaphatók. A játékon célra való tekintettel ezen estélyre szóló beléptijeg 2 korona (vagy két darab egykoronás jegy). A hölgyek kéretnek sétatolletében megjeitni.

SPORT

* **Az első jég.** A **Budapesti Korcsolyázó-Egylet** betonpályáján elkészült és így a korcsolyázás az első jagy beidatával megkezdhető lesz. Ez okból az egylet választmányja lekeri az évdiás tagokat, hogy idényjegyeiket mielőbb kiváltani sziveskedjenek, mert a korcsolyázás megkezdésekor előreáthatólag sokkal nagyobb lesz a tolongás, mint ez eddig a beiratkozás vége felé tapasztalható volt. Egy-egy telyimébe ajánlja a választmány a t. szekrényböröknek és korcsolyaletegy-birtokosainak, hogy tavalyi jegyeik csak az eseben eszerületnek ki hasonló számú szekrény-és korcsolyaletegyekkel, ha e célból október 31-ikéig jelentkeznek az egylet Bécsi-utca 3. szám alatti helyiségében.

* **Az agancs-kiállítás.** mely még csak két nap lesz nyitva, az előkelő közönség részéről folyton ólénk látogatottságnak örvend s azt — különösen a főúri világtagoknak, mondhatni teljes számban — telkeresik. A kiállításnak a paratlan nagyszerű évjára folytán elért sikerét általános elismerik s a legszébb díszet, a **Frigyes** öbereg kollekcióját, amelynek a három első díjat sikerült elnyerni, feltétlen magassta ással említi. Hazánk legdusabb vadás-területének tulajdonosa, a kiállítás váloisindüleg holnap tekinti meg. A kiállítás tegnap **Coburg Fülöp** és **Lipót** hercegek is megnézték. A gazdag agancsgyűjteményen kívül a kiállításnak a nem szakértő közönségre nézve is érdekes vonzóerejét képezik a dr. **Lenálf Adólf** és **Lozonovszky Frigyes** preparatorok kiállított tárgyai, a legkülönbözőbb vadak, szárnyasok élethűen kieműlt példányainak szép gyűjteménye.

* **Bécsi löversenyek.** A 2000 méteres **Nagy bucsu-handicap** lesz a holnapi versenyeit ifútama. Jelöltjeink:

- I. **Andrássy-ist.** — **Bolivar**,
- II. **Jeissava** — **Condottiere**,
- III. **Darling** — **Perhays**,
- IV. **Wunschmálf** — **Kartal huga**,
- V. **Eggedy-ist.**
- VI. **Mautner-ist.** — **Conlour**,
- VII. **Taitovla** — **Szélicsend**.

TUDOMÁNY, IRODALOM

A kaposvári Szabad Lyceum évkönyve.
A kaposvári Szabad Lyceum évkönyvben ad számot első esztendői működéséről. A beszámoló érdemes munkásságot jegyez föl; tizenhét különböző tárgyú előadást rendezett a Szabad Lyceum, amelyek között-ösze közzétett az van Kaposvár egész értelmisége. A hivatását példás buzgósággal teljesítő intézmény élén Tallián Gyula elnök, Danióncs János alelnök és Endrei Akos titkár állanak. Az évkönyvet Endrei Akos ügyesen állította össze; igen helyes, hogy az előadásokat a szerzők kivonatolása révén megőröki a kis tüz. A Szabad Lyceum új ciklusának programja változatos és az általános érdeklődésre méltán tarthat számot.

EGYESÜLETEK

(A Magyar Tanítók Otthona.) mely a Népnevelők Egyesülete- és a Tanítók Kaszinójából alakult, most kapta vissza jóváhagyott alapszabályait és megkezdte rendes működését. Tegnap volt a gazdasági bizottság ülése Gyuris Géza elnökielte mellett s az ülésen az egész ország tanítóit érdekő fontos dolgokat vitattak meg.

Nyiltér.

Dr. Keményfi Gyula
gyakorló orvos lakása

f. hó 25-től: Lipót-körut 10. I. em.

(Az o rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Sztambulov gyilkosa.** Augusztusban mult hét esztendeje, hogy Bulgária legnagyobb politikusát, Sztambulovot, Szófiában meggyilkolták. Hogy Sztambulov csak politikai gyilkosságnak az áldozata, ez már abból is kitűnt, hogy nem találták a gyilkosait. A gyanúsított embereket mind fölmentette a bíróság s egy megszökött haramiára, valami Halju nevű macedónra tolt minden felelősséget a szörnyű gaztettért. Akkoriban senki sem hitt a bolgár igazságszolgáltatás őszinteségében; most, hét esztendő múlva azonban, mikor Halju véletlenül kézrekerült, a bolgár bíróságok bebizonyították, ha nem is az igazságukat, hanem legalább a következetességüket. Hajjut újból porbe fogták s mint Szófiából táviratozzák Sztambulov meggyilkolása miatt *na haldra is itélték*. A tárgyaláson Halju eleintén alibéjét akarta bebizonyítani, de mikor látta, hogy ez nem sikerül neki, megvallotta a gyilkosságot.

§§ **A kosaras asszonyok.** A gyermekrontók bünygyében a budapesti királyi ügyészség már benyújtotta a vádiratát a büntetőtörvényszékhez. Az ügyészség Horváth Lajosné Juhász Erzsébet 23 éves inyluktu származása házmesternét, Horváth Mária 23 éves mosnót, akik ez évi július 31-ike óta vizsgálati fogságban vannak és özvegy Fábán Józsefné Szepesi Teréz 56 éves masszironzót, aki augusztus 1. óta van vizsgálati fogságban, a büntetőtörvény 232. §-ának 2. pontjába ütköző kétféle büncselekményben való bűnrészségéjén emmel zádolja, hogy ez évi július hó 11. napján a vádiratban tettesekkel egyet-értve a 8 éves Flasch Terézt és a 6 éves Schuster Annát Horváth Lajosné Hunyadi-téri lakására csalták s ott ismeretlen emberek képvénységén jelölözték. A vádirat megokolása szerint a kis leányok határozottan felismerik azokat a nőket, akik öket a Hunyadi-téri házba csalták s ott fehér porral kevert esokoládával elaltatták.

§§ **Eltét oláhok.** Nagyváradról táviratozzák: Ma déleln hirdette ki a nagyváradi törvényszék a belényesi választásból kifolyólag 29 Henkeres község-beli román választó ellen az ítéletet. A vádlottak a választás alkalmával a Gaári-párti román tanító és családját megtámadták és zászlójukat elvették. A bíróság magánosok elleni erőszak vétsége miatt két vádlottat önap és huszonhét vádlottat háromnap fogházra ítét.

§§ **A zug-szerkesztő.** Egy a főváros területén megjelönl zuglagnak, a Magyar Társadalomnak Lipsitz Sándor nevű szerkesztője a mult év nyarán erős támadást intézett a Pincórek Szakegylete ellen. A támadásért a pincórek ugy állottak bosszut, hogy a szerkesztőt alaposan elvették a saját szerkesztősé-

gében. De ezzel nem érték be, A szakegylet elnöke, Hoch Lajos a támadást egy estlappban erős nyilatkozatban utasította vissza. E nyilatkozat többek közt így szól: Aljas zuglap szerkesztője, Lipsitz Sándor nevű strohmann. E kitételért az elpáholt szerkesztő sajtópört indított Hoch Lajos ellen. A sajtóbírósi tárgyaláson a vádlott kérte a valódiság bizonyításának megengedését, amit a panaszos sem ellenezett. A beidézett és kihallgatott tanuk vallomásai éppen nem voltak kedvezők a panaszosra. A legsikerültebb jellemrajzot Vészi József adta róla, aki kijelentette, hogy Lipsitz nevét, fájdalom, ismeri, az Újságírók Egyesületéhez beérkezett panaszokból. A bíróság e vallomások alapján Hoch Lajost a rágalalmazás vádja alól fölmentette. Lipsitz felebbezett, de nem sok eredményyel, mert a királyi tábla ma megerősítette a törvényszék ítéletét.

TÁVIRATOK

Berlin, október 24. **Posemből** jelentik, hogy a bünygyi rendőrség elkobozott egy anonim röpiratot, amely a császár poseni beszédeiről szól és hemzseg a felségsértő támadásoktól.

Német birodalomgyűlés.

Berlin, október 24. A birodalmi gyűlés a lovak tételénél folytatja a vámtarifa tárgyalását. *Wangenheim* a bizottság által megállapított minimális tételének föl-emelését kívánja. *Haase* (szociáldemokrata) kijelenti, hogy a lótenyésztés az eddigi vámok mellett sem hanyatlott, a szociáldemokraták tehát semmi szin alatt sem fognak hozzájárulni a vámemeléshez. *Podbielski* földmivélsügyi miniszter ismerteti a kisebb és nagyobb birtokok lótenyésztését és a pótlóvak vásárlását. Az államnak kötelessége elsősorban a lovas-csapatok számára és a szállításhoz szükséges lovakat beszerezni. A miniszter kijelenti, hogy a kormány nem járulhat hozzá minimális vámtételekhez.

Többek felszólalása után az *elnök* berekeszti a vitát, mire a ház *Wangenheim* indítványát egyszerű szavazás utján a mezőgazdák szövetségének, a jobboldali egy részének és a német szociális reform-párt néhány tagjának szavazata ellenében elveti. A bizottság javasolta minimális vámokat névszerint való szavazás utján elitogadják. A legközelebbi ülés holnap lesz.

Köln, október 24. A *Kölnische Volkszeitung*, a centrum pártközlönye, jelenti, hogy nagyon is kérdésessé vált, vajjon a kormány végigtárgyalatja-e a vámtarifa-javaslatot, sőt nagyon valószínű, hogy a birodalmi gyűlés lyotonos határozatképtelensége következtében a tárgyalást félbeszakítják. Ez nagy vere-sége volna a kormánynak s gazdasági téren, de politikai tekintetben is egyelőre beláthatatlan következményekre vezetne. Ily módon a kormány tekintélye jelentékenyen megcsappanna s ha nem sikerül hamarosan kiszabadulnia a zsákutából, akkor a birodalmi kormány válság elé jutna.

A sztrájk.

Lens, október 24. A sztrájkterületen változatlan a helyzet. A pas de calaisi szénmedence az éjjel megint mozgalmas volt. Drocourtban és Conrieresben bevették az ablakokat. Egy embert letartóztattak. Lensben kifosztották két házat, amelyekben nem sztrájkoló munkások laktak.

Dunkerque, október 24. Dunkerqueben nem hirdették ki az ostromállapotot. A paranosnokló tábor-nok állandóan a városán van. A várost megszálló csapatok partrazzásra egyre tart.

Dunkerque, október 24. A város teljesen nyugodt. Ujjab csapatok érkeztek. A kikötői munkások szindikátusa kiáltványt bocsátott ki, amelyben erőiesen tiltakozik az ellen a vandalizmus ellen, amelyet ugynevezett kikötői munkások elkövettek. A *szindikátus kötelességévé teszi minden munkásnak, hogy munkába-álljon.*

Páris, október 24. Az Elysée-palotában tartott mai minisztertanácsban *Combes* miniszterelnök jelentést tejt az egyes szénbányakerületek helyzetéről és megerősítette azt a hirt, hogy a dunkerquei sztrájkolók a sztrájk megszüntetéséről tanácskoznak. Calaisben és Boulogneban a kikötői munkások mind munkába álltak. A miniszterelnök délután a bányamunkások nemzeti bizottságát fogadta és két óra hosszat tanácsko-zott velük. A bizottság kijelentette, hogy alvétel magát a választott bíróság döntésének, de azt kívánta, hogy ez a döntés a bérmínimum megállapítására és a munkaidő szabályozására is kiterjedjen. A választott bíró kinevezésének kérdésében nem határozta.

Triesz, október 24. Ma mintegy 260 sztrájkoló fűtő és matróz gyűlést tartott, de ez a helyzeten semmit sem változtatott. A Lloyd-gözösök rendszeren indulnak el, mert egyrészt a *haditengerészet is rendelkezésre bocsátotta jűtőit*, másrészt a gözösök Polá-

ban, Velencében, Brindisiben és más kikötőkben kiegészítik legénységüket.

Triesz, október 24. A tengerészeti paranosnok-ság értesítette a Lloyd igazgatóságát, hogy szükség esetén tengerészeti legénységet rendelnek a Lloyd-hajókra, ha a matrózok is sztrájkba állanak.

Közgazdasági távirat.

Bécs, október 24. A *Budapesti Napló* telefon-jelentése. A határidőüzletben kedvező hangulat mel-lett a forgalom nagyon csöndes volt, de az árfolya-mok a szilárd new-yorki és párisi jelentésekre néhány fillérel emelkedtek.

Buza öszre 7.51—7.52, buza tavaszra 7.55—7.54—7.55, rozs öszre 6.73, rozs tavaszra 6.70—6.69, zab öszre, 6.65—6.63, zab tavaszra 6.55—6.57, tengeri szeptember—októberre 6.75—6.80 korona.

Zárlatkor: Buza öszre 7.53, rozs tavaszra 6.74, zab tavaszra 6.61, rozs öszre 6.57—6.60 K.

Berlin, október 24. A város nagy kölcsönt ké-szül felvenni a szükséges közmunkák céljaira. A köl-ösön összege még nincs meghatározva, de állítólag magasabb lesz 200 millió márkánál.

New-York, október 24. *(Terményárszék.) (Zárlat.)*
Gyapot: New-Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/2). Októberre 8.43 (8.86). Januárra 8.63 (8.56). New-Orleansban helyben 8 1/2 (8 1/2). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7.30 (7.30). Stand white Philadelphában 7.25 (7.25). Refined in Cases 8.60 (8.60). Credit Balances at Oil City 180.— (180.—). — *Zsír:* Western steam 11.30 (11.20). Rone és Brothers 11.50 (11.50). — *Tengeri irányzata* állandó. Októberre 66 1/2 (66 1/2). Decemberre 56 1/2 (56 1/2). — Januárra 52 1/2 (—). — *Buza* irányzata gyenge. — Píros ösi helyben 77 1/2 (78 1/2). Októberre — (—). Dec-re 78 1/2 (77 1/2). Januárra — (—). — *Márca-ra* 77 1/2 (78 1/2). — *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — *Kávé:* Iair Rio i. sz. 5 1/2 (5 1/2). — Okt-re 5.05 (5.—). Januárra 5.25 (5.20). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.05, (3.10.—). — *Cukor:* 8 1/2 (8 1/2). — *Ön:* 26.30 (26 1/2—26 1/2). — *Réz:* 11.75—12.— (12.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 24. *(Terményárszék.) (Zárlat.)*
Buza irányzata gyenge. — Okt-re — (—). — Dec-re 72 1/2 (72 1/2). — *Tengeri irányzata* állandó. — Okt-re 57 1/2 (57.—). — *Zsír:* Okt-re 11.— (11.—). — Januárra 9.60 (9.60). — *Szalonna* short clear 11.93 (11.93—). — *Sertészsír:* Okt-re 16.80 (16.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Zsipp. Nem jogos a szemrehányás. A reklamált kézirat nem jutott felelős szerkesztőnk kezébe, az ujjabban küldött vers igen és az jönni is fog. A leveleiben foglalt kérdésekre a szerkesztő készséggel felel, ha sziveskedik vele címét közölni. Nincs kínai fal. Minden tehetségnek két ajtó nyitunk. Hármat is. Szivesen is látjuk különben bármely nap öt és hét óra közt a szerkesztőségben.

N a p i r e n d.

Naptár: Szombat, október 25. — Római katolikusj: Krispin. — Protestáns: Krizánt. — Görög-orosz: (október 12.) Probusz. — Zsidó: Tischri 24. Sabb. Beresch. — Nap ké: 6 óra 18 percek. — Nyugszik: 4 óra 37 percek. — Hold ké: 12 óra 1 percek éjjel. — Nyugszik 1 óra 41 percek délután.

A miniszterek nem fogadnak.
Nemzeti Muzem. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15. szám alatt). Nyitva van délelőt 9 órától délután 1 óráig.

Mezőgazdasági Muzem (Kerekesi-ut 72. sz.) délelőt 9-től 1 óráig.
Angol kiállítás az iparművészeti muzeumban nyitva 9—5-ig.

Nemzeti Szalon állandó kiállítása a (Fereniec-tere 9. sz.) d. e. 9 órától este 8-ig. Belépődíj 50 fillér.

A földtani intézet muzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépődíj 1 korona.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőt 9—1 óráig.

Muzem könyvtár d. e. 9—1 óráig.
Akadémiai könyvtár délután 3—7-ig.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőt 9 órától 12-ig és délután 3-tól este 8-ig.

Statistikai hivatal könyvtára és térképgyűjteménye délelőt 10—1 óráig.

Mentőgyesület helyiségei a Markó- és Solyom-utca sar-kán, reggel 8 órától este 6-ig.

Alakteri a Városgárdban nyitva egész nap, Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzem. Igazgatóság, kereske-deimi szakönyvtára, tudakozó osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőt 9-től 12-ig és délután 3 órtól 6 óráig. Ha-zai termékek: állandó kiállítása és kereskedelemtörténet-gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üz-leletesség arisztokratái is eszkölök) a városigeti ipart-csarnokban nyitva: délelőt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külügyi kerendeltségek központi üzlet-vezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körut 32. szám alatt.

KÜLÖNFÉLEK

Reggeltől estelig.

— *Palkának.* —

Az őz hivatalon védte néha,
Bekopogtat nagyhirtelen,
Bilincse veri a lelkünket
Valamely szürke reggelen.

De, amint járunk utcahosszat,
Elénk hoz a sors délelőt,
Egy ismeretlen, ólomserű,
De kedves, vonzó szöke főt.

És amikor a fényes égen
Sugárban áll a déli nap,
Valami kis ház ablakából
Égy édes illat felénk csap.

Majd álmodozunk, elmerengünk
Régmult időkön delután
S lelkünkben sok, sok drága emlék
Feltámad egy a más után.

És azután, ha öreg este
Egy gyermekszem reánk tekint,
Reánk nevet aranyugrálat:
Gyönyörű tavasz van megint.

Fabula János.

— **Egy királyi vadászat.** A király egyik vadászatán egy külföldi herceg is résztvett, aki nagyon veszélyes vendégnek mutatkozott. Nagyon rövidlátó és tubuzgó volt. Röggtől lőtt, mihelyt valami élő lény került közelébe. Egy nagy hajtvadászaton megütközéssel vette észre a király, hogy a fejedelmi vendég a lótválon kívül áll. Megkérdezte a fővadásztól, hogy mit jelent az, hogy a herceg olyan helyen van, ahol lehetetlen valami vadat lelőni. A fővadász egész őszintén azt válaszolta, hogy nem tehetett másképp, mert, ha a herceg jó helyen van, akkor még ő felsége élte se biztos. Erre aztán természetesen a király jóízűen nevetett.

— **Gorkij Maxim.** Nemrégiben híre kelt, hogy Oroszország nagy írója, Gorkij Maxim Nisni-Novgorodban telepedett meg s elhatározta, hogy mint a városi tanács tagja Oroszország közéletében szerepelt fog. Ez a hír tulajdonképpen annyit jelent, hogy Gorkij büntetés ideje lejárt. Tudvalevő dolog ugyanis, hogy a nagy író is aláírta azt a tiltakozó iratot, melyet a kazáni templom előtt lefolyt jelenetek után adtak be a diákok a rendőrség ellen. Ezért a tettéért Gorkijt száműzték s rendőri felügyelet alá helyezték. Száműzetése ideje alatt a költő megbetege-

dött s engedélyt nyert arra, hogy a Krimbe menjen. Ez alatt a pétervári akadémia tagjává választotta, de felső utasításra megsemmisítette a választást. A megsemmisítő határozatot avval indokolták meg, hogy rendőri felügyelet alatt álló ember nem lehet tagja a birodalom első tudományos intézetének. Ez a határozat nagy visszatetszést szült az orosz írók között s Korolenko Wladimir, a nagy novellista, avval felelt Gorkij megrendszabályozására, hogy lemondott akadémiai székéről. Most azonban beszüntették az eljárás Gorkij ellen s megengedték neki, hogy a főváros kivételével Oroszország bármely városában letelepedhessen. Így választotta Gorkij Nisni-Novgorodot lakhelyül, ahol házat vesz. Az akadémia azonban, máig sem adott elégtételt neki s most elterjedt a híre, hogy Csehov Antal is le fog köszönni akadémiai tagságáról.

— **Morgan Velenóban.** Morgan, az amerikai milliárdos, híres a szeszélyességéről. A napokban Velenóban időzött és ott tartózkodásáról beszélik az alábbi mulatságos históriákat: Délután érkezett meg Morgan hajóján a lagunák városába. Röggtől kedve kerekedett megtekinteni a híres doge-palotát. A palota azonban zárva volt s a felügyelő a legnagyobb sajnálattal adta tudtára, hogy csak másnap vezetheti végig a termeken a hatalmas pénzkirályt. A kíváncsi Morgan ezeket ígért, ha delután bebocsátják, sőt hajlandó megvásárolni az egész palotát. A felügyelő azonban kijelentette, hogy ez még Morgan összes milliárdjaiért sem eladó. — Este éppen premiére volt az egyik színházban, amely zsulolásig megtelt a műpártolók seregével. Bertini kisasszony lépett fel, a közönség kedvence. Morgan is jelen akart lenni az előadás, de minden jeget elkölt. Erre azt ajánlotta Bertininek, a primadonnának, hogy jöjjön hajójára, énekeljen neki ott. A kisasszony nem volt hajlandó a szereplésre, mert ötven-ezer lírát kellett volna fizetnie szerelődésszegéért. A gavallér Morgan erre kifizette a pónalét s sötétben maradtak a velencei színház ablakai. Nem tartották meg az előadást, mert Bertini kisasszony a Morgan hajóján énekel.

— **A gőzfürdő tolvajai.** Egyelőre csak Kölnben találták meg a módját annak, hogy a gőzfürdő tolvajai ellen miképpen kell védekezni. A dolog, mint minden jó dolog, nagyon egyszerű s követésre érdemes. Minden kabinba egy kis táblát függesztettek. Erre a táblára minden furdóvendég, mie őt elhagyja kabinját, egy jelszót ír. A fürdőszolga nyitja a kabin ajtaját annak, aki jól akar ültözni, de előbb megkérdezi a jelszót. Ha a bementető jelszó egyezik a kabinban főljegyzett szóval, akkor a jelentkezőt bebocsátja, ellenkező esetben tolvajjal van dolga.

Kata; így, a világosságban én is látom. Első ízben, mikor felkerestem és Márta grófné megmutatta, csak a kedvéért hagytam rá, hogy olyan; de most magam is látom... Ugy megfájtotta ez a hasonlat ujból a szívemet; de azért mégis jól esik, ha nézhetem a kicsi fiamat.

— Hát csak nézd, Pista, mindég, mikor vágyat érzél hozzá... te derék, becsületes ember vagy; de mondd csak, apósodnak nem esnek jól, ha láthatnád az édes unokáját?

— Ukemének nem esik jól semmi... Nagy dolog nyomhatja a szívét, két nap sem szól egy szót; néha ugyan el-elnezz hozzám, nem is panaszol, mert mindig csak azt tartja: inkább száz irigy, mint egy szánakozó; de én jól látom az elrejtett bánatát.

Mig beszélt, mindig a gyermeken nyugtatta szerető tekintetét, de mikor elhallgatott, zavarba jött és nyugtalan mozdulattal rántott egyet a szűrén, aztán a grófnéra nézett s nagy tartózkodással vette elő szüre alól a kosárkát:

— Tudom, méltóságos grófné, hogy van itt minden, hát nem is a végből, inkább csak a szegény feleségemre való emlékezésből szedem össze a friss tojásokat: a tavaszi csirkéiből immár tojó jérékék lettek... Szegény kis Kata már nem fogyszathatja el a tojásokat: költse el a dajka a kis fiu táplálására... mint-ha az édesanya küldené a gyermekének, azért ne is vegye rossz néven a méltóságos grófné... 'iszen tudjuk mi, hogy nagy bőségben van itt minden, kijár belőle a vidék szegénységének is.

— Eppen jó néven veszem, Pista, ezt a tisztaszi vízből jövő megemlékezést; már ma este főzöttek a friss tojásokból Zsófiánkat. Most pedig ülj a bölcös mellé, beszéljessünk, mig felébred a gyerek; talán nincs valami sürgős dolog?

— Nines, méltóságos grófné, de azért nem ülök le; nőni akarok...

— Hát mondd csak, Pista, mint boldogul egyedül? Gazdaembernek nehéz sor az.

— Bizony nehéz! Szolgálot nem fogadok; apósom megtéhet, ikemét nem hozzák szóba,

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Borászati kongresszus. A Magyar Borkezeledelem kiküldött tudósítója sürgönyzi Coneglianóból: Az itteni borászati kongresszus mai tárgyalásán az olasz kormánykormány fumei és trieszti oenotechnikai megbizottjai, Chiaromonte és Notari, oda nyilatkoztak, hogy olasz borok még egy-két éven át tetemes mennyiségben behozhatók Ausztria-Magyarországba. Szerintük a borvámklauzúlnak változtatás jentartása esetére 5—600,000 hektoliter rugthat az olasz borok behozatala, mely egy 1/3-dal csökkeni fog akkor, ha a mostani 3-20 forintos vámtélt jentartása mellett, a behozatalt oszakis házastásra szolgáló fehér borokra szorítják; ha pedig megszorítással egyidejűleg a vámtól 5 forintra felemelik és az őszkes legfőbb kedvezményt élvező államokra kiterjesztik a hasonló vámkedvezményt, akkor az olasz borok behozatala 150,000 hektoliter maximális mennyiségre fog leaapadni. Az előadók e jelentés után a kongresszus — melyen Olaszország legtekintélyesebb borászai és államférfiai részt vesznek — egyhangúlag elfogadta a következő határozati javaslatot:

Felszólítandó a kormány hogy hasson oda, hogy az Ausztria-Magyarországgal kötendő kereskedelmi szerződésben — nagy áldozatok nélkül azonban — jentartassanak az olasz borkezeledelemre a borvámklauzúlból háramló előnyök és hogy ennek végrehajtása módosítható és keresztülvitele egyszerűbbé tétessék.

A kongresszus elismerőleg nyilatkozott az előadók őszinte és szókimondó jelentéseiről és elhatározta, hogy ezek — téves illúziók eloszlatása céljából — a legszélesebb körökben közöltesse. Egyes szónokok — a klauzúlnak értékét kétségbe vonva — tiltakoztak bármilyen áldozat meghozatala ellen és követelték, hogy az olasz bortermelők — a klauzúlnak értékételenségre való tekintettel — egyéb gazdasági tényezőik javára mondjanak le hazafiasan a borvámklauzula jentartásának követeléséről.

Az Országos Ipargyógyászati Végrehajtó-bizottság Matlekovits Sándor elnöklele alatt tartott legutóbbi ülésén tudomásul vette a kereskedelmi miniszter leiratait, és pedig az ipar szabályozása a gobelin-szövés oktatása és Celsius-féle hőmérők használatának hivatalos ajánlása tárgyában. Veleményes jelentést terjesztett fel az egyesület a létesítendő térlakap-szalaggyár állami támogatása ügyében és a beérkező szakértői vélemény alapján a támogatás mellett nyilatkozott. Tárgyaita a bizottság a magyarországi gyulgyárosok egyesületének panaszát a bosznia-hercegovinai országos kormányának a magyar gyulgyar néve sérelmes intézkedései tárgyában. A panaszt az egyesület hivatalos lapjában, a Magyar Iparban fogja nyilvánosságra hozni. Az egyesület felkérésére több ismert nevű szakíró és jogász fog a tél folyamán az egyesületben felolvasást tartani. Közreműködésüket eddig megígérték dr. Nawratil Akos, dr. Kovács Gyula, dr. Lévy

őregasszony már nem bírja a munkát... Bizony sokszor elgondolom, be jól eshetet a méltóságos grófnak, hogy a társa helyét nem volt kénytelen mással betölteni... Amig csak huzhatom, én sem cselekszem, — aztán másfelé terelte beszédét. — A méltóságos gróf a vadászkastélyhoz sietett ma olyan felette nagyon? Az erdőből jövet, találoztunk; de rám sem nézett, csak sebes vágatva haladt be az erdőbe.

— Bizonyosan valami jelentést kapott, azért sietett olyan nagyon. De ni, ébredez a kicsi, lásd, mint összekapargatta a csipkéket? Takard csak ki.

Pista kitékarta:

— Fel is van ébredve, jaj be szépen néz, — a bölcösre hajolt. Ekkor jött a kert felől a légeny.

— Jelentem alásnan, méltóságos grófné, hogy a vadászöllő néhány indája belekapaszkodott a fenyőgalyakba és a nyáron felkuszott egészen a fa tetejéig. A mult éjlel megcsippte a dér, s azért piroslik úgy a napfényben.

— Jól van. — A légeny távozott, a matrona pedig azt gondolta, hogy ha a fiának derűsebb nyara lett volna, nem vadul így el a nyárlak tája... No, de ismét jó lesz minden, a kis leány meggyógyult, s ezental a jökédv piros rózsák fognak itt nyilni, azokat a rózsákat ne a dér csipje pirosra!...

Mélyen föllélegzett; a haldokló természet édes, fűszeres illattal bucsuzgatót és a matronának öreg szive telegült azzal a jóleső, nyugodt érzéssel, melyet csak a természetben gyönyörködők tudnak élvezni. Aztán lopva tekintett Pistára, mint hajol a gyermekhez, megcsókolja, aztán ismét nézi: szegény, jó ember!

Végre felegyenesedett Pista, szeme könnyes volt, nem is takargatta és elfogódott hangon csak annyit mondott:

— Eppen úgy néz rám, mint az édesanyja! Hej! mennyire epedt már e nézés után Márta is. Alig huzsonnégy órája, hogy nem látta és úgy érzi, mintha tengersok időt töltött volna a kicsi

REGÉNY

Bánék, Andrásék.

Iria: Gyarmathy Zsigáné.

(25)

— Mondd meg Balázs Pistának, hogy jöhet, azután pedig menj és nézd meg, mi visit a fenyőfákon...

— Jaj, instálom, méltóságos grófné, oda nem mehetek, irtózom, mert lehet, hogy nem is a jó isten akarattól, hanem inkább a rosznak a csinalmányából esett az a csuda... Oda nem mennek a világért!

— No, Bori, több eszedet hittem; de ha már így félsz a semmitől, hát küld oda valamelyik legénynt; te pedig maradj künn, mig csezengetek, most jöhet Pista! Aztán tekintetével kísérté a köpöcs fiatal teremtet, aki nappal is félne a fenyők felé menni és azt kérdezte magában, hogy vajjon a fia által épített iskolák hanyadik ivadékból fogják kiverni ezt a tősgyökeres babonát? Pista a kertfelől bejáraton jött, csendesen közeledett; arcán, tartásán megteztzett a bánat. Szüre alatt egy kis kosarat rejtgetett. A verandára lépve, szerenéses jónapot kívánt, aztán kezét csókolt a grófnának.

— Isten áldjon, Pista, jól tetted, hogy eljöttél; tudom, a szegény feleségem iránt való érzés hozott a gyermekéhez. Pista elpirult és hallgatott, jobban esett volna neki, ha azt hiszik, hogy csak a gyermekért jött. A grófné szóthuzta a bölcös függönyét s a déli verőfény elárassította az alvó szép gyermeket:

— Nézd, Pista, be nyugodtan alszik és... és igazán olyan, mint az édesanyja volt.

A férfi szomorú tekintettel nézett a gyermekre, aztán egyszerre csak az igaz szeretet melege sugárzott szeméből:

— Olyan, egészen szakasztott szegény kis

Béla és dr. Feleki Béla. Az egyesület társadalmi akciót indít az idegen gyármanúsról sör kizárásának érdekében. Gelléri Mór igazgató jelentést tett az ebből a célból tett intézkedésekről, amit a bizottság tudomásul vett. Tudomásul vette még a bizottság a Nagyváradon tartott VI-ik országos ipartestületi gyűléséről szóló jelentést.

A méhészet fejlesztése. A földmívelésügyi miniszter a méhészet fejlesztése érdekében jövőre fokozottab tevékenységet akar kifejezteni. Az idén 20.000 koronát fordított erre a célra, a jövő évre azonban 10.000 koronával többet irányzott elő. Ezt az összeget a méhészet közvetlen és közvetett fejlesztésére, különösen kaptárak kiosztására és segélyezésére akarja fordítani.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok haraszti Jellinek Henrik előnkéte alatt ma ülést tartott, a következő tárgyakkal: Maróthi Füst László alelnök indítványára elhatározta a választmány, hogy a kézmű-áru-kereskedelem szokványaira vonatkozó tárgyalásokat újra felveszi és felbírta a szakosztályt, hogy a szükséges előmunkákat kezdje meg és az ausztriai érdekeltséggel lépjen ebből a célból összeköttetésbe. Láng József egyesületi tag indítványt terjesztett a választmány elé, amelyben azt javasolta, hogy tekintettel a kereskedelmi utaztatás fontosságára és utalással arra, hogy a kereskedelmi utaztatás az évi bérlet jelenleg érvényben lévő rendszere által megdrágult, mert csakis az államvasutak összes vonalaira lehet évi bérletet venni és végre hivatkozással a magyar közvetítő kereskedelmi érdekeire, kérje fel a Kereskedelmi Csarnok a kereskedelmiügyi minisztert arra, hogy a mostani bérleti rendszert változtassa meg olyan módon, hogy egyes vonalakra is lehessen évi bérletet venni. A választmány az indítványt legközelebbi ülésén fogja érdemlegesen tárgyalni. Waisz-mayer Brunó egyesületi tag indítványára a Magyar Kereskedelmi Csarnok a magyar királyi államvasutak helyi díjszabásának célba veit felmérésével szemben indokolt feltérjlesztést fog a kereskedelmiügyi miniszterhez intézni.

A newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik október 23-iki kelettel: Az értéktőzsde szabálytalannul indult. Minthogy a sterinárforralm ahhoz a ponthoz közeledett, amikor az aranykivétel már kifizetődik, a tőzsde tartózkodó volt. A forgalom nagyon szűk korokban mozgott és az árfolyamok a forgalom legtöbb ágában alig változtak, csak egyes papírok, amelyekben különben kevés a forgalom, mutattak nagyobb változásokat. Később a hangulat még kedvezlenebb volt, mert nagyon kicsiny volt a kereslet. A zárlat gyöngye. Részvényforgalom 400.000 darab.

A lipót-napi nyersbőr-vásár. A budapesti lipót-napi nyersbőr-vásárt esütőrtökön, október 29-én, a kirakodóvásárt vasárnap, november 2-án, a vargabőr-vásárt hétfőn, november 10-én tartják meg. Baromfitenyésztők tanfolyama. Az Országos Baromfitenyésztő-Egyesület által rendezett tanfolyamok új sorozata október 23-án este nyolc órakor nyílt meg az egyesület helyiségében, Budapesten, Rottenbiller-utca 30. száma alatt, A tanfolyamon vendégek is résztvehetnek.

Borjuvásár. 1902. évi október hó 24-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényirtársaságtól). Felhajtás: Belöldi élő borju 263 drb. leölt

borju — db, bécsi borju — db, — db, n5-vendékmarcha 3 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Argyűvesek. — Belöldi élő borju l. rendű 94—104 l-ig, kivételül 106 —, II. rendű élő borjúkért 80—92 l-ig, I. kilónként, leölt borju l. r. — l-ig, II. r. — l-től — l-ig, kivét. l. kilónként levonás nélkül. Rugót borjúkért — l-ig. Növendékmarcha — l-től — l-ig, l. r. — l-ig, középmínőségű — l-ig, alarendelt — l-ig, I. kilónként. Bárány élő — k., leölt bárány — K. kivételesen ár — k-ig páronként. — Irányzat élénk, sz árak 4—6 fillérrel emelkedtek.

Sertéskonszumi vásár. (A székesfehérvári sertés-vásár és közbárány intézősége.) Október 24-én. Felhajtás: Zsirsertes, egymint őrög l. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm felül — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — darab, 220p 220—300 kilogramm felül — darab, könnyű 220 kilogramm felül — darab, sildő — darab, malac — kilogramm felül — darab. Összesen — darab. Husseretes egymint nehéz 800 kilogramm felül — darab, könnyű 240—300 kilogramm felül — darab, sildő — darab, malac 40 kilogramm felül — darab. Összesen — darab. Felhajtás összege 944 darab. Előző napi maradvány 338 darab, összesen 1282 darab. Eladatott 1160 drb. Maradvány 122 darab. A vásár irányzata élénk. Az árak szállárak. — Következő árak jegyzetettek: Zsirsertes: őrög l. r. 850 kgr.-on felül — fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 86—90 fillérig, kanló — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 90—104 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 80—94 fillérig, sildő — fillérig, malac — fillérig. Husseretes: Nehéz 800 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm felül — fillérig, sildő — fillérig, malac 40 kilogramm felül — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként élosulyban.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, október 24. Jobb vételkedv mellett 28.000 métermássa buza került a torgalomba. Zárlat felé néhány fillérrel emelkedek az árak. Rozsban tartott volt az irányzat. Más gabonaneműekben nem változtak az árak. Eladatott: Buza. Tiszavideki: 600 mm. 80-5 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 80-5 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 81-5 k. 7 K. 90 l., 500 mm. 81 k. 7 K. 95 l., 150 mm. 81 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 81-5 k. 7 K. 98 1/2 l., 400 mm. 81 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 81 k. 7 K. 95 l. malomba, 200 mm. 80 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 85 l., 500 mm. 79-5 k. 7 K. 70 l. leisz, 200 mm. 79-5 k. 7 K. 70 l. Fejérmeyei: 1100 mm. 79 k. 7 K. 70 l., 100 mm. 80-5 k. 7 K. 80 l., 150 mm. 79 k. 7 K. 60 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 77 1/2 l., 1200 mm. 78-5 k. 7 K. 60 l., 900 mm. 78-5 k. 7 K. 70 l., 900 mm. 78 k. 7 K. 70 l., 375 mm. 77 k. 7 K. 70 l. Budára szállítva, 600 mm. 77 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 l. Bihari: 100 mm. 78-5 k. 7 K. 45 l. sárga. Pestmezevideki: 100 mm. 81 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 75 l., 1000 mm. 79 k. 7 K. 70 l., 200 mm. 78 k. 7 K. 70 l., 100 mm. 79 k. 7 K. 65 l.

sárga, 1600 mm. 78-5 k. 7 K. 65 l. 300 mm. 77-5 k. 7 K. 50 l. Sereb: 1000 mm. 76 k. 7 K. 25 l. Duna-Földvár: 1200 mm. 78-5 k. 7 K. 60 l. Tolnai: 1800 mm. 76-3 k. 7 K. 62 1/2 l. Adai: 2000 mm. 77 k. 7 K. 65 l. Raktáraru: 2000 mm. 79 k. 7 K. 70 l., 1000 mm. 77 k. 7 K. 47 1/2 l. Mind három hónapra. Ross: 500 mm. 6 K. 45 l., 200 mm. 6 K. 45 l., 200 mm. 6 K. 45 l. paritás, 600 mm. 6 K. 25 l. Zab: 600 mm. 6 K. 45 l., 200 mm. 6 K. 05 l. decemberi szállításra.

Készpénzeslet mellett. A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde s-okásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: Buza, Kilos, K-tól, K-ig, Kilogramm ára, K-tól, K-ig, Kilogramm ára. Rows include Tiszavideki, Fehérmeyei, Pestvidéki, Bihari, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonaneműk, Kilos, K-tól, K-ig, Kilogramm ára. Rows include Buza, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Kéles.

A határidőszület folyamán a következő kölések körtöntek:

Table with columns: Határidő, Ár. Rows include Októberi buza 1902., Áprilisi buza 1903., Októberi rozs 1902., Áprilisi rozs 1903., Októberi zab 1902., Áprilisi zab 1903., Májusi tengeri 1903., Augusztusi repce 1902.

Gyuri nélkül és mégis, mióta távol van a gyermekétől, sokkal többet gondol a szerelmére, mint amíg ott pihentet élében a parányi teremtés. Az első napot egészen néjének szentelte, el nem mozdult mellőle és vidám csicsérgéssel beszélt az otthonról, a jó nagymamáról, aki úgy szereti a kicsi Gyurit, mert Gyuri gyönyörű gyermek, éppen olyan... olyan, mint kis Kata volt. Márta érzi, hogy Mária rajta nyugtatja tekintetét és elpirul, de azután éppen olyan hévvel beszél tovább az otthonról, melynek központja a gyermek. Késő este vonul szobájába, melyet néje gyönyörűen rendeztetett be a palotájából elhozott halványvirágu fehér selyembutorzattal és kecses apróságokkal. De Márta nem gyönyörködött a szoba du pompájában és erős vágya kelt a bántuki kis szobája után és lelkének finom sejtésével egyszerre csak azt kezdte érezni, hogy az otthon való hegyek között közelebb van nemcsak a kicsi, de a nagy Gyurihoz is. És amint ilyen sejtett, többé nem volt nyugta és egész lelkét újbol csak Gyuri töltötte be. Tudja, hogy egymással nem lehetnek, mert az a válaszfal, melyet a testvér halála emelt közéjük, az az igazi ledönthetetlen gát és nem az előítéletekből font sővény... De egy olyan kiváló férfi hogy is gondolhatott valaha arra a rozoga falra és hogy képzeltette, mintha az gát lenne házasságukban? Oh, miért képzelte ezt Gyuri? — És a leányka nem is sejtette, hogy Gyuri előtt az a kő volt a válaszfal, melyet apja a gróf fejéhez sújtott. Az ifju le tudta volna küzdeni búkeségét és szerelmének feláldozta volna a betolakadás látszatát; de hogy a grótot ilyen kínzó helyzetbe hozza, az ellen fellázadt férfissága. — Szegény Gyuri, vajjon merre is van most? Kis Kata azt mondta, hogy a havasok felé rohansan áradt rá a nem remélt boldogság, hogy Gyuri szereti; az a fenéges tudat betöltötte egész lelkét; aztán később, ha belenyíllott szívébe a Gyuri iránti fájdalom, ott volt a gyermek, az az édes, szép kis fiu, aki elfeledtetett vele mindent. De most távol van a gyermek és annál közelebb jött az ifju, látja szép férfias alakját, érzi gyönyörű szemének varázstekintését és újból álti utolsó találkozásuk minden pillanatát... Oh, ha akkor sejtthette volna, hogy viszontszeretik, be más fordulatot vett volna az élete, ott az édesapja előtt kiáltott volna: Szeretlek! Szeretlek Gyuri! És valóban hangosan mondta e szavakat; megjélt saját hangjától, de még inkább egy különös látománytól, Gyuri ott állott mellette és végtelen szerelommel tekintett a szemébe. Márta halkan, örömteljesen felsikoltott, szívéhez kapott, mire a látomány eltűnt; itt volt, itt volt, éreztem is, láttam is, hogy itt volt! Remegve lépett

kedves kis gyermektől, aki olyan szépen tud a szemébe nézni. Nem is lehet másként, Gyuri a havason van, ha lelki kinja arra üzte, akkor bizonyosan felkereste azt a helyet, melyről egyszer oly melegen emlékezett. Azon a kora tavaszi piros alkonyon, mikor 5 elragadtatva dicsérte a „Bugygyanó“-t azt mondta Gyuri, hogy a havasi forrás ennél is szebb és nagyon vonzza valami oda. — Oda én is elmegyek! — kiáltott fel Márta amaz aranypiros tavaszi alkonyban. Vajjon mely ismeretlen erő hajtotta akkor e nyilatkozatra? Az az erő most még határozottabban nyilvánul és hatalmasan követeli: menj oda, ott meg fogod találni. Menj, menj! Hiszen tudod, mennyire vonzotta őt a havasok mélyén fakadó kristályforrás? Biztosan oda vitte szíve kintját a borzasztó szerencsétlenség után. Szegény Gyuri, mily súlyos gyötrelme szakadt rád! Osszekulcsolta kezét és úgy járkált a holdfényben derengő szobában: borongó kedélyéhez ez a főlhomály illet most. Miért nem zaklatlak eddig is ezek a tépő gondolatok? — kérdezte magától. Talán mert akkor oly rohamosan áradt rá a nem remélt boldogság, hogy Gyuri szereti; az a fenéges tudat betöltötte egész lelkét; aztán később, ha belenyíllott szívébe a Gyuri iránti fájdalom, ott volt a gyermek, az az édes, szép kis fiu, aki elfeledtetett vele mindent. De most távol van a gyermek és annál közelebb jött az ifju, látja szép férfias alakját, érzi gyönyörű szemének varázstekintését és újból álti utolsó találkozásuk minden pillanatát... Oh, ha akkor sejtthette volna, hogy viszontszeretik, be más fordulatot vett volna az élete, ott az édesapja előtt kiáltott volna: Szeretlek! Szeretlek Gyuri! És valóban hangosan mondta e szavakat; megjélt saját hangjától, de még inkább egy különös látománytól, Gyuri ott állott mellette és végtelen szerelommel tekintett a szemébe. Márta halkan, örömteljesen felsikoltott, szívéhez kapott, mire a látomány eltűnt; itt volt, itt volt, éreztem is, láttam is, hogy itt volt! Remegve lépett

az ablakhoz, mintha keresné, hova tűnt el Gyuri? Az ősz esendjébe borult sziget felett tiszta fehéres fényrel uszott a telehold és bájos képet szőtt a hervadó természet felett; de a leányka, amint remegve nézett a tájra, nem látott semmit a szép szigetből. Lelkét sejtelmes izgalom ragadta, ott járt az ősröngtet mélyén, óriás sziklák, sötét fenyveserdők között. Tekintetében egyszerre valami átszellemült finésség tükröződött, amit keresett, megkapta: a legnagyobb szikla aljából hatalmas bugyanásokkal acélfényben tör elő a kristály-forrás; Gyuri éppen akkor érkezett oda és fáradsan dőlt végig a forrás mellett és amint felé néz a holdvilágos égre, szép szemében derűs nyugalom ragyog. Márta áhitattal szemléli, aztán ősszerezzen, finom kis kezét a szivére szorítja, így áll, még a lélegzetét is visszafojtva, mintha egy halkdőlő mellett lett volna; egyszerre csak megeredtek könnyei, ledőlött a kanapéra és fekete fűrtös zsepő fejecskéjét beletemette a selyemvankosok világos fodrak közé és csendesen zokogott. Reggel derült kedéllyel ébredt, olyan szép álmai voltak: odahaza lépten-nyomon kristályforrások buzogtak, sok, sok nejelets nyíltak és a kicsi Gyuri ott tipegott a virágok között és a nagy Gyuri mosolygva tekintett rájuk: ez a mosoly derítette fel a Márta kedélyét. A beteg grófné fekhelye úgy volt elrendezve, hogy az ablakon kiláthatott a Dunára; mig lombosok voltak a sziget szép fáit, csak helyenként csillogott át a víz, de most, a megritkult lombok között az egész folyó fodrosan rezgő tükrét láthatta. A reggeli napfény rózsaszínre festette a fudrocskákat és a grófné éppen azt nézte bágyadt tekintetével, mikor huga vidáman nyitott be hozzá: — Szabad, Klárisz mama? — Neked mindég szabad. Nohát jer közelebb, kicsi Mártám, ülj le ide mellém... Hogy ragyog a szemed! — s átlátszó, fehér kezével megsimogatta azokat a gyönyörű szépen gyűrűző fekete fűrtöket. (Folytatás következik.)

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre 1902.	7.54 — 7.55
Aprilisi buza 1902.	7.43 — 7.44
Októberi rozs 1902.	6.47 — 6.48
Aprilisi rozs 1902.	6.47 — 6.47
Októberi zab 1902.	6.48 — 6.50
Aprilisi zab 1902.	6.35 — 6.36
Májusi tengeri 1902.	6.50 — 5.81
Augusztusi repce 1902.	—

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde változatlan külföldi jegyzésekre csöndes üzlet mellett folyt le és a forgalomba került értékek tartott irányzattal zárultak.

Valuta és érváltó változatlan.

Előzősde. Csöndes üzlet mellett tartott maradt.

Osztrák hitelrészvény 672.50—673.75. Magyar hitelrészvény 707.60—708.50. Osztrák-magyar államvasut 704.50—705.—. Rimamurányi vasmű 467.50—477.— korona.

Déli tőzsde. Berlini jegyzésekre nyugodt irányzattal folyt le.

Osztrák hitelrészvény 672.25—673.——672.50. Magyar hitelrészvény 707.60—708.50—707.75. Osztrák-magyar államvasut részvény 703.50—704.——703.50. Rimamurányi vasmű részvény 475.50. Magyar részámítolobank 451.50. Jelzálogbank részvény 470.50—471.25—71.—. Közúti vaspályva részvény 618.——618.25—618.—. Kőuti villamos vasut részvény 323.—. Magyar aranyjárdék 117.80. Magyar koronajárdék 97.45. Magyar ipar- és kereskedelmi bank 22.—.

A 4 órai zartatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 672.25. Magyar hitelrészvény 707.50. Leszámítolobank részvény 451.50. Rimamurányi vasmű részvény 475.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 703.25. Közúti vasut részvény 618.—. Villamos vasut részvény 323.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árnyékbizottság hivatalosan a következők ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 54—62.— korona, vörös aprószemű 48.—62.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bászagi — korona, közepesemű 56.—60.— korona nagyszemű 61.—65.— korona. Lisznózsir: budapesti 76 —76.50 korona, vidéki — korona. Tábiaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 64.—64.50. korona, 3 darabos 65 —65.50 korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti mindőség 11.25—11.50 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 13.75—14.— korona, 85 darabos 17.50—18.— korona a onnaisi-állításra. Szorbai szokás szerinti mindőség 10.60—11.— korona. 100 darabos 13.25—13.50 korona. 50 darabos 16.75—17.— korona. Szilva: siavóniai 16.—16.50 korona, szerbiai 14.—14.50 korona azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzősden kedvező volt az irányzat. A déli tőzsdén némi hanyatlás állott be az árakban.

Zártatkor ismét némi javulás volt konstátálható.

Bécs, október 24. (Magyar értékek sziatva) 4%—os aranyjárdék 119.25. líszai és szegedi kölcson sorsjegye 157.—. Magyar vasut kölcson erösbán —. Magyar keleti vasutú állami kölcson —. Magyar részámítók- és pénzváltóbank —. Rimamurányi vasmű részvény —. Magyar koronajárdék 75.50. 4%—os Magyar földterem. kölcson 97.35. Magyar hitelbank részvény 707.50. Magyar nyareményi kölcson sorsjegye 201.—. Kassa-oderbergi vasutú részvény —. Magyar keresk. bank —. Magyar cukoripar 1350. Bécs, október 24. (Osztrák értékek sziatva) 4%—os papírjárdék 100.65. 4%—os osztr. aranyjárdék 120.50. 1890-os sorsjegye 160.50. Osztrák hitelrészvény 428.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyesület 450.25. Osztrák-magyar bank 1585. Déli vasut 74.50. Dunagőzhajózási részvény 914.—. Dohányrészvény 328.50. Cseásári és királyi arany 11.35. Német bankváltó 118.92. 4%—os ezrtú járadék 100.55. Osztrák koronajárdék 100.15. 1884-iki sorsjegye 249.—. Osztrák hitelintézet részvény 672.50. Unionbank 533.—. Osztrák Lánderbank 390.75. Osztrák-magyar államvasut 703.25. Elbavölgyi vasut 459.—. Alpesi bányarészvény 358.—. 20 frank. arany 19.06.—. Londoni váltóár 239.15 Bécsi tramway Lít B. —. Bécsi Tramway Lít A. —. Lipót köhő 380.—. Az irányzat gyenge.

Bécs, október 24. (A Budapesti Napló tudósítójának közlése) A délnapi magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 672.50. Magyar hitelrészvény 708.50. Angol-Osztrák bank 273.50. Bécsi bankjegyesület 450.75. Union bank 533.—. Lánderbank 390.60. Osztrák-magyar államvasut részvény 703.—. Déli vasut 74.50. Elbavölgyi vasut 459.—. Eszaknyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 327.—. Rimamurányi vasut 478.50. Alpesi bányarészvény 357.—. Májusi járadék 100.85. Magyar korona járadék 97.50. Török sorsjegye 111.98. Német birodalmi mársa 117.01.—. Napoleon-d'or 19.05

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 24. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde hangulata általában nem volt nagyon biztató. Bányáértékek eleinte egyenlőtlenek voltak. Vasrészvények nyomottak. Bankok tegnaphoz képest nem igen változtak. Szilárdok voltak belöldi járadékok a pénzbeségre, amely a 3 1/2%—os ultimopénzben jutott kifejezésre. Vasutak el voltak hanyagolva, tranzvaalak lanyhák. A második órában bányáértékek javultak, egyebek változatlanok. Magánkamatláb 2%—/o.

Berlin, október 24. (Zárlati) 4%—os papírjárdék 101.—. 4%—os osztrák aranyjárdék 102.90. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 98.25. Osztrák-magyar államvasut 151.40. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.40. Magyar vasutú beruházási kölcson —. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 187.—. Altalianso villamosági kölcson 163.30. Uelsenkirchen 172.—. Laura-köhő 198.70. 4%—os ezüstjárdék 101.—. 4%—os magyar aranyjárdék 101.50. Osztrák hitelrészvény 212.50. Déli vasut 19.50. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegye 216.35. 4%—os új orosz kölcson —. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 103.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Trusi 166.50. Harpeni 167.60. Az irányzat csendes.

Berlin, október 24. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4%—os magyar aranyjárdék 101.50. Magyar koronajárdék 98.25. Osztrák hitelrészvény 212.50. Osztrák-magyar államvasut 151.40. Déli vasut 19.50. Eszaknyugati vasut 216.35. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegye közepén —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegye (Ultimo) Lombard —.

Paris, október 24. (Zárlati) Osztrák-magyar államvasut —. 4%—os osztrák aranyjárdék 102.25. Osztrák Lánderbank —. 3%—os francia járadék 99.52. Ottománbank 587.—. 3 1/2%—os francia járadék 100.77. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4%—os magyar aranyjárdék 103.40. Parisi bankrészvény 107.75. Olasz járadék 102.80. Francia törleszt. járadék 99.25. Osztrák földhitelintézet részvény 129.00. Török nonanyszerény 359.—. Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, október 24. (Zárlati) 4%—os papírjárdék 101.20. 4%—os osztrák aranyjárdék 103.—. Magyar koronajárdék 98.35. Osztrák-magyar bank 114.50. Déli vasut 19.40. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 234.40. Bécsi bankjegyesület 1.4.70. Villamos részvény —. 3%—os magyar aranykölcson 87.20. 4%—os ezüstjárdék 101.15. 4%—os magyar aranyjárdék 101.40. Osztrák hitelrészvény 212.50. Osztrák-magyar államvasut 151.40. Eszaknyugati vasut —. Bécsi váltóár 85.45. Farsa váltóár 313.83. Uno bank —. Alpesi bányarészvény —. Az irányzat tartott.

Frankfurt, október 24. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Aranyonak januára. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 212.75. Német bank —. Disconto 187.—. Berlini kereskedelmi bank —. Gelsenkircheni —. Harpeni 187.30. Laura-köhő —. Olasz járadék —. Az irányzat csendes.

Hannburg, október 24. (Zárlati) 4%—os ezüstjárdék 100.90. 1890. sorsjegye 152.—. Déli vasut 19.45. 4%—os

osztrák aranyjárdék 102.60. Osztrák hitelrészvény 212.35. Osztrák-magyar államvasut 151.25. Olasz járadék 102.70. 4%—os magyar aranyjárdék 101.70. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai értéktőzsde jelentése.

Október 24. A soríásüzlet irányzata: változatlan.

A) Hízott értékek ára: L A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 112—114 fillérig. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialai nehéz (páronként 350 kilogramm felüli súlyban) 118—120 fillérig. Fialai közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 118—120 fillérig. Fialai könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar eredeti: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 115—117 fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 113—115 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 112—114 fillérig.

Serti és létszám 1902. okt. 22. napján volt készlet 47.572 darab. — 1902. okt. 23. napján felhajtott 1046 darab. — 1902. okt. 23. napján kiszállított 1045 darab. 1902. október 24. napjára maradt készletben 47.573 darab.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, október 24.

A nyugati magas nyomás jelentékenyen növekedett és Közép-Európába nyomult. A magasnyomás területét északraól, meg délről depressziók határolják.

Európában az idő hűvös; kisebb esők voltak az Alpesekben, Olaszországban meg az Adria mentén, hol erős bőra is van.

Nálunk az idő hűvös és az északi vidékeken gyenge fagyok is előfordultak, nyugaton inkább derült, keleten meg délen borús és esős s sokhelyütt élénk szelek is fújnak.

Küldés: Tymonóban száraz és hűvös idő várható, gyenge éjeli fagygal.

Vizállás.

	Okt. 24.	Okt. 23.	Okt. 22.	Okt. 21.
Duna	1.25	1.16	1.08	1.01
Passau	2.51	2.51	2.51	2.51
Lin	0.29	0.44	0.44	0.44
Bécs	0.32	0.44	0.44	0.44
Pozsony	1.74	1.74	1.74	1.74
Komárom	2.78	2.78	2.78	2.78
Budapest	2.28	2.28	2.28	2.28
Pat	1.79	1.79	1.79	1.79
Mohács	2.38	2.74	2.74	2.74
Gombos	3.08	3.18	3.18	3.18
Ujvidék	2.28	2.45	2.45	2.45
Pannóva	2.38	2.48	2.48	2.48
Orosva	2.70	2.80	2.80	2.80
Morva Vág	1.45	1.67	1.67	1.67
Magyarfalva	1.45	1.67	1.67	1.67
Zselica	1.52	1.48	1.48	1.48
Trencsény	1.15	0.94	0.94	0.94
Sáros	1.16	1.26	1.26	1.26
Sz. Götthárd	0.20	0.24	0.24	0.24
Sárvár	0.24	0.28	0.28	0.28
Győr	2.30	2.30	2.30	2.30
Pécs	0.16	0.16	0.16	0.16
Zala	0.16	0.16	0.16	0.16
Bárca	0.40	0.44	0.44	0.44
Észék	1.04	1.04	1.04	1.04
Mura	0.45	0.70	0.70	0.70
Sárvár	0.16	1.92	1.92	1.92
Szilak	0.16	0.27	0.27	0.27
Mitrovica	3.45	3.78	3.78	3.78
Deés	0.24	0.24	0.24	0.24
Szatmár	0.16	0.27	0.27	0.27
Kraszna	1.44	1.82	1.82	1.82
Latoros	0.63	0.46	0.46	0.46
Latoros	0.32	0.36	0.36	0.36
Ung	0.70	0.62	0.62	0.62
Tisza	M. Szilva	0.02	0.02	0.02
Tekés	1.90	1.70	1.70	1.70
V. Nanyó	2.75	2.75	2.75	2.75
Tokaj	6.62	6.62	6.62	6.62
Tisza-Püred	3.70	3.80	3.80	3.80
Szolnok	3.39	3.47	3.47	3.47
Csongrád	2.74	2.80	2.80	2.80
Szeged	2.70	2.80	2.80	2.80
Török-Bécs	1.70	1.80	1.80	1.80
Tisza	2.64	2.78	2.78	2.78
Hód	0.72	0.71	0.71	0.71
Órda	3.28	3.27	3.27	3.27
Topolya	2.50	1.89	1.89	1.89
Szolnok	0.54	0.61	0.61	0.61
Herrátó	0.20	0.05	0.05	0.05
Kőrös	0.28	0.25	0.25	0.25
N. Vár	0.02	0.04	0.04	0.04
Békés	0.64	0.68	0.68	0.68
Gyoma	0.80	0.84	0.84	0.84
Gy. Fehérvár	0.14	0.10	0.10	0.10
Branyitka	0.04	0.04	0.04	0.04
Soborin	0.16	0.16	0.16	0.16
Mákó	1.44	0.98	0.98	0.98
K. Kistély	0.05	0.03	0.03	0.03
Temes	0.32	0.30	0.30	0.30
Bécs	0.08	0.10	0.10	0.10
Békerek	0.38	0.47	0.47	0.47

Legszébb könyvtár berendezek,
havi 2-3 korona részletfizetésre:
Szépirodalom, szakmüvek bel- és külföldi: Csm Kólcson Gyula, Budapest VII., Dob-utca 91. sz. II. em. 15. levelezőlap elegendő.

Ingyen bluz-pongyola, alj- és joupon-
képes árjegyzékek küld kívánatra
ZOLTÁN DEZSŐ
Budapest, Király-utca 30. szám.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján
Dr. Kajdacsy
v. es. és k. ezredorvos és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít: húgy-csőfolyást, hólyagbajt, sebeket, syphilist, bőrbajokat, elgyengült férferst, idősébköneli is elektro Massage vagy Pszypnorp által. Onfer-tőzést és annak utóbajait: ideg- és háteringen-bajt és minden női bajokat.
— Rendel: 9 óratól 4-ig és este 7—8-ig. —
Budapesten, Kigyó-utca 5.
Clotild-palota (I. emelet).
Atjáró ház. — Lift használat.
Levelekre válaszol, gyógyszererekről gondoskodik.
Level útján is biztos gyógyszerik.

DÓCZI MÓR cipész
Budapest, Kerepesi-ut 10.
ujjman átalakított és nagyob-bított üzlethezisége párállan a maga nemében. Sehol jobb, olcsóbb, elegán-sabb és tartósbabb cipő nem kaphat, mint fenti jóhírnevű cégnél.
E'érni:
Derby, borjúbé angol bakancs 3.50
Hortobé v. vizez, fűző 3.20, cugos 3.—
Elegáns francia sevró-cipő 4.50
Bárga bagaria fűző vagy cugos 3.20
Amerikai box-bőrcipő 3.50
Lakk vagy box angol bakancs 4.50
Szalon-vagy orosz-lakk-cipő 4.—
Női:
Zerge, fűző vagy cugos 3.—, gombos 3.30
Amerikai box, fűző, gombos vagy cugos 3.50
Sevró, fűző, gombos vagy cugos 4.—
Szalon v. orosz-lakk 3.40
Lakk, kivágott 1.50, keresztcsatás 2.—
Gyermekcipő 1 frt. Fin-vagy iszonyúcipő 2 frt.
Képes nagy árjegyzék, csomagolással és szállítással ingyen. — 10 irton felüli rendelések bérmentve küldetnek. — Vidéki rendelések pontosan és sekkimerevényen eszközöltenek. — Nem megfelelő árut készséggel kicserélek.

„Atheneum” irodalmi és nyomdai r.-társulat kiadásában
Budapesten, VII., Kerepesi-ut 54., most jelent meg:
MÁTYÁS KIRÁLY
EMLEKKÖNYV.
A nagy király kolozsvári emlékszobrának leleplezése alkalmára szülővárosom, Kolozsvár szabad kir. város megbízásából megjelentette
DR. MÁRKI SÁNDOR
19 állólló képmelléklettel, 2 térképpel és 188 művészi kivitelű szövegrajzzal.
Ára pompás diszkrétésben 24 korona.
Kapható a kiadástírendelőnél és minden könyvkereskedésben.
A tanári könyvtárak részére való beszerzésre a vállalat közértesítést küld. A K. M. miniszter ur által 1112/1901. sz. rendelettel melegen ajánlja.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1902. október hó 25-én.

Előszór:

A lengyel zsidó.

Népies dalmű 2 felvonásban. Zenéjét szerette Weis Karoly. Szövegét Ercsmann Chatrian után írták Leon Viktor és Batka Richard. Ford. Vidor Dezső.

Személyek:

Matiss János	Takáts	Schmitt	Hegedűs
Katrina	Valent	Egy lengy. zsidó	Kornai
Annett	Kaczér	Miklós	Mihályi
Brahm	Kertész	Az éjti őr	Szemere
Doktor Frank	Gábor		

Utána:

A babatündér.

Látványos ballet 1 felvonásban. Zenéjét szerette Bayer J. Szövegét írták Hassreiter és Gaul.

Kedzete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. október hó 25-én.

Kurucok Párisban.

Történeti vígjáték 3 felvonásban. Irta Berczik Árpád.

Személyek:

Kökényesdy Zsófi	Gyenes Ligeti	Kiráy Ádám	Dezso Pálffy
Kökényesdy Rákosi	Torcy	Nádai	Alszegi
Ráky Szentpéteri	Csaszer Pomponne	Paulayné	Dömjén
Baranyai Gál	La Mothe	Rózsahegyi	
Lilovay Gabányi	Livry		

Kedzete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. október hó 25-én.

Fedák Sári vendégfelléptével

Csókon szerzett vőlegény.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta Szigeti József. Zenéjét szerette: Serly Lajos.

Személyek:

Csontai Béla	Balassa Góth	Trauer Elmőjáró	Vendrei Kazaliczky
Esztí Ábrahám	Rostagni Fedák	Imag Futaki	Tapolczi Szerényi
Baranyai Olga	Pethes Négrádi	Ripacs Nefelejts	Hegedűs Nikó

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. október hó 25-én.

Casanova.

Begényes nagy operette 3 felvonásban, előjátékkal. Irta Faragó Jenő. Zenéjét szerző Barna László.

Személyek:

Casanova A sátné	Nyárai Péter	Marina Heloise	Vízvári E. Dóra
Petrucio XIV. Lajos	Szirmai Mózés	Joe Bartoline	Dóra M. Raskó
A sátné felesége	Marion Pompadour	Stella Napoleon	Harmath I.
Lia	Náthán	Küry Deli	Kovács Kápolnai.

Kedzete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. október hó 25-én.

A második házasság.

Bohóság 3 felvonásban. Írták Sylvane és Froyez. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Bringuet Adrienne	Faragó Horváth	Le Canut Labigois	Szomori Mátrai
Laverton Marchal	Boross Ráthonyi	Florentine Françoise	Hajdu Almásy I.

Kedzete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. október hó 25-én.

Angol élet.

Irta Ráth István. Kedzete 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. október hó 25-én.

Folt, a mely tisztít.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Bohegaray J. A spanyol eredetű fordította Páthy Károly.

Személyek:

Mathilde	Enrique	Concepcion	Márkus Dolores	Meszlényi Mihályfi
			Maróthy Fernando	
			Szacsayné Don Justo	Szacsay

Kedzete 7 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató Nagymező-utca 17.

Még csak néhány napig:

Egy nyugtalan éjjel

nagy kórikus némajáték, előadja

Paul Martinetti

Erger-Rieser Tarka Szinpad Fukushimas stb. stb.

!! Holnap, vasárnap 2 nagy előadás délután 4 és este 8 óraker. !!

A télikerben reggel 6 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Király-utca RÉMI-MULATÓ. Király-utca 71.

Rémi Tivadar, igazgató. Himnoviei M., művezető

Kedzete 8 óraker

a szenzációs Varieté-műsornak rendkívüli sikere!

Csak rövid ideig! Csak néhány napig!

A világhírű délamerikai ének- és táncosnő La belle et Celebre Heloise

TITCOMB k. a.

vendégfellépte.

THE 4 NOISET

a világ legjobb mű- és verseny-kerékpárosai.

Georg Bonhairs-csoport

a Varieté-szinpad legjobb és legnagyobb attrakciója

Péntárnyitás este 7 óraker. Nappali péntárnyitva 10-11-ig és 3-5-ig.

Belőpójszék elővételben 70 kr., kaphatók: Tózsde Andrássy-ut 38., Tózsde Erzsébet-körút 51. (fürdőpalota) és Tózsde Király u. 72.

Holnap, vasárnap 2 előadás

a délután 4 órai előadás felhívárral, szigorú csatlódással.

Az előadás után a télikerben Pécsei Hegedűs Gyula cigányzenekara hangversenyez reggel 6 óráig.

Dr. RENNER

VIZGYÓGYINTÉZETE

bejáró betegek számára.

Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)

Az intézetben gyógykezelés alá vételnek: különféle ideg- és gerincbajok, almatlanság, szédülés, gyengeségi állapotok, a gyomor és belek renyhessége, ideges szívbetegségek stb. — Gyógyeszközök: A tudományos vizsgálatoktól elvárási kivül, szesznavas fürdők (sztrájonok számára), fenyőfürdők (elhízások és csúszóbetegségek), az elektromozás minden faján (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), masszázst stb. — A különféle vizsgálatokot kívánatra saját lakásán is eszközöltetnek kiképzett szorgalmas művelőzt által.

Arak mérsékelték. Prospektus kívánatra.

Asztalos és kárpitozott legjobb minőségű

BUTOR

részletfizetésre

Schwarz Lipót és Testvére

kárpítómozter és butorkorcsok-butorkáczban

Budapest, VII., Harska-utca 37. sz.

(szájt házukban) Wesselyényi-utca keresztülszélén.

Fizetési feltételek: 100 kor.-tól 200 koronáig havi részlet --- 10 kor 200 --- 800 --- 600 --- 20 --- Kiszámlázásig 15% kedvezmény, 19% Képes árjegyzékért 30% 90 nélér fizetendő, mely összeg az árjegyzékért visszatérítetik.

ALAPITTATOTT 1845 EVBEN

CSASZÉSKIRÁLYI UDVARI SZÁLLÍTÓ

A ki Városi bundát szörme-saccot utazó-bundát vagy lábzsákok

beszeretni óhajt, saját érdekében kérem előbb a legnagyobb budapesti szörmeáru-raktárt, ahol csakis a legjobb minőségek tartatnak, megtekinteni.

Árjegyzék bérmentve

NEUMANN M. Budapest IV. Múzeum-körút 1 sz.

Távolság nem akadály! Egy mintakabát beküldése elegendő, hogy testhez illő ruhát kaphasson. Képes mértékutastás bérmentve, meg nem felelőért a pénz visszaadatik. Rothberger Jakab es. és kir. udvari szállító, Budapest, Váci-utca 6.

Szepességi len-ipar! Wein Károly és Társai

szesz- és asztalcsü-gyárosok

Budapesti főraktára: IV., Koronaberceg-u. 8. (Harris-bazar épület.)

Ajánljuk hirtovos szepességi vászon, asztalcsü, törülköző, törle és minden e szakmába vágó gyártmányainkat. Minden darab gyártmányból származó árut ezen rődjegygyel látjuk el.

VALDISEPESSEGI VÉD-JEGY ECHT ZIPSEN

Vásároljon osztlalysorsjegyet

HECHT BANKHÁZNÁL

Budapest, Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körút 32.

Legtöbb dínyereményt nálunk nyertek.

Huzás november 20. és 21-én.

Sorsjegy-arak: Egész fél negyed nyolcad Korona 12.— 6.— 3.— 150

NORSJEGYEK

nyolcszáz másüt el vannak zálogosítva, saját pénzzel váltom ki és azokra sokkal magasabb kölcsönt adunk ocsó kamat mellett, vagy megvesszük a sorsjegyeket pontosan a napi áron és visszatérítjük az összegyűlt ocsó havi adom ugyanazokat részletfizetésre, a kölcsönözöt közszépben fizetem ki, kérem a zálogjegy bekiadását.

FLEISSIG SÁNDOR BANKHÁZ BUDAPEST, Erzsébet-körút 2.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
d. n. Vasárnap este		A vasgyáros	Órnagy ur.	A falu rossza	Lotti ezredesei
		Kurucok Párisban	A csókon szerzett vőlegény	Casanova	A süttő kamra
		Hunyady László			

NE VÁSÁROLJANAK
örökös és néha hamisított rumot.
Az igazságot az igazságok károsak.
„Battle Axe Jamaica Rum” ismeretes mint
„The Nectar of Jamaica”.
Minden üveg a cég felügyelete alatt eredetileg tölve.
A. A. Baker & Co., London E. C.
Ezen védjegy az összes kultúrallam törv. védett.
Ez CSAK elsőrangú cégeknek kapható.

TÖRÖK

uj, egyszerűsített

Szerencsenaptára

A hónap mely napján születtem?

Mindenki kísérelje meg szerencsésjét a hónap azon napján melyen született. A születésnap melletti jegyzett szám **azonnali megrendelés** esetén nálunk kapható, ha ez időközben — ami azonban fel nem tételezhető — el nem fogyna.

1	8464	11	109941	21	107260
2	109935	12	107264	22	3223
3	5482	13	4086	23	91418
4	107257	14	107271	24	109936
5	3221	15	52984	25	6304
6	34933	16	5490	26	109942
7	109940	17	109943	27	92151
8	6323	18	6311	28	5497
9	107258	19	34935	29	107259
10	52983	20	6123	30	92152
				31	6121

A m. kir. szabadalm. osztálysorsjatek I. osztályának tervszerű betétei:

- 1 eredeti sorsjegy 1.50 kor.
- 1 eredeti sorsjegy 3.— kor.
- 1 eredeti sorsjegy 6.— kor.
- 1 eredeti sorsjegy 12.— kor.

Fenti számok esetleges biztosítására megrendelést azonnal, legkésőbb azonban november hó 2-ig kérünk.

Török A. és Társa

bankháza, Budapest.

Legnagyobb osztálysorsjegy-iroda hazánkban.

Központ: Teréz-körut 46C. sz.

Fiókok:
Váci-körut 4. szám.
Museum-körut II. szám. Erzsébet-körut 54. szám.

Az arc szépségeit

legbiztosabban elérheti és ápolhatja a

Leichner-féle zsirpuderrel.

Leichner-féle Hermelin-puder és Aspasia-puder

Ezen híres arepudereket kiváló előszeretettel használják a legelőkelőbb hölgyek és elsőrangú művésznők, a börök rózsás, ifjú szépséget, virágzó színt adnak és nem lehet meglátni, egy pudert használtak. Csak zárt dobozokban kapható a gyárból Berlin, Schützenstrasse 31. és minden Hiltzszertárban.

L. Leichner Berlin, a kir. színházak száll.

Az 1900. párisi kiállításon a jury aloszóke.

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 4.

Évi bevétel 31.900.000
Kivált nyereségrészek 170.000.000
Vagyon 249.300.000
Halálesetek folytán kifizetve 500.000.000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:
Kétszegtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. A kötvények érvényben tartása díjmentesek elmulasztásánál. Tökéletes és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámasztatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Ezen specialista legmegelőbb ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket rendelő intézetében és a kórház ügyosztó és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista,
emertált kórház orvos

a rendszeres foglalkozás megszararása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyököresen gyógyít bármily
rég és makacs

titkos betegséget

(hugycsfolysát, sebeket, syphilist, börtbeteg-
ségeket és önfertőzésből támadt idegbajokat).
Megelőp az eredmény FÉRFTUI GYEN-
GÉSÉGNEK (IMPOTENTIA) még öre-
gebb egyénekkel is.

Levelkore díjtalanul válassz; kívánatra gyógyszerek

Kendrole 9—3-ig és este 6—9-ig

Budapesten, Erzsébet-körut 12. sz.
(a New-York palotával szemben), félemelet.
Beljár a léposónél. Külön váróterem ek

Szenzációs ujdonság

az általam

föltalált

cipő öntisztító-gép

melylyel mindenki anélkül, hogy hajolnia kellene, Guzi-köncsötökönök, köcsör forgatás által cipőt fényesre tisztíthatja. Világ-hírtel társaságom a törv. védett Guzi-köncsötök, melylyel ha a cipő felső bőrének békni, ezenél 1 év árbelül jótállást vállalok és időeltölti elszakadás esetén ingyen megújítom. FENOMÉNÁLIS TÁLMALMÁN YOM A CIPŐ-SARFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egyévet kibírja, miután a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószorán-
csodását kizárja.

Minden nálam vásárolt cipőhöz találalmánymal kértül letetve szerinti kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenki, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-köncsösönök jóságáról, ki címelt velem közli, 1 legény Guzi-köncsötök és több ábrával ellátott árjegyzékem küldésére ingyen és bérmentve. Művészeknek a legbiztosabb, ha harinnyában egy papírrapra alvva a lábátál körvonalát lerajzolják. Meg nem felelt előpört ezenél küldésom magam a pósmát minden levonás nélküli vissza-
adni. A teljes postaköltség csupán 20 krajczár.

Férfi vixbőri sima erős cipő . . . . . 3.—
Elegans gavalér vir fűzős 3.20
Orosziak, cugos v. fűzős cipő bőrszármal . . . . . 4.—
Elegans szalonlak, fűzős cipő . . . . . 4.—
Bacaria-ozsima egy darabóli halhólyaggal teljesen vízmen-
tesítő, hámosorok téppal, 3 évi jótállással 7.50
Ugyazak borbórbőre, zylves 8.50
Hálina-ozsima, térdig erős, egész magas bőrbőrítással, hal-
hólyaggal vízmentesen . . . . . 5.—
Párisi divat, feltöltő elegans box v. sovóru fűzős gavalércipő 3.50
Elegans bacaria, bacaria cipő 3.50
Egyéves önkéntes ozsima, elegans, fényesre tisztítható 10.—
Női zserpótr, cugos v. fűzős cipő, erős . . . . . 3.—
Elegans szalonlak, fűzős v. cugos 3.50
Párisi divat, feltöltő elegans box vagy sovóru, fűzős v. . . . . 4.—
gombos . . . . . 4.—
Orosziak fűzős v. cugos, bőrszármal 3.50

Fűzlet!

Agulár Ignác

Budapest, Korepei-ut 30.

a Rökus-kórház tempómal szemben Flóküzlet Király-u. 6

Most jelent meg!

RÖDÖSTŐ

Történelmi szimű 3 felvonásban.

IRTÁK:

Géczy István és Lampérth Géza

A Vigaszínház nagy sikert értősdarabja, a mely most járja utját vidéki színházainkon.

Ára

A Fővárosi Színházak Műsora 60 fillér

A mult színházai óvadlegnagyobb sikert aratott

eredeti és fordított sziművei, a melyek állandóan megma-
radtak a műsoron, mind megjelentek a

Fővárosi Színházak Műsorában:

128—124 Házasodjunk, Bolozat, Gulli Soma.
121—122 A régi szerető, Népszimul, Gégy István.
110—120 Balassa Sándor, Tört. sziműjék, Martos Ferencz.
117—118 A menyegző, Fűzők, Szeged—Kölnai, Martos.
115—116 Kurucz Feja David Fort, szimű, Pólyos S.
118—114 A képviselő ur, Bolozat, Gulli—Nakosi.
111—112 A pályó, Bolozat, Lant és Krantz — Kabos E.
106—110 Kurucz Feja David Fort, szimű, Pólyos S.
107—108 A nevezetes kastély, Vigjáték, Nissón—Hollai.
106 Katalin, Eredeti operetta, Bódi—Féjér.
105 Fillingó házasszony, Vigjáték, Bolosaco—Faludi.
103—104 A menyegző, Fűzők, Gulli—Kölnai.
102 A becsületbőr, Szomorjáték, Zivuka Jenő

Teljes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.
Egy-egy szám ára 30 fillér. — Kapható minden könyvkereskedésben.

KIADJA:

LAMPEL RÖBERT (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udv. könyvkereskedése
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám.

gyógyász Kataphoresis

IDEG és NEMI

BETEGSÉGEK.

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

kiváló gyógyhatásairól elismert intézet

Budapest, VI., Teréz-körut 44. l. em

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után fizethető.

Butor, teherszállítási és beraktározási vállalat.

Butorszállítások célvállalása, cs. és kir. szab. francia minta után készített, teljesen kárpóztott, beáratott butorokcsokban a bel- és külföld minden helyiségébe.

Sürgőnyim: teljesen százra e célra beáratott raktárakban felelősség mellett.

Butorok beraktározása a bel- és külföld minden nagyobb városában.

Kepviselőségek BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 21.

Legszébb Legjobb Legelőcsőbb PÁP, PÁP, PÁP

1. Szebbelátható vasgőz 8 db
kiváló matrac . . . . . 10.—
1. rongy paplan 1.80
1. szim prima 2.50
1. szim paplan 2.40
1. szim 8.50
1. szim cacsim 4.80
1. szim szim paplan 8.50
1. fodru szim, all. papl. 18.50
1. je vaszon paplan lapos . . . . . 2.—
1. szim 1.80
1. szim ágyszakara pótró 2.50
1. gyapj 6.50
1. 1/2 ágyszakara 1.60
1. téll pótró 4.60
1. szep fell szim 7.50

1. szim szim 4.50
1. afric . . . . . 6.—
1. lószőr . . . . . 12.—
1. szim kóper függöny . . . . . 6.—
1. szim tunis 1.50
1. szim 4.50
1. szim, 1. szim, 1. szim, 1. szim 6.50
1. szim . . . . . 12.—
1. szim szim 2.50
1. szim 5.30
1. szim 0.85
1. szim 1.60
1. szim . . . . . 4.—
1. szim 7.5

GICHNER JANOS
paplan, matrac és kárpóztató gyáros, szim, függöny, vas-
butor stb. nagy raktára
Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg-
rendelések pontosan eszközölnek, nem letetők árak kiserelőt-
sek, vagy a pént visszaditák.

Uj! „Auto Vaginal Spray“! a Uj!

legbiztosabb és legkényelmesebb női külföldesség, ára kor. 15.—

Árnyék árjegyzéküket, zárt borítékban, titoktartás mellett.

KELETI J. orvos-sebész mű- és kőlszergyar. Alapítva 1878.

Budapest. IV., Koronaherceg-u. 17.

